

ΕΝΔΕΚΑ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΣΕ ΤΡΕΙΣ ΜΗΝΕΣ

Από την Γραμματεία της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης ανακοινώθη το πρόγραμμα συναυλιών της Κ.Ο.Θ. του τριμήνου Ιανουαρίου — Φεβρουαρίου — Μαρτίου 1975.

Το πρόγραμμα έχει ως εξής:

► 13 Ιανουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Πάλ Κάτε, σολίστ Μίκαελ Χέλτζελ (κόρνου), κοντσέρτο Ρ. Στράους.

► 20 Ιανουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Μανουέλ Ίβο Κραύζ, σολίστ Γεώργιος Θέμελης (πιάνο) και κοντσέρτο Τσαϊκόφσκυ.

► 27 Ιανουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Γεώργιος Θυμής, σολίστ Μαρία Χαϊρογιώργου (πιάνο), κοντσέρτο Μπετόβεν άρ. 5.

► 3 Φεβρουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Κάρολος Τρικολίδης, σολίστ Μίλος Σάντλο (βιολοντσέλλο), κοντσέρτο Νττόρζακ Α-DUR (α' έκτελεσις).

► 10 Φεβρουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Σάουελ Φρίντμαν, σολίστ Άννα Τσίτσα - Κούνιο (πιάνο), κοντσέρτο Μ. Μπάρντκ άρ. 3.

► 17 Φεβρουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Αντζελο Καβαλλάρο, σολίστ Λ.

Πάπ (βιολί), κοντσέρτο Χατζατουριάν (α' έκτελεσις).

► 24 Φεβρουαρίου: Διευθυντής ορχήστρας Γεώργιος Θυμής, σολίστ Ίσμήνη Χρυσόχου - Κάρτερ (βιολί), κοντσέρτο Στραβίνσκυ (α' έκτελεσις).

► 3 Μαρτίου: Διευθυντής ορχήστρας Βύρων Κολάσης, σολίστ Άρης Γαρουφαλής (πιάνο), κοντσέρτο Προκόφιεφ άρ. 2 (α' έκτελεσις).

► 10 Μαρτίου: Διευθυντής ορχήστρας Σόλων Μιχαηλίδης, σολίστ Πίρνερ Γκίτι (πιάνο), κοντσέρτο Μότσαρτ Κ.Υ. 482.

► 24 Μαρτίου: Διευθυντής ορχήστρας Κάρολος Τρικολίδης, σολίστ Άουρέλια Όκτάβ Πόπα (κλαρίνο), κοντσέρτο Βέμπερ άρ. 2 (α' έκτελεσις).

► 31 Μαρτίου: Διευθυντής ορχήστρας Σπύρος Άργύρης, σολίστ Λίντια Κρυστόλοβνα (πιάνο), κοντσέρτο Σοπέν άρ. 1.

ΟΙ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ ΤΗΣ ΚΡΑΤΙΚΗΣ ΟΡΧΗΣΤΡΑΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΡΟΣΕΧΕΣ ΤΡΙΜΗΝΟ

● Μαέστροι και σολίστ

13 Ιανουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Πάωλ Κάτς, σολίστ Μίκαελ Χελτζελ (κόρνο), κοντσέρτο Ρ. Στράους.

20 Ιανουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Μανουέλ Ίβα Κρούζ, σολίστ Γεώργιος Θέμελης (πιάνο), κοντσέρτο Τσαϊκόφσκυ.

27 Ιανουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Γεώργιος Θυμής, σολίστ Μαρία Χαρογιώργου (πιάνο), κοντσέρτο Μπετόβεν άρ. 5.

3 Φεβρουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Κάρολος Τρικολίδης, σολίστ Μίλος Σάντλο (βιολοντσέλλο), κοντσέρτο Ντβόρζακ Α—DUR (Α' εκτέλεσις).

10 Φεβρουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Σάμουελ Φρίντμαν, σολίστ Άννα Τσίτσα - Κούνιο (πιάνο), κοντσέρτο Μ. Μπάρντοκ (άρ. 3).

17 Φεβρουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Άντζελο Καβαλλάρο, σολίστ Λ. Πάπ (βιολί), κοντσέρτο Χατσατουριάν (Α' εκτέλεση).

24 Φεβρουαρίου: Δι/ντής ορχήστρας Γεώργιος Θυμής, σολίστ Ίσιμήνη Χρυσόχου - Κάρτερ (βιολί), κοντσέρτο Σβτραβίνσκυ (Α' εκτέλεση).

3 Μαρτίου: Δι/ντής ορχήστρας: Βύρων Κολάσης, σολίστ Άρης Γαρουφαλής (πιάνο), κοντσέρτο Προκάφιεφφ άρ. 2. (Α' εκτέλεση).

10 Μαρτίου: Δι/ντής ορχήστρας Σόλων Μιχαηλίδης, σολίστ Πίρνερ Γκιτς (πιάνο), κοντσέρτο Μότσαρ Κ. V. 482.

24 Μαρτίου: Δι/ντής ορχήστρας Κάρολος Τρικολίδης, σολίστ Άουρέλια - Όκτάβ Πόπα (κλαρίνο), κοντσέρτο Βέμπερ άρ. 2. (Α' εκτέλεση).

31 Μαρτίου: Δι/ντής ορχήστρας Σπύρος Αργύρης, σολίστ Λίντια Κρυστόλοβνα (πιάνο), κοντσέρτο Σοπέν άρ. 1.

Γ. ΘΥΜΗΣ ΚΑΙ Μ. ΧΑΙΡΟΓΙΩΡΓΟΥ ΣΤΗ ΣΥΝΑΥΛΙΑ ΤΗΣ ΔΕΥΤΕΡΑΣ

Ἡ 10η συναυλία τῆς κρατικῆς ὀρχήστρας Θεσσαλονίκης θά δοθῇ τήν προσεχῆ Δευτέρα 27 Ἰανουαρίου 1975 ὑπό τήν διεύθυνσιν τοῦ Γεωργίου Θυμῆ καί μέ σολίστ ἦν Μαρία Χαιρογιώργου - Σιγάρα ἡ ὁποία θά ἐρμηνεύσῃ τό κοντσέρτο ἄρ. 5 γιά πιάνο καί ὀρχήστρα τοῦ Μπετόβεν.

Τό πρόγραμμα περιλαμβάνει ἐπίσης τίς «2 συμφωνικές εἰκόνες» τοῦ Σόλ. Μιχαηλίδη, τό «Ἀφιέρωμα» τοῦ Σωτ. Βασιλειάδη σέ πρώτη ἐκτέλεση καί τήν συμφωνία ἄρ. 40 τοῦ Μότσαρτ.

Ἡ 10η συναυλία τῆς ΚΟΘ

Μεγάλη ἐπιτυχία ἐσημείωσε ἡ 10η συναυλία τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας Θεσσαλονίκης, ἡ ὁποία ἐδόθη προχθὲς ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Γεωργίου Θυμῆ καὶ με σολίστ στὴν Μαρία Χαιρογιώργου — Σιγάρα (πιάνο).

Τὸ πρόγραμμα περιελάμβανε:
Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ: Δύο συμφωνικὲς εἰκόνες. Σ. ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗ: Ἀφιέρωμα, Α' ἐπιτέλεσις, ΜΠΕΤΟ ΒΕΝ: Κοντσέρτο ἄρ. 5 γιὰ πιάνο

καὶ ὀρχήστρα, ΜΟΤΣΑΡΤ: Συμφωνία ἄρ. 40.

■ Στὴν φωτογραφία ἡ σολίστ Μαρία Χαιρογιώργου — Σιγάρα καὶ μέλη τῆς Κ.Ο.Θ.

Η ΕΠΤΑΕΤΙΑ ΣΤΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Η Κ.Ο.Α. και ο Γενικός της

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΜΙΑΣ ΧΟΥΝΤΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ οι μουσικοί κύκλοι του τόπου κι' ιδιαίτερα της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών, κατέχονται από μεγάλη ταραχή κι' ανησυχία: Ο αρχιμουσικός Ανδρέας Παρίδης, γενικός διευθυντής της Κ.Ο.Α. κατά το μεγαλύτερο μέρος της 7ετίας, παρεμφερμένως διακριτικά, αλλά όχι τηλεσκόπικα επί των ημερών των κ.κ. Κ. Τσάτσου και Βασ. Βασιλείου στο Υπουργείο Πολιτισμού, επανεγκαινιάστηκε βρισκόμενος από το νέο υπουργό κ. Κων. Τρυπάνη. Και μάλιστα, όπως θα δούμε, με εξουσίες... ουσιαστικά περισσότερες απ' όσες είχε επί 21ης Απριλίου.

ΠΕΡΑ όμως από τις σχέσεις με το Γεώργιο Παπαδόπουλο και συνεργάτες του όπως ο Μιχ. Μπαλοπούλος, ο κ. Παρίδης δέχτηκε έντονα κριτική από πολλές πλευρές (όχι μόνο από την κριτική) για πλήθος πράξεις ή παραλείψεις του διοικητικής αλλά και καλλιτεχνικής φύσης. Για πολλές όμως απ' αυτές η έρευνά μας διαπίστωσε ότι συνεπείς είναι και υπέρστροφικοί παράγοντες του Υπουργείου Πολιτισμού. Ήρθε όμως

μέ την ίδια τη χουντική νομοθεσία, κατά την 7ετία άκουσε το δικαίωμα αυτό παρά τ' υπα... Όπως είδαμε οι Α.Ν. 4 και 65 / 1967, γέννημα της καχυποψίας και του συγκεντρωτισμού

ρωση της θέσης. Τίτλους σπουδών, δικαιολογητικά κ.λ.π. υπέβαλαν τότε 5 υποψήφιοι. Μεταξύ αυτών ήταν οι κ.κ. Γιάννης Ιωαννίδης, Ν. Αστρινίδης και ο Έλληνοαμερικανός Πίκουλας που θα μας απασχολήσει πιο κάτω. Τίτλους και προσόντα έκρινε κατά τρόπο νομότυπο και αδιάβλητο 5μελής επιτροπή. Ή οποία, σαν καταλλήλο, έντελως συμπτωματικά (θα μπορούσε να είχε βρει άλλον) έκρινε τον κ. Γιώργο Θυμή. Ο κ. Θυμής διορίστηκε με Β.Δ. της 9. 8.1971 που δημοσιεύθηκε στο Φ.Ε.Κ. 287, τεύχος Γ' της 23.8.1971. Συγ-

όλα τα άλλα. Κι' όμως, σύμφωνα με πληροφορίες μας, αμετάσιστα υπεύθυνος για τη θλιβερή αυτή ιστορία είναι ο κ. Παρίδης προσωπικά. Αναρωτιόμαστε αν και τί θα βρει 'άπαντήσει σ' αυτή την κατηγορία!

ΤΟΥ ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΕΩΤΣΑΚΟΥ

τών δικτατόρων, καθιστούσαν τον ύπουλο άρμόδιο ακόμη και για τό αν θ' άκούγαμε λ.χ. Μόσαρτ ή Σούπερτ, Μπετόβεν ή Μπερλιόζ. Σύμφωνα με το νόμο, ο κ. Παρίδης τότε δεν ήταν παρά εισηγητής στην μόνη ανατομεία επίτροπη με κάποιες πολύ περιορισμένες καλλιτεχνικές αρμοδιότητες — γνωστή στους μουσικούς κύκλους με τό όνομα «έκτεσρα δεκατρία» είχε συσταθεί βάσει του νόμου 4013/1959, έξ ου και τ' όνομά της. Δουλειά της ήταν μόνο η έγκριση ή απόρριψη αιτήσεων καλλιτεχνών που ήθελαν να συμπράξουν σαν μάστροι ή σολίστ με την Κ.Ο.Α. καθώς χορήγηση άδειας για λόγους καλλιτεχνικούς στα μέλη της ορχήστρας. Κι' αφού λοιπόν δεν υπήρχε πραγματική καλλιτεχνική επιτροπή, ο κ. Βασ. Βασιλείου με την απόφασή του το τέλους Σεπτεμβρίου 1974, συνέστησε την 5μελή επιτροπή μουσικών που αναφέραμε, για να συμβουλευτεί τον ύπουρο επί του προγραμματισμού σαν νόμιμο άρμόδιο, πάντα «μέχρι νομοθετικής ρυθμίσεως τού θέματος».

κρίνετε τις 48 ήμερες που μεσολάβησαν από τη δημοσίευση της παραίτησης του κ. Βασιγιάννη ως εκείνη του διορισμού του κ. Παρίδη με τό έξ άμην ο και πλέον όχι καν από την άποχώρησή του κ. Μιχαηλίδη, από την προκήρυξη διαγωνισμού (γιατί δεν προκηρύχθηκε, αλήθεια, διαγωνισμός στην Κ.Ο.Α.; Πόσο άφελος όμως είμαστε κάνοντας τέτοιες ερωτήσεις!) για την πλήρωση της θέσης του ως τη δημοσίευση του διορισμού του κ. Θυμή.

ΔΕΝ ΘΑ ΑΝΑΦΕΡΘΟΥΜΕ εδώ παρά συνοπτικότητα στην νομοθετική άκαλυπτη έν πολλοίς, όπως φαίνεται, καλλιτεχνική δραστηριότητα του κ. Ανδρέα Παρίδη επί κεφαλής της Κ.Ο.Α. Συντριπτικής μονοτονίας προγράμματα με τό ίδια και τό ίδια έργα των Μπετόβεν, Τσαϊκόφσκυ και Μπράμς, άποκλεισμός των αξίων «κεκλημένων» άρχιμουσικών (δικών μας και ξένων) και, σε μικρότερο κάπως βαθμό, σολίστ, μετάκληση ξένων μετρονόμων «έπ' ανταλλαγής», πλημμελέστατη ποιοτικά και ποσοτικά προβολή της Έλληνικής Μουσικής, πλήρης άποδιοργάνωση του προγραμματισμού (ο κ. Παρίδης άποφάσισε... τελευταία στιγμή για τό πάντα. Όχι μόνο δεν άνακοίνωσε

ΤΟ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΟ, όμως, μουσικό σκάνδαλο ήταν ο διορισμός σε θέση αρχιμουσικού της Κ.Ο.Α. του έκ Σιγκαγού Έλληνοαμερικανού Έμμανουήλ Πίκουλα. Μ' όλο που άποκαλύφθηκε πανηγυρικά ή καταγγελία της μη άποφοίτησής του από τις 3 άμερικανικές μουσικές σχολές των οποίων έμφανίζταν σαν άπόφοιτος, ο κύριος αυτός, ένοσούμενος του ύμνητή της χούντας, βουλευτή του Άμερικανικού Κογκρέσσου Ρομάν Πουσίנסκυ, και άτύργος άνατριχαστικών άδεισιγμάτων πάνω στο «πόντιομ» (όπως

Άνδρέας Παρίδης, ο γενικός διευθυντής της Κ.Ο.Α. «Κατ' άπόλυτον έκλογήν»...

ή στιγμή ν' άνοιζουμε, με κάθε άμεροληψία, τό φάκελλο Άνδρέα Παρίδη, Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών και Υπουργείου Πολιτισμού.

ΣΤΙΣ 16.12.1974, άνήρυχτοι από φήμες για επάνοδο του κ. Παρίδη που κυκλοφορούσαν εδώ και μέρες, 77 μουσικοί της ορχήστρας έστειλαν στο Υπουργείο Πολιτισμού τηλεγράφημα - έκκληση. Ζητούσαν να εξοικονομήσει ή καλλιτεχνική δραστηριότητα της Κ.Ο.Α. να ρυθμίζεται από τους εκλεγμένους εκπροσώπους του σώματος: την 5μελή επιτροπή μουσικών (Τάτσης Αποστολίδης, Άρης Γαρουφαλής, Χαράλ. Φαραντάτος, Άνδρέας Ροδοσάκης, πρόεδρος Συλλόγου Μουσικών & Υπαλλήλων Κ.Ο.Α. και Κλάιντ Στελέ) που είχε διοριστεί με άπόφαση του (τέλη Σεπτεμβρίου 1974) ο ύφυπουργός Πολιτισμού κ. Βασ. Βασιλείου «μέχρι νομοθετικής ρυθμίσεως τού θέματος». Όπως είναι γνωστό ή επιτροπή αυτή, μ' όλο που ανέλαβε ύπηρεσία ένα μήνα μόλις πριν άρχίσουν οι χειμερινές συναυλίες, πήρε πρωτοβουλίες προγραμματισμού τόσο βετικές όσο κανένας ως τώρα από τους έσοχους γενικούς διευθυντές της Κ.Ο.Α.

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ όμως δεν τούς άγνόησε άπλάς. Δύο μέρες άργότερα ο κ. Κων. Τρυπάνης, στηριζόμενος προφανώς στους πρώτους άπριλιανούς άναγκαστικούς νόμους του 1967 που δέλων πληθος επιτροπές και συμβούλια (άρα και την καλλιτεχνική επιτροπή της Κ.Ο.Α.) και μεταβίβαζαν τις αρμοδιότητές τους άπ' ευθείας στους ύπουργούς (6λ. Α.Ν. 4 και 65 του 1967, άρθρο 3, παρ. 2 και στις δυο περιπτώσεις) άνέθετε τον προγραμματισμό των ύπολοιπων συναυλιών της μουσικής περιόδου 1974—75 στο γενικό διευθυντή κ. Α. Παρίδη, σε συνεργασία με τον έξάρχοντα, τους δύο άρχικαροφάιους και τους δύο άρχαιότερους από τους κένιμους κορυφαίους της ορχήστρας.

ΜΕ ΤΗΝ ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ αυτή πρωτοβουλία ο τόσο άμφισβητούμενος καλλιτεχνικά και διοικητικά Α. Παρίδης άποκόιτσε κι' έπίσημα για πρώτη φορά από την άνάληψη των καθηκόντων του σαν γενικό διευθυντή της Κ.Ο.Α. (6λ. Φ.Ε.Κ. 23.10.1969, τεύχος Γ' αριθ 358 —στο όποιο θα επανέλθουμε), τό δικαίωμα του καλλιτεχνικού προγραμματισμού. Σύμφωνα

ΟΜΩΣ ο κ. Κων. Τρυπάνης, με την ενεργεία του, δεν άγνόησε μόνο τό κοινό αίσθημα των μουσικών: Άδιαφόρησε και για τις δηλώσεις προς τον Τύπο (29.9.1974) του έπίσης Κοροναϊλικού ύφυπουργού κ. Βασ. Βασιλείου που, παράλληλα με τη σύ-

Κρατική Ορχήστρα Αθηνών: Η δεινοπαθήσασα κατά την 7ετία πρώτη συμφωνική ορχήστρα της χώρας...

στοσή του της 5μελούς επιτροπής, έβεταν κι' εκείνες θέμα γενικού διευθυντού και δέσμων ήθικά τη μετεκλογική κυβέρνηση. Και να πώς έδωσε τώρα ο κ. Τρυπάνης στον κ. Παρίδη τις εξουσίες, που, νομότυπα τουλάχιστο (άλλ' αυτό τό άγνοούσαμε) δεν είχε επί δικτατορίας!

ΑΝ ΠΑΡΑΤΥΠΑ, ο κ. Παρίδης επέβαλε κατά την 7ετία έναν άξιοβήρηνο προγραμματισμό που είχε βληθεί από ολόκληρη τη σοβαρή κριτική και προκάλεσε τη δυσφορία των μουσικών και του μουσόφιλου κοινού, (κι αυτή ή επιτροπή του Ν. 4013 φαίνονταν ευθυγραμμισμένη με τις έπιθυμίες του), ο ίδιος ο διορισμός του στη θέση του γενικού διευθυντή της Κ.Ο.Α. φαίνεται όχι άπλάς περισότερο δυσβλήτος, αλλά άυτόχρομα διάτρητος. Πράγμα που κάνει άκόμη πιο άξιοκατάκριτη την πρόσφατη «έκχυροποίηση» του από τον άπληροφόρητο μετεκλογικό ύπουργό. Άς δούμε όμως τό χρονικό τού διορισμού αυτού.

ΣΤΙΣ 5.8.1969 ο ως τότε γενικός διευθυντής της Κ.Ο.Α. κ. Θ. Βασιγιάννης υποβάλλει αίτηση παραίτησης (αλήθεια, γιατί;) Ή αίτηση γίνεται δεκτή με τό Β.Δ. της 30.8.1969 κι' ή σχετική πράξη δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. 288, τεύχος Γ' της 5.9.1969. Τόν διαδέχεται τ ά χ ύ τ α ο ο Άνδρέας Παρίδης με Β.Δ. της 18.10.1969 που δημοσιεύεται στο Φ.Ε.Κ. 359, τεύχος Γ' της 23.10.1969. Κι' διορίζεται κατ' άπόλυτον έκλογήν. Τό προσόντα του γενικού διευθυντή της Κ.Ο.Α. καθορίζονται σαφέστατα από τό Β.Δ. της 26.4—4.5.1951, που προβλέπει ότι στη θέση αυτή διορίζονται πρόσωπα τριών κατηγοριών:

- α) «Διεθνώς άνεγνωρισμένος επαγγελματίας φήμης και κύρους διευθυντής ορχήστρας έχων πολυετή σταδιοδρομία ως διευθυντής μεγάλων συμφωνικών ορχηστρών της Εύρώπης και της Άμερικής».
- β) «Συνθέτης, περιωπής και γενικής μορφώσεως» (άκολουθεί αναλυτική αναφορά του τί συνιστά την «παιρική και γενική μόρφωση»)
- γ) «Διευθυντής ορχήστρας γενικής μορφώσεως και κύρους, έχων δεκαετή τουλάχιστον ευβάκιμον σταδιοδρομία διευθυντού άνεγνωρισμένου κύρους ορχήστρας της ήμεδαπής ή της άλλοδαπής» κ.τ.λ.

Ο κ. ΠΑΡΙΔΗΣ, είναι αλήθεια, πλησιάζει κάπως στην γ' κατηγορία. Άπαραίτητο όμως προσόν για τό διορισμό και στις τρεις περιπτώσεις είναι ή «έγνωσμένη διοικητική ικανότης και πείρα». Στην περίπτωση όμως του κ. Παρίδη, τί, πρής Θεού, βεβαιώθηκε «έγνωσμένη διοικητική ικανότης και πείρα»; Όχι βέβαια τό φεγγάρι όπου διετέλεσε γενικός διευθυντής της Έθνικής Λυρικής Σκηνής άφού από τη θέση αυτή αναγκάστηκε να τόν διώξει κακήν κακώς (6 μήνες περίοιο μετά τό διορισμό του) ή ίδια ή χούντα, που τόν διορίσε, μόλις τό Μάρτη του 1968. Κι' μάλιστα ή τούση τότε θυροκολληθήκε άφού ο ίδιος άρνήθηκε να παραλάβει τό σχετικό έγγραφο.

ΑΞΙΖΕΙ να συγκρίνει κανένας τόν «κατ' άπόλυτον έκλογήν» διορισμό του κ. Παρίδη στην Κ.Ο.Α. (κάπου έπρεπε, φαίνεται, τελικά, να τόν βολέψουν!) με την πλήρωση της θέσης του γενικού διευθυντή στην Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης, όποτε τό Β.Δ. 26.4—4.5.1951 τηρήθηκε σχολαστικά: Άρχές 1971 ο κ. Σόλων Μιχαηλίδης, ως τότε γενικός διευθυντής της Κ.Ο.Θ. άποχώρησε φυσιολογικά, λόγω όριου ήλικίας. Ύπηρεξε κι' εκεί διότερος μείστρος, ο κ. Γιώργος Θυμής, με την ίδια άκριβώς θέση που κατείχε στην Κ.Ο.Α. έπί κ. J. Βασιγιάννη ο κ. Παρίδης. Κι' όμως στην περίπτωση της Κ.Ο.Θ. τό Υπουργείο Προεδρίας Κυβερνήσεως (σ' αυτό ύπανόταν τότε Κ.Ο.Α. και Κ.Ο.Θ.) μ' έγγραφο του της 11.2.1971 που δημοσιεύθηκε στις έφημερίδες «Νέα Παλτεία», «Σημερινά» κι' «Έλληνικός Βορράς», λαμβάνοντας προ' όψη τό Β.Δ. που αναφέραμε, προκήρυξε διαγωνισμό ά κρίσης προσόντων για την πλή-

Θ. Βασιγιάννης: Ο προκάτοχος του Άνδρέα Παρίδη. Γιατί παραίτηθηκε;

είναι γνωστό προκάλεσαν θύελλα διαμαρτυριών της κριτικής των μουσικών και του κοινού) εξακολουθεί σήμερα να εισπράττει μισθό σαν να μη συνέβαινε τίποτε. Φυσικά ύπουργείο και Κ.Ο.Α. εξακολουθούν να... κωφεύουν σ' αυτές τις μοναδικές στα μουσικά μας χρονικά καταγγελίες!

ΟΜΩΣ, με τό θέμα αυτό, όπως άλλωστε και με τό θέμα του ποιος κάλεσε την Ε.Σ.Α. για να έναφέρει στις θέσεις τους 22 συμβασιούχους μουσικούς της Κ.Ο.Α. άταν, στις 15 Ιουλίου 1974 κατάγγειλαν τις συμβάσεις τους περνούμε σε ένα άλλο κεφάλαιο. Δεν έχουμε τίς να κάμουμε μόνο με τόν κ. Παρίδη ή τούς προστάτες του της 7ετίας άλλς και με τό ίδιο τό Υπουργείο Πολιτισμού Γι' αυτό και θα εξετάσουμε τό θέμα αυτά χωριστά.

ΘΕΑΤΡΟ

«Τροβατόρε» στή Λυρική

ΑΥΡΙΟ Η ΠΡΕΜΙΕΡΑ

Αύριο Κυριακή ή Λυρική Σκη-
νή θά παρουσιάση, γιά πρώτη
φορά έφέτος, τήν όπερα του
Βέρντι «Τροβατόρε» μέ μουσι-
κή διεύθυνση του Βύρωνα Κο-
λάση. Συμπράτουν, μετακλη-
θέντες, ή Τσιμάρα Μιλάσκινα,
ό Κορνέλ Σταύρου και ό Λού-
ης Μαινίκας.

**ΠΑΡΑΙΤΗΘΗΚΕ Ο ΣΟΛΩΝ ΜΙ-
ΧΗΛΙΔΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΣ**

Ο μοιέστρος και συνθέτης Σόλων
Μιχαηλίδης παραιτήθηκε από πρόε-
δρος τής Καλλιτεχνικής Έπιτροπής
τής Λυρικής Σκηνης γιά προσωπι-
κούς λόγους.

Παρτήθη
ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴν
τῆς Λυρικῆς
ὁ Σόλων Μιχαηλίδης

Ὁ δισκεκριμένος ἀρχιμουσικὸς κ.
Σόλων Μιχαηλίδης μᾶς πληροφόρησε
χθὲς τὸ βράδυ ὅτι παραιτήθηκε — ἀπὸ
τῆς 3 Φεβρουαρίου ἤδη — ἀπὸ τὴν Κα-
λλιτεχνικὴν Ἐπιτροπὴν τῆς Ἐθνικῆς Λυρι-
κῆς Σκηνῆς.

Ένα μήνα στο θέατρο «Αμαλία» τῆς
Θεσσαλονίκης.

● Ο ΜΑΕΙΣΤΡΟΣ καὶ συνθέτης
Σάβων Μιχαηλίδης παραιτήθηκε ἀπὸ
πρόεδρος τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτρο-
πῆς τῆς Λυρικῆς Σκηνῆς γιὰ προσω-
πικοὺς λόγους.

Τὸ χάος πού δημιουργήθηκε, σ' ὅλα τὰ Κρατικά θέατρα, στὶς ὀρχήστρες καὶ στὴν Ε.Λ.Σ., εὐθύς ἀμέσως μετὰ τὸν σχηματισμὸν τῆς πρώτης Κυβερνήσεως Καραμανλῆ, ἔνεκα τῆς τοποθετήσεως ἀνίδεων ὑπουργῶν στὸ νευραλγικὸ αὐτὸ πόντο, πού ἀποτελεῖ τὸ πρεσβευτικὸ Σῶμα τῆς προβολῆς τῆς Ἑλλάδος, στὴν ἀλλοδαπή καὶ τὴν ἡμεδαπή, διευρύνεται, μὲ διαλυτικὰ ἀποτελέσματα. Αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὑπαλληλικὸ κατεστημένον, πού, ἐν τῇ «παντογνωσίᾳ» του, εἰσηγῆται ἀφελεῖς καὶ ἀντίθετες πρὸς τὴν καλλιτεχνικὴν ἀνοδο τῶν μεγάλων αὐτῶν ὀργανισμῶν, λύσεις.

Τόσο ἀπὸ τὴν παρούσα στήλη, ὅσο καὶ ἀπὸ τὴν ἡμερησίᾳ πειραϊκῇ, πού ἐπιμελοῦμαι ἐπίσης, ἔχω παρουσιάσει ὅλα τὰ περίεργα, ἀπίθανα καὶ ἀπαράδεκτα πού συνέβησαν. Ὅμως ὕστερα ἀπὸ μικρῇ, σχετικῇ, ἡσυχίᾳ, σκάει ἡ βόμβα τῆς παραιτήσεως καὶ τοῦ κ. Σόλ. Μιχαηλίδη, ἀπὸ τὴν προεδρία τῆς Καλ. Ἐπιτροπῆς τῆς Ε.Λ.Σ. Διωρίζεται ὁ κ. Ἄντ. Εὐαγγελᾶτος — ἀναπνεύσαμε — ἀλλὰ ἡ ἀναπνοὴ μᾶς κόπηκε! Μετὰ δύο - τρεῖς ἡμέρες, παραιτεῖται καὶ ὁ κ. Εὐαγγελᾶτος. Μὰ τί συμβαίνει λοιπόν; Ἀπὸ τὴν χθεσινὴ εἰδησεογραφία πληροφορούμεθα ὅτι: Πέντε βουλευταὶ τῆς Βορείου Ἑλλάδος κατέθεσαν στὴ Βουλὴ ἀναφορὰ ἀπευθυνομένη στὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ καὶ στρεφομένη κατὰ τῆς διοικήσεως τοῦ Κρατικοῦ Θεάτρου Βορείου Ἑλλάδος.

Οἱ βουλευταὶ πού ὑπογράφουν τὴν ἀναφορὰ εἶναι οἱ Μεν. Χατζηγεωργίου (Θεσσαλονίκης), Δ. Βλαχόπουλος (Ἡμαθίας), Δ. Στάμου (Χαλκιδικῆς), Μ. Μακρῆς (Γρεβενῶν) καὶ Ε. Σουσουρογιάννης (Πιερίας). Στὴν ἀναφορὰ ὑποστηρίζουν ὅτι «κάτι δὲν πάει καλῶς» στὸ Κ.Θ.Β.Ε. καὶ ἐπικαλοῦνται τὸ «σκάνδαλο» τῆς προσλήψεως τοῦ θιάσου Λαμπέτη — Παπαμιχαῆλ καὶ τὶς παραιτήσεις μελῶν τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου καὶ τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς. Συνεχίζοντας μιλοῦν γιὰ ἀδιαφορία τοῦ κεινοῦ, γιὰ «ἀποδυνάμωση» τοῦ καλλιτεχνικοῦ προσωπικοῦ, γιὰ τὴν πρόσκληση ἀγνώστων καὶ «πολυδαπάνων» σκηνοθετῶν, γιὰ τὴ μὴ χρησιμοποίησιν τῶν μονίμων σκηνοθετῶν καὶ καταλήγουν ὑποστηρίζοντας ὅτι τὸ Κ.Θ.Β.Ε. δὲν ἐπιτελεῖ τὸν σκοπὸ του, θεωροῦντες ὑπευθύνους γι' αὐτὸ τὸν Γενικὸ Διευθυντὴ Μίνω Βολανάκη καὶ τὸ Διοικητικὸ Συμβούλιον. Σὲ κατακλείδα, οἱ πέντε βουλευτῆς ζητοῦν ἀπὸ τὸ Ὑπουργεῖο νὰ ἐνεργήσῃ διοικητικὰ ἀνακρίσεις ἐπὶ τοῦ θέματος.

Γιατί έτσι, κ. Τρυπάνη

Παίρνω και δημοσιεύω την παρακάτω ενδιαφέρουσα επιστολή άναγστη της «Αύγης»:

Κύριε «Παρατηρητή»,

Ενώ εις την Βουλήν κατετέθη σχέδιον ψηφίσματος προβλέπον κηρυχθούν έθνικώς ανάξιοι οί συμμετασχόντες εις διοικητικά συμβούλια διαφόρων Κρατικών οργανισμών, ο Υπουργός Πολιτισμού και Έκδημηών διορίζει Πρόεδρον της καλλιτεχνικής επιτροπής της ΕΛΣ τον Αντίοχον Ευαγγελάτον, συμμεσχόντα εις τὸ διοικητικόν συμβούριον του ΕΙΡΤ επί κυβερνήσεως Ανδρουτσοπούλου.

Μπράβο τους, καλά κοροϊδεύστων κοσμάκη με την δήθεν άποχου τοποίησην.

Επισυνάπτω τὰ άποδεικτικά.

Μετὰ τιμής

ΕΥΑΓ. ΒΟΥΡΝΑΖΟΣ

Και πράγματι στο δεύτερο τεύχος της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως υπ' αριθ. 461)2.5.1974 διαβάζω ότι με άπόφαση του τότε «πρωθυπουργού» Ανδρουτσοπούλου διορίστηκε στο Δ.Σ. του ΕΙΡΤ και ο κ. Αντίοχος Ευαγγελάτος, μουσουργός.

Μετὰ ένα έτος περίπου και στο υπ' αριθ. 320)15.3.1975 (δεύτερο τεύχος) της Έφημερίδος της Κυβερνήσεως διαβάζω ότι με άπόφαση του ύπουργού Πολιτισμού κ. Κ. Τρυπάνη όρίζεται «ώς πρόεδρος της Καλλιτεχνικής επιτροπής της Λυρικής Σκηνής ο κ. Αντίοχος Ευαγγελάτος, αντί του ως τότε προέδρου κ. Σόλωνος Μιχαηλίδη.

Είναι φανερό πώς ο κ. Βουρνάζος έχει δίκαιο για τὰ όσα γράφει στην επιστολή του.

Απαγχονισμένοι της Κατοχής

Η έρευνήτρια της Ιστορίας της Κατοχής Κούλα Ξηραδάκη μου υπενθυμίζει:

Σάν σήμερα στις 5 Απριλίου 1944, Τάγματα Ασφαλείας άπαγχόνισαν στους Άμπελοκήπους και στη διασταύρωση της όδου Παπαδιαμαντοπούλου, πέντε πατριώτες. Τα όνόματα των άπαγχονισθέντων είναι:

- 1) Άχιλλεύς Πλατυμέσης, έτών 34.
- 2) Επαμεινώντας Βαμβούλης, έτών 26.
- 3) Ευάγγελος Στεργίου, έτών 48.
- 4) Βλάσης Αποστολάρης, έτών 21 και
- 5) Βασίλειος Μπακόπουλος, έτών 41.

Ας είναι αιώνια η μνήμη των άγωνιστών αυτών της έλληνικής έλευθερίας.

Ο ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΣ

Υ.Γ. Από τὸ Γιάννη Σκουριώτη έλαβα μιὰ ενδιαφέρουσα επιστολή. Αλλά επειδή σήμερα τὰ θέματά μου είναι πολλά και οί στήλες μου δωρικού ρυθμού, όπως θά έλεγε ο Ραΐδης, δηλαδή μικρού άναστήματος, την άφήνω για αύριο.

Π.

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΤΟ ΝΕΟ Δ.Σ. ΤΗΣ ΜΟΡΦΩΤΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ

Τό νέο Διοικητικό Συμβούλιο τῆς Ἑλληνικῆς Μορφωτικῆς Ἑταιρίας, πού ἀναδείχθηκε στίς τελευταῖες ἀρχαιρεσίες, καταρτίσθηκε σέ σῶμα ὡς ἑξῆς : Πρόεδρος Μεν. Παλλάντιος, ἀκαδημαϊκός, ἀντιπρόεδρος καθηγητής Ἄπ. Δασκαλόκης, γεν. γραμματεὺς Τάσος Ἀθανασιάδης, συγγραφεὺς, ταμίας Σόλων Μιχαηλίδης, μουσουργός, μέλη Μαρία Χατρογιώργου - Σιγάρα, πιανίστα, καθηγητῆς Παῦλος Μυλωνᾶς, Γιάννης Σιδέρης, ἱστορικός - διευθυντῆς Θεατρικοῦ Μουσείου. Σκοπός τῆς Ἑλληνικῆς Μορφωτικῆς Ἑταιρίας, πού λειτουργεῖ ὑπό τὴν αἰγίδα τοῦ ὑπουργείου Πολιτισμοῦ καὶ Ἐπιστημῶν, εἶναι ἡ ἐκτός Ἀθηνῶν ἀνάπτυξη πολιτιστικῆς δραστηριότητος, μέ τὴν ὀργάνωση ἐκδηλώσεων στήν ἐπαρχία. Μέλη τῆς Ε.Μ.Ε. εἶναι περισσότεροι ἀπό 90 ἀκαδημαϊκοί, καθηγηταί καὶ ἄνθρωποι τῶν γραμμάτων καὶ τῶν τεχνῶν.

Και η Λαίδη Φλέμινγκ

Η κ. Άμαλια Φλέμινγκ, η οποία θα συμμετάσχη, μαζί με άλλες διάσημες γυναίκες από όλο τον κόσμο, στην διεθνή πορεία διαμαρτυρίας της Άμμοχώστου, έδωσε χθές συνέντευξη στην ελληνική και ξένη τηλεόραση. Η συνέντευξή της — μιλάει πρώτη φορά στην Έλληνική τηλεόραση — θα μεταδοθῆ μεθαύριο Παρασκευή στις 8 το βράδυ, από το ΕΙΡΤ.

Τὴν ἴδια ὥρα θὰ μιλήσουν γιὰ τὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλληνοαμερικανῶν ὑπὲρ τοῦ Κυπριακοῦ, δύο Κύπριοι: Ὁ διάσημος βαρύτονος Τζὼν Μοδινὸς καὶ ὁ μαέστρος συνθέτης κ. Σόλων Μιχαηλίδης.

★ Έργα Νεζερίτη, Μιχαηλίδη,
Κυδωνιάτη, Σισιλιάνου, Αδά-
μη και Τερζάκη θα παιχθοῦν στην
ἀποψινή συναυλία τῆς Ἑνώσεως
Ἑλλήνων Μουσουργῶν στὴν Αἴθου-
σα τῆς Στέγης Τεχνῶν καὶ Γραμ-
μάτων — Μητροπόλεως 38 στὶς
7.30 μ.μ. Συμπράττουν οἱ: Γιολάν-
τα Ντὶ Τάσσο, Δέσποινα Χέλμη, Κ.
Κυδωνιάτης Β. Σταυριανὸς καὶ κου-
αρτέττο ἐγχόρδων: Σ. Τόμπρας, Δ.
Βράσκος, Γ. Πουμπουρίδης, Σ. Τα-
χιάτη.

Ἡ Ἐνωση Ἑλλήνων Μουσουργῶν ὀργανῶνει ἀπόψε, στίς 7.30 μ.μ., στή Στέγη Γραμμάτων καί Τεχνῶν (Μητροπόλεως 38) τήν δεύτερη συναυλία της, μέ ἔργα: Α. Νεζερίτη, Σολ. Μιχαηλίδη, Κ. Κυδωνιάτη, Γ. Σισιλιάνου, Μ. Αἰσώμη καί Δ. Τερζάκη. Συμπράττουν: Γιολάντα Ντί Τάσσο, Δέσποινα Χέλμη, Χαρά Τόμπρα, Κ. Κυδωνιάτης, Β. Σταυριανός καί κουαρτέττο ἐγχόρδων: Σ. Τόμπρας, Δ. Βράσκος, Γ. Πουμπουρίδης, Σ. Ταχιιάτης.

Διεθνής διαγωνισμός τραγουδιού στη Βάρνα

ΣΟΦΙΑ 1, (του ανταποκριτή μας). Από τις 15—18 του Μάη στην πόλη Βάρνα της Βουλγαρίας οργανώνεται διεθνής διαγωνισμός χορωδιακού τραγουδιού. Στην μεγάλη αυτή μουσική γιορτή θα πάρουν μέρος 29 χορωδιακά συγκροτήματα με 1.300 εκτελεστές από 16 χώρες. Αυτές είναι:

ΕΣΣΔ, Τσεχοσλοβακία, Πολωνία, Λαϊκοδημοκρατική Γερμανία, Κούβα, Ρουμανία, Ούγγαρία, Γιουγκοσλαβία, Ελλάδα, Ομοσπονδιακή δημοκρατία της Γερμανίας, Βέλγιο, Ισπανία, Ιταλία, Αυστρία, Αγγλία και Βουλγαρία.

Η Ελλάδα θα συμμετάσχει με το ανδρικό χορωδιακό συγκρότημα «Λαρισαϊκή χορωδία» υπό την διεύθυνση του Ιωάννη Καρκαλά.

Με την ευκαιρία του επικείμενου αυτού διεθνούς διαγωνισμού το κέντροι έρασιτεχνικής καλλιτεχνικής κίνησης της Βουλγαρίας οργανώσε χθές στην Σόφια διάσκεψη Τύπου στην οποία μίλησε η διευθύντρια του κέντρου και πρόεδρος της οργανωτικής επιτροπής του διαγωνισμού Άννα Τρίσκοβα.

Η Άννα Τρίσκοβα άναφερόμενη στους σκοπούς και την οργάνωση του διεθνούς διαγωνισμού τόνισε, ότι το σύνθημα κάτω από το οποίο θα διεξαχθεί ο διαγωνισμός θα είναι: «Με τραγούδια για την ειρήνη και τη φιλία».

Ανάφερε σε συνέχεια η Άν. Τρίσκοβα ότι κατά την διάρκεια του διαγωνισμού θα οργανωθεί θεωρητική συνδιάσκεψη πάνω στα προβλήματα του σύγχρονου χορωδιακού τραγουδιού και ότι στην κριτική επιτροπή του διαγωνισμού συμμετέχει και ο Έλληνας καθηγητής Σόλων Μιχαηλίδης.

ΓΥΡΙΣΕ Ο ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙ- ΔΗΣ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΡΝΑ

Ὁ ἀρχιμουσικός καὶ συνθέτης Σόλων Μιχαηλίδης ἐπέστρεψε ἀπὸ τῆ Βουλγαρία ὅπου εἶχε προσκληθῆ ὡς μέλος τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνoῦς Διαγωνισμοῦ Χορωδιῶν, πού διεξήχθη στὴ Βάρνα, ἀπὸ τὶς 14 ὠς τὶς 19 Μαΐου. Στόν διαγωνισμό εἶχαν πάρει μέρος 23 χορωδίες ἀπὸ 13 χώρες. Ἀνόμεστα σ' αὐτές ἦταν καὶ ἡ Χορωδία τῆς Λάρισας πού τιμήθηκε μὲ 3ο βραβεῖο στὴν κατηγορία τῶν ἀνδρικῶν χορωδιῶν.

Σολ. Μεγαηλίδης

Ὁ ἀρχιμουσικός καὶ συνθέτης Σόλων Μεγαηλίδης ἐπέστρεψε ἀπὸ τὴν Βουλγαρία ὅπου εἶχε προσκληθῆ ὡς μέλος τῆς κριτικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ διεθνοῦς διαγωνισμοῦ χορωδιῶν, 14 ὡς τὶς 19 Μαΐου. Στὸν διαγωνισμὸ εἶχαν πάρει μέρος 23 χορωδίες ἀπὸ 12 χώρες. Ἀνάμεσα σ' αὐτές ἦταν καὶ ἡ χορωδία τῆς Λάρισας ποὺ τιμήθηκε μὲ 3ο βραβεῖο στὴν κατηγορία τῶν ἀνδρικῶν χορωδιῶν.

● Ο ΑΙΡΧΙΜΟΥ ΣΙΠΚΙΟΣ και συνθέτης Σόλων Μιχαηλίδης επέστρεψε από τη Βουλγαρία όπου είχε προσκληθεί ως μέλος της Κριτικής Επιτροπής του Διεθνούς Διαγωνισμού Χορωδιών, που διεξήχθη στη Βάρνα, από τις 14 ως 19 Μαΐου. Στον διαγωνισμό είχαν πάρει μέρος 23 χορωδίες από 12 χώρες. Ανάμεσα σ' αυτές ήταν και η χορωδία της Λαρίσης που τιμήθηκε με 3ο βραβείο στην κατηγορία των ανδρικών χορωδιών.

Ένας αρχιμουσικός περιγράφει τήν τραγωδία της Κύπρου

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΥΨΗΛΟ ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΤΗΣ

«Η Κύπρος αλύγιστη πάντα! Όλοι όσοι γυρίζουν από τό μαρτυρικό αυτό νησί τονίζουν με θαυμασμό ότι ο Άπτιλας πού σώτησε τόσα έρείπια δέν ήρωϊσε τόν ήρωϊκό λαό πού δρσθη, (στίσιες) όπως τόν θέλει ό ποιητής συνεχίζει τήν δραστηριότητα του σέ όλους τούς τομείς. Κορυφαίος εκπρόσωπος τού πνευματικού κόσμου τής Κύπρου αλλά και γνωστός γενικά ό συνθέτης και αρχιμουσικός κ. Σόλων Μιχαηλίδης γύρισε πρὶν λίγες ήμέρες από τήν Κύπρο και, χθές, είχε τήν παρακάτω συνενμιλία μέ συνεργάτη τής εφημερίδας μας.

ΕΡΩΤ.: Τί εντυπώσεις έχετε αποκομίσει από τήν πρόσφατη επίσκεψή σας στην Κύπρο;

ΑΠ.: Οι εντυπώσεις μου είναι πολλές και ποικίλες. Θά μπορούσαν ίσως, νά συνοψισθούν σέ μιá εικόνα μέ διπλή όψη: από τή μιá ή τραγωδία τής καταστροφής μέ τήν ερήμωση, τήν καταλήστευση και τό σφετερισμό τών ελληνικών περιουσιών, τό ξεριζώμα τών διακόσιων χιλιάδων Έλλήνων και κυρίως τήν ήθικη και ψυχική καταπίεση πού συνεχώς εισθάνονται οι Έλληνες από τήν παρουσία τών βαρβάρων και τήν κατοχή τού μισού σχεδόν νησιού, και από τήν άλλη, ή πίστη, τό κουράγιο, τό δούλωτο φρόνημα, τό δικαίμο πνεύμα τού λαού μας. Είχα τήν εύκαιρία νά επισκεφθώ τίς ελεύθερες πόλεις τού νησιού, τή Λευκωσία, τή Λάρνακα, τή Λεμεσό και τήν Πάφο, νά δω μερικουά καταυλισμούς, νά μιλήσω μέ άπλους ανθρώπους τού λαού, ν' άκούσω τίς σκέψεις και τίς αντιδράσεις τους. Ο λαός μας είναι πληγωμένος βαθειά, πονεμένος, πικραμένος. Η άπρόκάλυπτη ύποστήριξη από ώριμμένες δυνάμεις και ή άνοχη από άλλες δυνάμεις, τής άπρόκλητης εισβολής και τής καταπατήσεως τών πιό στοιχειωδών ανθρώπινων δικαιωμάτων έχει σαρώσει μέσο από τήν ψυχή του τήν πίστη σέ ήθικες άρχές και στή θέση τής στείβσε άγκυς πικρίας, διαμαρτυρίας και άγανάκτησης.

Κείνο πού κυριαρχεί και βαθαίνει στην ψυχή και τή σκέψη όλων είναι ό επιείλιτης τού θανάτου, τού χαμού τώσων παιδιών. Δέν υπάρχει οικογένεια πού νά μήν έχη καταβάλει τό δικό της τίμημα σ' αυτό τό δράμα και χιλιάδες έχουν κτυπηθή μέ τόν άμείλιτο και άνέκκλητο αυτό τρόπο. Αυτό τό άνέκκλητο και όδικο τού χαμού τώσων νέων άποτελεί τήν πιό σπαρακτική πλευρά τού Κυπριακού δράματος. «Όλα τ' άλλα, σου λένε, θεραπεύονται, τά παιδιά όμως πού χάθηκαν δέν ξανάγονται».

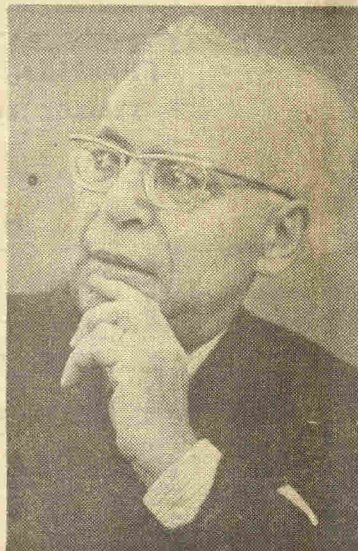
Μαζί μέ τούς νεκρούς είναι οι άγνωστοί. Είναι κι' αυτό μιá άλλη πλευρά πού καταδυναστεύει τήν ψυχή τού λαού. Τίποτε ούσιαστικό δέν έχει γίνει ως τώρα και χιλιάδες οικογένειες ζώνε μέ τήν συνεχή άγωνία στην ψυχή. Φήμες και ιστορίες κάνουν τό γύ-

ρο τού νησιού. Κάπου έχει ιδωθή ό ένας, κάπου βρίσκεται κρυμμένος ή δουλεύει εργάτης στην κατεχόμενη Κύπρο ό άλλος. Και συντηρούν τίς ελπίδες στίς χαροκαμένες μητέρες και συζύγους.

ΕΡΩΤ.: Ποιά είναι ή θέση τών Έλλήνων έναντι τών Τουρκοκυπριών;

ΑΠ.: Μ' ένα γενικό τρόπο, ή θέση τών δικών μας δέν είναι έχθρική έναντι τών Τουρκοκυπριών, γιατί γιά γενές ζούσαν μαζί ειρηνικά και φιλικά. Νιώθουν πώς και κείνοι, κατά τό πλείστον, είναι θύματα τού ίδιου έχθρου. Οι πιό πολλοί σύρθηκαν μέ τή βία στή βορρά και, άν οι πληροφορίες πού διαρρέουν είναι άκριβείς, ύποφέρουν κι' αυτοί και καταδυναστεύονται από τόν Άπτιλα. «Μας έπιασαν οι Τούρκοι» λένε.

Ξεχωρίζουν λοιπόν οι Έλληνες τούς Τουρκοκυπρίους από τό στρατευμά κατοχής. Οι όρδες αυτές, σού κατά τό πλείστον δέν ήταν ατσάτες αλλά στίγης ώπλισμένων ζώων, φέρθηκαν μέ άφάνταστη σκληρότητα και βαρβαρότητα, μέ άπερίγραπτη πικρία έξοντωσική, μέ λύσσα κυριολεκτικά καταστροφική και προκάλεσαν τήν ερήμωση και τό ξεριζώμα. Φρικιαστικές ιστορίες μέ άστραχιαστικές λεπτομέρειες κυκλοφορούν γιά συγκεκριμένες περιπτώσεις δακτύλων «έν ψυχρώ», έξοντώσεως αποκλήρων οικογενειών, θιασμών κ.λπ. Άληθινή μιά-

Ο Κύπριος άρχιμουσικός Σόλων Μιχαηλίδης.

στιγα τού Θεού» οι όρδες τού Άπτιλα. Από τήν άλλη άναφέρονται περιπτώσεις προσφοράς βοήθειας από Τουρκοκυπρίους.

ΕΡΩΤ.: Πώς οι Έλληνες αντιμετώπιζον τό θέμα μιás λύσεως;

ΑΠ.: Ο λαός μας δέν τρέφει ψευδοαιθήσεις γιά τίς δυσκολίες πού υπάρχουν στην έξευρεσι λύσεως. Νιώθουν όλοι πολύ καλά πώς οι Τούρκοι έτοι εύκολα δέν θ' άφήσουν ό,τι άρραξαν και σφετερίστηκαν. Η ιστορία τους είναι εύγλωττος μάρτυρας. Όμως δέν έν-

νοούν νά δεχτούν όποιαδήποτε θεδιασμένη, υπό τήν πίεση τών πραγματών συνθηκών, λύση. Οι πιό άνυποχώρητοι μέλητα σέ μιá συμβιβαστική λύση είναι οι πρόσφυγες, οι πιό ταλαιπωρημένοι. Κανένας, ύποστηρίζουν, δέν θά τολμήσει νά ύπογράψει μιá λύση πού θά άπεμπολήσει τό δικαίά μας.

Οι πρόσφυγες πέρασαν στίς σκηνές νά εξαιρετικά δριμύ χειμώνα και τώρα αντιμετώπιζον τήν άφόρητη ζέστη στόν πυρωμένο κυπριακό κάμπο. Χιλιάδες άλλοι, πού έχασαν τά πάντα, έποζούν μέ τό πενιχρό μηνιαίο έπίδομα τής Κυπριακής Κυβερνήσεως ή δουλεύουν και ως εργάτες άκόμη, γιά νά ζήσουν. Όλοι αυτοί ύπομένουν μέ θάρρος και άλύγιστο φρόνημα. Η άναίμαχτη και ή προκλητικότητα τών Τούρκων, άντί νά κάμψουν, χαλυδώνουν τή δύναμη αντίστασεως και επιδιώσεως. Ο λαός μας έχει άειθούμαστο άπόθεμα ζωτικότητας Μετά τήν πρώτη σαρωτική λαίλαπα όρχισε νά συνέρχεται και τώρα επιδιείδαται μέ εργατικότητα στην άνασυγκρότηση και τήν άνάπτυξη όλων τών δυνατών του πόρων. Νέες μικροεπιχειρήσεις και μικροβιομηχανίες άρχισαν κι' άλλες νά δημιουργούνται στή όποία, παρά τήν άνασχετική επίδραση πού όσκει ή ρευστότητα τής καταστάσεως, Η εκκλήση γιά άξιοποίηση τής γής στόν πιό δυνατό βαθμό στην Έλεύθερη Κύπρο έχει άποδώσει εξίσόλογους καρπούς. Όταν οι συνθήκες είναι γενικά δύσκολες και ή οικονομία τού νησιού, παρά τή γενναία θάρθεια τού Έλληνικού λαού και τής Έλληνικής Κυβερνήσεως, παραμένει τραγική.

Ο Κυπριακός Έλληνιαμός έχει αποδύθι σ' ένα σκληρό και άκαμπο άγώνα επιβιώσεως. Η πεποίθηση, πού αποκομισάμε μέ τήν πρόσφατη έπαφή μας μαζί του, είναι ότι θα νικήσει, όπως και σέ τόσους άλλους παρόμοιους άνάνες πού στην μακρανίνη ιστορία του γνώρισαν τό μαρτυρικό αυτό νησί. Τό έπιστάγμα αυτού τού άγώνα δέν μπορεί νά είναι άλλο από τήν πλήρη άπελευθέρωση όλου τού νησιού και τήν έξευγαίωση του από τό μίσμα και τή θρωμιά τών όρδών τού Άπτιλα.

ΕΡΩΤ.: Και οι πνευματικοί άνθρωποι τού νησιού πώς αντιμετώπιζον τήν κατάσταση και ποιά στάση κρατούν στή άγώνη;

ΑΠ.: Όλοι οι πνευματικοί άνθρωποι τού νησιού είναι όλόψυχα δοσμένοι σ' αυτό τόν έσρό υπέρ πάντων άγώνα. Ο,τι άναφέραμε ιδιαίτερα πιό πάνω στή «λαό» ίσχύει όπόλυτα και γιά τούς πνευματικούς ανθρώπους τής Κύπρου πού άποτελούν άναπόσπαστο κομμάτι αυτού τού λαού.

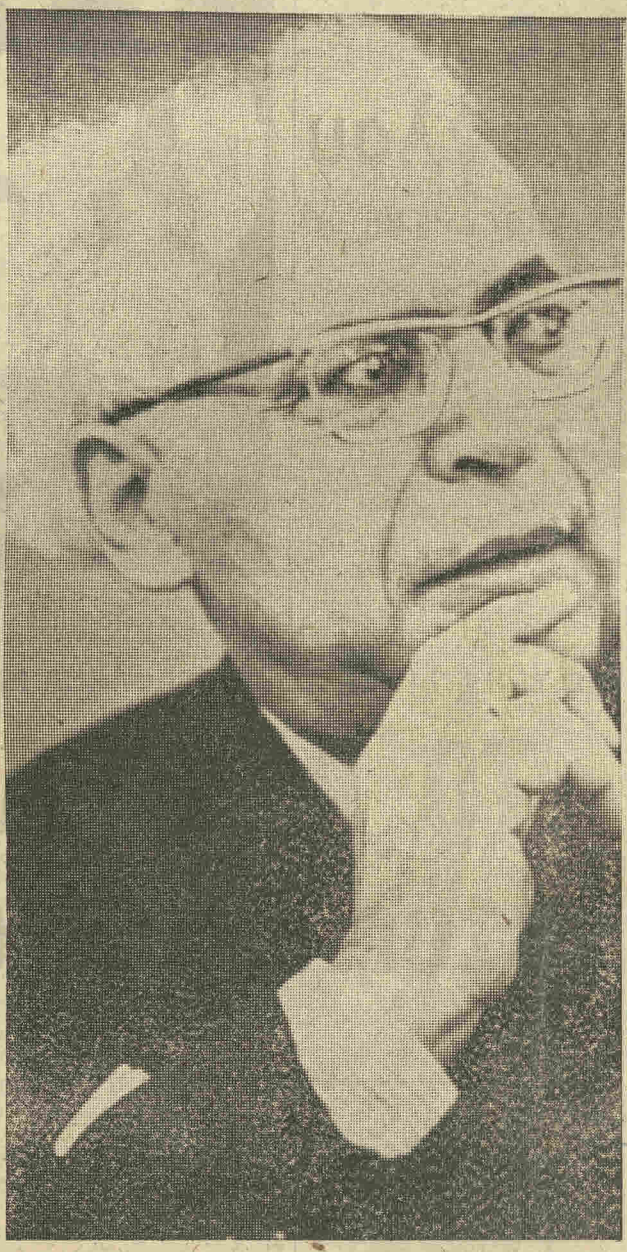
Η «ΕΣΠΕΡΙΝΗ» από πολύ κοντά θα παρακολουθή τήν μαρτυρική πορεία τού άδελφού Κυπριακού λαού, θά συμπαραστέκεται και θά συμβάλει στούς άνάνες, τούς πόθους και τίς ελπίδες του.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Κλείνει σήμερα τὰ 70 του χρόνια

Νέα έργα του θα παρουσιασθούν στο τέλος του μηνός στην Κύπρο απ' τον βαρύτονο Τζών Μοδινό και την Χορωδία του "Αρη υπό την διεύθυνση του ίδιου του συνθέτη - Η περσινή συναυλία «Προσφορά στην Κύπρο»

Του κ. ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗ

Τον ΣΗΜΕΡΑ ακριβώς γίνεται 70 χρονών, ο μεγάλος μας Κύπριος συνθέτης, μαέστρος και μουσικολόγος Σόλων Μιχαηλίδης. Γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 12 Νοεμβρίου 1905.

«Αρχαίο νησί και νέο νησί, νησί των μαρτυριών το αιώσιο φως σου μάτωσε στα δόντια των θηριών. Δώστε τον όρκο αδέρφια μου καταμεσίς στην πλάση, τ' άδικο πιά να δικαστή, το δίκιο να γιορτάση. Κι' η Δόξα στην όλομαυρη που περπατούσε ράχη τη Λευτεριά και τη Χαρά για συντροφιά της νάχη. Κουράγιο, μικροκόρη μας, που μας εγίνης μάνα. Ύμνος και θρήνος της ζωής κι' ανάστασης καμπάνα».

Με την 5η αυτή στροφή τελειώνει το ποίημα του Γιάννη Ρίτσου «Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο». Το ποίημα τούτο που κλείνει μέσα του το δράμα της Κύπρου μας, τόσο πολύ συγκίνησε τον Σόωνα Μιχαηλίδη που αποφάσισε να το μελοποιήσει. Μιά νέα σύνθεση ήταν έτοιμη τον Απρίλη του 1975 για βαρύτονο, μικτή χορωδία και πιάνο.

Το νέο αυτό έργο θα παρουσιασθή στα τέλη του μηνός στην Κύπρο σε πρώτη έκθεση απ' τον διάσημο επίσης Κύπριο βαρύτονο Τζών Μοδινό και τη Χορωδία του "Αρη Λεμεσού υπό τη διεύθυνση του ίδιου του συνθέτη πουρχεται τις μέρες αυτές για τη σχετική προετοιμασία.

Μαζί μ' αυτό θα εκτελεσθούν και διάφορα άλλα έργα του Μιχαηλίδη, κυρίως χορωδιακά. Ξεχωριστή θέση έχει το «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» πουγραψε πιδ παλιά (1955), όπως επίσης και το έντελως πρόσφατο «Η Ρωμιοσύνη» βασισμένο πάνω στους γνωστούς στίχους απ' το ποίημα «9η Ιουλίου 1821» του Βασίλη Μιχαηλίδη.

Όλα τα χορωδιακά θα εκτελέση η Χορωδία του "Αρη που εογάζεται ήδη έντατικά με τον διευθυντή της Μαρίνο Μιτέλα. Τη συνοδεία στο πιάνο έχει η Έλενα Παπαδοπούλου.

Θά δοθούν συναυλίες σ' όλες τις πόλεις, οι δε εισπράξεις θά διατεθούν για τους πρόσφυγες.

Έτσι η προσφορά του Σόωνα Μιχαηλίδη θάαν διπλή: Καλλιτεχνική απ' τη μία και ενισχυτική για την πατρίδα του απ' την άλλη. Κι' οι εμφανίσεις αυτές έχουνται σαν σταθμός να συμπέσουν με την 70ή επέτειο των γενεθλίων του.

Πρωταρχικό οάλο έπαιξε ο Σόων Μιχαηλίδης σ' άλλη μία συναυλία με τον ίδιο διπλό σκοπό, που αξίζει να την ξεναφέρουμε στη μνήμη μας. Δόθηκε στην Αθήνα πριν ένα χρόνο, στις 8 Σεπτεμβρίου 1974, στο "Ωδείο Ηρώδου του Αττικού με την ονομασία «Προσφορά στην Κύπρο». Τη διοργάνωση ανέλαβε το "Εθνικό "Ιδρυμα Ραδιοφωνίας - Τηλεοράσεως και τη διεύθυνση ο Σόων Μιχαηλίδης μαζί με τον Γάλλο άρχιμουσικό Σέρζ Φουονιέ. Λίγες μόνο μέρες ύστερ' απ' την Τουρκική εισβολή ήθελε η συναυλία σαν ένα ξεσπάσμα του πικρότατου άκουσματος που κατόκλυσε τον άρχιστο εκείνο χώρο κάτω απ' την Ακρόπολη.

Ο Ποέσιος της Κύπρου κ. Νίκος Κρανιδιώτης έγραφε στο πρόγραμμα: «Η άποψινή συγκέντρωση άποτελεί μία συμβολική εκδήλωση της αδιάσπαστης ενότητας του έθνικού και πνευματικού χώρου της Ηπειρωτικής Ελλάδος και της Κύπρου. Μέσα στο χώρο αυτό καλούμεθα όλοι να αγωνιστούμε με όλες μας τις δυνάμεις για την επίβίωση του Έλληνισμού. Ύπέρτατον καθήκον όλων μας είναι η σωτηρία της Κύπρου».

Με τη Συμφωνική Ορχήστρα του ΕΙΡΤ εμφανίστηκαν τη βραδιά εκείνη δύο διάσημοι Έλληνίτες σοφίστες του πιάνου: η Τζίνα Μπαχάουεο στο «κοντσέρτο για πιάνο και όρχηστρα σε Λά. έλ.» του Γκογκ και η Βάσω Δεβετζή στο «κοντσέρτο αρ. 1 για πιάνο και όρχηστρα» του Μπετόβεν.

Το πρώτο μέρος της συναυλίας άρχισε με το Συμφωνικό Ποίημα «Κυπριακά Έλευθερία» του Μιχαηλίδη. Το τέλος του πρώτου μέρους έκλεισε με τον επίσης φημισμένο συμπατριώτη μας βαρύτονο Τζών Μοδινό, το δε θέατρο δονούσε άκράτητα απ' άκρη σ' άκρη σαν άκούστηκαν τα Κυπριακά δημοτικά τραγούδια

«Αίγια Κότσινη» (το «Κόκκινο Κατσίκι» όπως ... μεταφράστηκε στο πρόγραμμα) και η «Τηλλυρκωτίσσο», ένορχηστρωμένα και τα δυο απ' τον Μιχαηλίδη. Μέσ' απ' τα τραγούδια αυτά, τον έρμηνευτή και τον μαέστρο ξεπήδησε η φωνή της Κύπρου, της άδικημένης και καταπατημένης. Ήταν το μέρος εκείνο μιά «Προσφορά της Κύπρου» ένταγμένη στο πρόγραμμα «Προσφορά στην Κύπρο»...

Είδαμε την επίκαιρη διπλή του συμβολή στον τελευταίο χρόνο 1974-75. Τώρα θά γυρίσουμε 40 χρόνια πιδ μπροστά και θά ριζούμε μιά ματιά στο πρώτο του ξεκίνημα, στη Λεμεσό, καθώς και στα 22 χρόνια δουλειάς του στην πόλη αυτή (1934-1956).

Αφού τέλειωσε τις σπουδές του στο Λονδίνο και στο Παρίσι, γεμάτος μ' όλα τα έφθια και πλημμυρισμένος από όρεξη για δουλειά γύρισε στην πατρίδα του. Η Λεμεσός είχε την τύχη να τον δεχθή στην άγκαλιά της. Έγινε η πόλις του, η πόλις που συνδέθηκε τόσο πολύ με τ' όνομά του.

Απ' την πρώτη χρονιά ίδρυσε το "Ωδειον Λεμεσού το όποιο διηύθυνε για 22 χρόνια. Ταυτόχρονα ίδρυσε τον πρώτο στην Κύπρο «Έλληνικό Σύλλογο Συναυλιών» και την πόλη τη «Έλληνική Ορχήστρα, 1934. Ο σύλλογος αυτός έδινε, μαζί με Μικτή Χορωδία υπό τη διεύθυνσή του, συναυλίες με συμφωνικά και χορωδιακά έργα στην Λεμεσό και σ' άλλες πόλεις.

Ο Σύλλογος Συναυλιών κούτησε πέντε περίπου χρόνια. "Υστερ' απ' τη διάλυση του το 1940 ήλθε σαν συνεχιστής ο Σύλλογος «Άρης», ο πάντα φιλόμομος αυτός σύλλογος που μέχρι σήμερα τιμιά τον τόπο μας στον τομέα αυτό.

Έδωσε τότε αδιάτακτα το χέρι στον 35χρονο μουσικό. Παράλληλα διορίστηκε ο Μιχαηλίδης Καθηγητής Μουσικής στο Έλληνικό Γυμνάσιο Λεμεσού, το μετέπειτα «Λανίτειο» όπου του δόθηκε η ευκαιρία να διαφωτίση τους νεαρούς μαθητές με τις άθάνατες μουσικές ιδέες. Έμεινε στη θέση αυτή απ' το 1941 μέχρι το 1956.

Η θύνησή του μένει βαθειά ριζωμένη στην καρδιά όλων μας που διατελέσαμε μαθητές του. Η έκτίμησή του του είχαμε ήταν άπειορίστη, μιά έκτίμηση που όσο περνούν τα χρόνια γίνεται όλο και πιδ μεγαλύτερη. Ταχτικά συναυλίες σ' όλες τις πόλεις. Όλο και πήγαιναν πιδ ψηλά. Έφτασε η χρονιά του 1950, η χρονιά που θάμενε όροσημο στη μουσική κίνηση του νησιού μας. Ήταν τότε που έγινε το πρώτο τεράστιο άλμα: Άνεβάστηκε για πρώτη φορά στην Κύπρο όπερα. Πρόκειται για την όπερα «Διδώ και Αινείας» του Πέρσελ στην όποία συνεργάστηκε η χορωδία του "Αρη με την όρχηστρα «Μότσαρτ» της Λευκωσίας. Στην πόλη της παράσταση πασσευρέθηκε κι' ο άειμνηστος έθνικός μας Μουσουργός Μανώλης Κολομοίρης.

"Υστερ' από 2 χρόνια, το 1952, ο Μιχαηλίδης κατόφερε να παρουσιάση το όαοτήριο «Δημιουργία» του Χένυτν, το όποιο επίσης σημείωσε επιτυχία.

Δέν πρέπει να ξεχνούμε και τη σχολική χορωδία του Γυμνασίου Λεμεσού που κάτω απ' τη διεύθυνση του γνώρισε μέρες λαμπρές.

Και συνέχισε η δουλειά μέχρι το 1956.

Στο επόμενο μας σημείωμα θ' αναφερθούμε στην κατοπινή του δουλειά στην Ελλάδα και στα κυριώτερα έργα του. Τελειώνοντας, ως του σφίξου με πάλι θεομά το χέρι κι' ως του εύχηθούμε όλοι όλομυχα στη σημερινή του επέτειο «Χρόνια Πολλά».

ΔΥΟ ΕΚΑΤΟΜΜΥΡΙΑ ΛΙΡΑΙ ΔΙΕΤΕΘΗΣΑΝ ΔΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΝ

Ο Κυβερνητικός Εκπρόσωπος, άνοφερόμενος εις σχολίον έφημερίδος, διά δάθεν άστοργίαν και έλλειψιν άδιαφερόντος εκ μέρους της Κυβερνήσεως διά τόν Κυπριακόν Τουρισμόν, εδήλωσε τα εξής:

«Η Κυβέρνησις έπιδε κνύει ζωηρόν ενδιαφέρον διά τήν τουριστικήν ανάπτυξιν της Νήσου έντός των ύφιστάμενων δυνατοτήτων, τά δε έγκριθεντα κονδύλια εις τό "Εκτακτον Σχέδιον Οικονομικής Δράσεως διά τά έτη 1975/76 πρós άνέγερσιν νέων ξενοδοχειακών μονάδων είναι λίαν ικανοποιητικά και δημιουργούν τάς προϋποθέσεις διά τήν ενθάρρυνσιν της ιδιωτικής πρωτοβουλίας πρós άναζωογονήσιν της ξενοδοχειακής βιομηχανίας. Διατίθενται επίσης ίκανο ποιπτικά κονδύλια διά τήν εκτέλεσιν διαφόρων έργων καθαρώς τουριστικής φύσεως, ως και άρκετά πιστώσεις διά τήν τουριστικήν προβολήν του Κυπριακού τουρισμού. Τό συνολικόν ποσόν τό όποιον έχει έγκριθί διά τά έτη 75/76 εκ του Κρατικού Προ

υπολογισμού άνέρχεται εις 12 εκ. και δέν δύναται να χαρακτηρισθί ως άποτελούν μόνον «ψυχία».

Η εκτόξευθείσα κατηγορία δυνατόν να προέρχεται από πρόσωπα τά όποια ίσως δέν γνωρίζουν τά τουριστικά πράγματα της νήσου».

ΣΤΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟΝ PETER'S

Σόλωνος 5 ΛΕΥΚΩΣΙΑ ΤΗΛ. 63526

- Καθημερινά 20 ειδών φαγητά. Τιμαί Λαϊκά. 400 μίλε ή μερίδα τό κρέας με διάφορα.
- Πρωινό Σεφταλιά, σου βλάκια. Στέλλονται κατ' οίκον ή στον τόπον εργασίας. Δεχόμεθα και μηνιαίους πελάτας. Διά στρατιώτας χαμηλότεροι τιμαί.

Σόλωνος 5—Τηλ. 63526 Λευκωσία.

Ο Σόλων Μιχαηλίδης με τον διάσημο Ρώσο βιολονταελλίστα Ροστρόποβιτς ύστερ' από κοινή συνεργασία τους με την ορχήστρα Θεσσαλονίκης.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

"Εκλείσει χθές τὰ 70 του χρόνια

Η ζωή και δράση του στην Ελλάδα—Η μουσικολογική του συμβολή—Τὰ έργα του
Του κ. ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗ

Β' (Τελευταίον)

Τὸ 1957 ὁ Σόλων Μιχαηλίδης πῆγε στὴν Ἑλλάδα, ὕστερ' ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, γιὰ ν' ἀναλάβῃ τὴ διεύθυνση τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης. Στὴν 31 Μαρτίου τῆς ἴδιας χρονίᾳς διορίστηκε στὴ θέση αὐτὴ πού τὴ διατήρησε μέχρι τὸ χρόνο τῆς ἀφυπηρέτησής του τὸ 1970.

Ἄνοιγταν γι' αὐτὸν, ἕνας πλατύς ὄριζοντας. Ἔτσι ἐγκαταστάθηκε μόνιμα στὴ Θεσσαλονίκη. Μία νέα περίοδος ἐργασίας ἀρχίζει γιὰ τὸ καλὸ ὄχι μονάχα τῆς συμπρωτεύουσας ἀλλὰ κι' ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδος.

Στὰ χέρια του μέσα στὸ Ὁδεῖο ζοαναγεννήθηκε. Τὸ φυτόριο θύει αὐτὸ δὲν ἦταν ἀρκετὸ. Ἔπρεπε νὰ δημιουργηθῆ καὶ μουσικὴ κίνηση σ' ὁλόκληρὴ τὴν πόλιν. Βασικὸ θάταν μὴ ὀρχήστρα.

Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1959 ἰδρύεται ἡ «Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα Βορείου Ἑλλάδος». Ὁ Μιχαηλίδης διορίστηκε μόνιμος Ἀρχιμουσικός τῆς. Κι' ὄταν ἀργότερα, τὸ 1966, ἡ ὀρχήστρα αὐτὴ ἔγινε «Κρατικὴ Ὀρχήστρα Θεσσαλονίκης» ὀρίστηκε Γενικὸς Διευθυντῆς τῆς.

Ἔτσι ἀπ' τὶς δυὸ του λεπτεῖς καὶ σημαντικῆς θέσεις, τοῦ Ὁδείου καὶ τῆς Ὀρχήστρας, συνδύασε γιὰ μὴ δεκαετία τὴ μουσικὴ διαπαιδαγώγηση μὲ τὴν καλλιτεχνικὴ μόρφωση.

Ἐχει διευθύνει ἐπιεικῶς μὲν ἄλλες τὶς ὀρχήστρες τῆς Ἑλλάδος καθὼς καὶ Συμφωνικῆς Ὀρχήστρες στὴ Γαλλία, Γερμανία, Ἰταλία, Ρουμανία, Ἡνωμένους Πολιτεῖες, Φιλιππίνες κ.ά.

Ὑπὸ τὴ διεύθυνση του ἔπαιξαν διάσημοι ξένοι πιανίστες (Ἀσκενάτζυ, Οὐνίνσκυ, Τσερκάσκυ), βιολιστῆς (Κάμπολι, Παρικιάν, Σέρρυγκ), βιολονταελλίστες (Κασαντό, Ροστρόποβιτς, Ναβάρορα, Τορτελιέ), καθὼς καὶ Ἕλληνες καλλιτέχνες ἐνόργανης καὶ φωνητικῆς μουσικῆς.

Τώρα μὴ ματιὰ στὶς μουσικῆς του συνθέσεις:

ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ:

«Κυπριατικὸς γάμος» γιὰ ὀρχήστρα ἐγχόδων καὶ σόλο φλάουτο (1934), «Δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσος» (1936), Συμφωνικῆς εἰκόνας «Αὐγὴ στὸν Παρθενῶνα» καὶ «Τὸ

Πανηγύρι τῆς Κακάδας» ἐμπνευσμένο ἀπ' τὸν Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου (1936), «Βυζαντινὸ Ἀφιέρωμα» (1944), «Ἀρχαϊκὴ Σουίτα» γιὰ φλάουτο, ὄμπο, ἄρπα καὶ ὀρχήστρα ἐγχόρδων (1954).

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ:

«Ὀδυσσεύς», ὄπερα σὲ τρεῖς πράξεις, λιμπρέττο τοῦ συνθέτη (1951).

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗΣ:

Γιὰ τὶς τραγωδίαι τοῦ Εὐριπίδου «Μήδεια», «Ἡλέκτρα» καὶ «Ἰφιγένεια ἐν Ταύροις» καὶ τοῦ Σοφοκλεῖ «Οἰδίποδα Τύραννο». Ἐπίσης ἕνα μπαλέτο «Ναυσικά». *

ΚΑΝΤΑΤΕΣ:

«Ὁ Τάφος» (γιὰ ἀφηγητὴ, μέτζο - σοπράνο, μπάσο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα, σὲ στίχους τοῦ Κωστῆ Παλαμά, (1936). «Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι» γιὰ βαρύτονο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα, σὲ στίχους Δ. Σολωμοῦ (1955), «Ὕμνος καὶ θρήνος γιὰ τὴν Κύπρου» σὲ στίχους Γιάννη Ρίτσου (1975) γιὰ βαρύτονο, μικτὴ χορωδία καὶ ὀρχήστρα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΩΜΑΤΙΟΥ:

Κουαρτέτο Ἐγχόρδων (1934). Τρίο μὲ πιάνο (1946). Σούιτα γιὰ βιολονταελλό καὶ πιάνο (1966). Ἐγράψε ἐπίσης κομμάτια γιὰ πιάνο, γιὰ ἄρπα καθὼς καὶ τραγούδια.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ:

Κοντσέρτο γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα (1966).

Ἔργα του ἐκτελέστηκαν, ἐκτὸς ἀπ' τὶς ὀρχήστρες τῆς Ἑλλάδος, ἀπ' τὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Ὄσλο, τοῦ Μπί Μπί Σί τῆς Γαλλικῆς, Ἰταλικῆς καὶ Ρουμανικῆς. Ραδιοτηλεοράσεις τῆς Συμφωνικῆς τοῦ Ραδιοσταθμοῦ Γενεύης, τῆς Ὀρχήστρας τοῦ Μονάχου, τοῦ Φεστιβάλ Μπάθ, τῆς Λυῶνος, τῆς Λισσαβώνας τῆς Οὐαλλίας κλπ. τὸσον ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ ἰδίου ὅσο καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνση ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ξένων μασέτρων.

Ἔργα του ἔχουν ἐκδοθῆ ἀπὸ τὴν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Μουσουργῶν, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ ἀπὸ ξένους Μουσικούς Οἴκους. Αὐτὴ τῆ

στιγμὴ τυπώνεται ἀπ' τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ τὸ κοντσέρτο του γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα πού γράφτηκε τὸ 1966.

Ἡ Μουσικολογικὴ συμβολὴ τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδου εἶν' ἐπίσης πολὺ μεγάλη. Δημοσίευσε πολλῆς μελέτης ὄπως «Ἡ σύγχρονη ἀγγλικὴ μουσικὴ» (1939), «Ἡ Κυπριακὴ Λαϊκὴ Μουσικὴ» (1944, 1956), «Ἡ Νεώτερη Ἑλληνικὴ Μουσικὴ» (1945, 1952), «THE NEOHELLENIC FOLK MUSIC» (1948) καθὼς καὶ πολλὰ ἄρθρα πάνω σὲ διάφορα μουσικὰ θέματα, δημοσιευμένα σὲ γαλλικὰ, ἀγγλικὰ καὶ ἑλληνικὰ περιοδικὰ.

Ὅμως τὸ πιὸ σημαντικό σύγγραμμά του εἶναι «Ἡ Ἀρμονία τῆς σύγχρονης ἀποστολῆς» (1945) σὲ 2 τόμους πού κριθῆκε γενικὰ σὰν τὸ πληρέστερο ἔργο τοῦ εἴδους του στὴν παγκόσμια μουσικὴ φιλοσοφία. Ὄταν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μανώλης Καλομοίρης παρουσίαζε τὸ βιβλίο αὐτὸ στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν στὶς 2 Μαΐου 1946 εἶπε μεταξὺ ἄλλων:

«Τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδου ἀποτελεῖ μὴ ἀξιολογώτατη ὅσο καὶ συγκινητικὴ συμβολὴ τῆς μεγαλονήσου μέσα στὴν ὅλη ἑλληνικὴ μουσικὴ κίνηση στὸν κύκλο τῆς νεοελληνικῆς πνευματικῆς ἀναδημιουργίας. Εἶναι καταπληκτικὸ τὸ ὅτι ἕνας τόσο ἄρτια αισθητικὰ μορφωμένος νέος μουσικός εἶχε τὴ δύναμη καὶ τὴν ἐφεση νὰ χαρίσῃ στὴ φτωχότατη ὡς τώρα ἑλληνικὴ μας μουσικολογία ἕνα ἔργο ἄρτια διατυπωμένο καὶ διαμορφωμένο, πού σὰν ἐμφάνιση ἀκόμα τιμᾷ τὸ ἀνθρώπινο καὶ ἑλληνοεὐδα νησί μας».

Ἐξ ἴσου σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀρθρογραφία του γιὰ ὅτι ἀφορᾷ στὴν Ἑλληνικὴ Μουσικὴ καὶ τοὺς Ἑλληνες συνθέτες τὸ ἐννεατόμο ἀγγλικὸ Λεξικὸ τῆς Μουσικῆς «GRÖVE», Λονδίνο 1954.

Τώρα ἐτοιμάζει καὶ ἔχει ὑπὸ ἐκδοσὴ ἕνα μεγάλο «Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς» στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα.

Ἐκτὸς ἀπ' τὴ συμβολὴ του στὴ σύνθεση, στὴ διεύθυνση ὀρχήστρας, στὴ συγγραφή μουσικολογικῶν ἔργων καὶ στὴ μουσικὴ παιδαγωγία, πρόσφερε ἐπίσης πολλὰ σὰν σύμβουλος καὶ κριτικός.

Ἀπ' τὸ 1949 προσκαλεῖται, γιὰ 26 χρόνια, ὡς μέλος τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνoῦς Μουσικοῦ Διαγωνισμοῦ τοῦ Χλανγκόχλεν τῆς Οὐαλλίας καὶ φέτος ἐξελέγη ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου του. Προσκαλεῖται ἐπίσης συχνὰ ὡς μέλος Κριτικῶν Ἐπιτροπῶν σὲ Διεθνῆς Μουσικοὺς Διαγωνισμοὺς σὲ Ἀρέτζο καὶ σὲ Μπολζάνο τῆς Ἰταλίας, στὴ Βάρνα τῆς Βουλγαρίας, σὲ Μοντρέ τῆς Ἑλβετίας κ.ά.

Ἦτο μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνoῦς Ἑταιρείας Λαϊκῆς Μουσικῆς.

Ἐχρημάτισε ἐπίσης μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν, ἐξετάσεων τοῦ Παρισικοῦ Ὁδείου «Σεζάρ Φράνκ». Πῆρε ἐνεργὸ μέρος σὲ Διεθνή Συνεδρία Μουσικῆς στὴ Βασιλεία, στὴ Βενετία, στὴν Πάλλα τῆς Μαγδαρίνας, σὲ Λονδίνο (1952) ὅπου καὶ ἐξελέγη Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου μεταξὺ 300 συνέδρων, στὶς Βουξέλλες, Λιέγη, Ὄσλο, Βιέννη, Κεμπέκ (Καναδὰ) καὶ Νέα Ὑόρκη. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ Συνεδρία προέβαλε μὲ τὶς ὁμιλίαι του τὴν Ἑλληνικὴ μουσικὴ, τόσο στὴν ἀρχαία ὅσο καὶ τὴ νεώτερη, ἔπαιξε καὶ λαϊκῆ.

Ἐδῶσε διαλέξεις πάνω σὲ μουσικὰ θέματα καὶ ἰδιαιτέρως στὴν Ἑλληνικὴ μουσικὴ σὲ Πανεπιστήμια τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν (Γέηλ, Μάρσαλ) καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Μπί Μπί Σί.

Ἦτο μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀκαδημίας Μουσικῆς (1962—64) καὶ τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου (1960—62) τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ διαφόρων συμβουλίων τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ. Ἐπίσης Πρόεδρος τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Λυρικῆς Σκηνῆς (1974—75). Εἶναι σήμερὰ Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Μουσουργῶν, τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Μουσικῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Διεθνoῦς Φεστιβάλ Οὐαλλίας.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Ταξιδάρχης τοῦ Φοίνικος (Μάιος 1965), Ἐπίτιμος Ἐταῖρος τοῦ Κολλεγίου Τρίνιτυ τοῦ Λονδίνου (1952) καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐθνομουσικολογικῆς Ἑταιρείας (1966). Βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1974).

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης ζῆ τώρα στὴν Ἀθήνα, στὴν ὁδὸ Νεοφύτου Μεταξά. Μαζὶ μὲ τὴ γυναίκα του Καλλιόπη τὸ γένος Μαρτίου ἀπ' τὴ Λεμεσό. Ἡ κυρία Καλλιόπη ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ ξεκινήματός του συνδέθηκε μαζί του μὲ καὶ καλλιτεχνικὰ κι' ἔπαιξε γενικὰ τόσο σημαντικὸ ρόλο στὴ ζωὴ του.

Μὲ τὸν ἔρανο τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδου σὲ λίγες μέρες στὴν Κύπρο, ὡς τρέξουμε ὄλοι νὰ παρευρεθοῦμε στὶς Συνελεύσεις μὲ ἔργα του θάσαι αὐτὸ μὴ ἀπόδειξη ὅτι ἐκτιμοῦμε καὶ κομφούνομε τὸν καλλιτέχνη ἐκεῖνο πού τόσο ἔχει τιμῆσει τ' ὄνομα τῆς βασιανισμένης του Πατρίδας.

ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗΣ

«Σὰν τὸν κακὸ ἠθοποιὸ πού ταλαιπωρεῖται ὁ ἴδιος ταλαιπωρώντας καὶ τὴν σκηνὴ καὶ τελικὰ φεύγει καὶ χάνεται...»

(Τοῦ Φισκέτι (C) «Καθημερινὸς»)

"Ένας μουσουργός που τιμά τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου

ΕΝ ΟΨΕΙ ΤΩΝ ΣΥΝΑΥΛΙΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΚΤΟΠΙΣΘΕΝΤΕΣ

Σόλων Μιχαηλίδης: "Ένα ἔργο δεμένο με τὴ βασανισμένη πατρίδα..."

Δὲν εἶναι ἡ πρώτη φορά, βέβαια, πὺ παρουσιάζουμε τὸν διακεκριμένο μάεστρο, συνθέτη καὶ μουσικολόγο Σόλωνα Μιχαηλίδη — τὸν συμπατριώτη μας πὺ τιμᾷ τὸ ὄνομα τῆς Κύπρου χρόνια τώρα στὸν εὐρύτερο ἑλληνικὸ χᾶρο, στὸ ἐξωτερικὸ γενικότερα.

Πᾶς ὅμως νὰ παραλείψουμε τὴ νέα ἀναφορά στὸν Κύπριο δημιουργὸ ὅταν ἐπικρατεῖται μιὰ σειρά σημαντικῶν συναυλιῶν με ἔργα δικὰ του καὶ ὑπὲρ τοῦ Ταμείου Ἐκτοπισθέντων καὶ Παθόντων. Ἔδωσε γιὰ καλὰ τὸ μουσικὸ του ἔργο με τὴ βασανισμένη ἰδιαίτερη πατρίδα του ὁ Σόλων Μιχαηλίδης καὶ ἐπιμένει πάντα νὰ συνεισφέρει στοὺς ἀγῶνες τῆς τὸν πολῦτιμον ὄβολόν του..

Ἐδῶ εἶναι, με τὴν εὐκαιρία, ὁ ἐκλεκτὸς μάεστρος. Ἦρθε στὴν Κύπρον ἀπὸ τὴν Ἀθήνα ὅπου διαμένει στὰ τελευταία χρόνια, γιὰ νὰ διευθύνει τίς συναυλίες — πὺ ὁργανώνονται, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τὸ ΡΙΚ καὶ τὴ μορφωτικὴ ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου Παιδείας — καὶ θὰ παραμείνει μέχρι τίς ἀρχὲς Δεκεμβρίου. Τὸν συναντήσαμε τίς προῶλλες στὸ ξενοδοχεῖο πὺ μένει κάθε φορά πὺ ἐρχεται ἀπὸ τὸ λεμεσιανὸ του σπῆτι στὴ Λευκωσία.

Ὅπως ἦταν ἐπόμενον, ὁ λόγος περιστρέφεται πρῶτα ἀπ' ὅλα γύρω ἀπὸ τίς ἐπικείμενες συναυλίες. Καὶ ὁ συνομιλητὴς μας κάνει πρόθυμα τίς ἀπαιτούμενες διευκρινίσεις χωρὶς νὰ παραλείπει τίς τυχόν ἀναγκαῖες προεκτάσεις ἢ ἀναδρομὲς.

Στὸ πρόγραμμα περιλαμβάνονται παλαιὰ καὶ νέα ἔργα τοῦ συνθέτη. Στὰ πρῶτα, λέει, ἀνήκουν, ἐπὶ παραδείγματι, οἱ πάντα ἐπικρατοὶ «Ἐλευθεροὶ πολιορκημένοι» τοῦ Δ. Σολωμοῦ ἢ «Ἡ προσευχὴ τοῦ ταπεινοῦ» τοῦ Ζ. Παπαντωνίου, ἐνῶ ἀνάμεσα στὰ νεώτερα καταλέγεται καὶ ἓνα ἔργο τοῦ Σ. Μιχαηλίδη, πὺ θὰ ἀκουσθεῖ γιὰ πρώτη φορά.

— Παγκύπρια πρώτη; — Πανελλήνια πρώτη.

Τὸ ἔργο αὐτὸ εἶναι ὁ «Ἕγνος καὶ Ἐρῆνος γιὰ τὴν Κύπρον» τοῦ Γιάννη Ρίτσου — γιὰ βαρύτονο καὶ χορωδία — πὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ κεντρικὸ κομμάτι τοῦ ὅλου προγράμματος. Δημιουργήθηκε στὴν Ἀθήνα μόλις τὸν Ἀπρίλη τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Γιὰ τοὺς ἐρμηνευτὲς — κατὰ κανόνα Κυπρίους — δὲν ρωτᾶμε γιατί εἶναι γνωστοὶ ἀπὸ προηγούμενες δημοσιεύσεις: Βαρύτονος ὁ διαπρέπων στὴν Εὐρώπη Ἐζών Μοδιλιός, χορωδία ἐκείνη τοῦ Ἄρη.

Μικρὲς ἀναδρομὲς

Ἔχετε παλιὸς δεσμούς, κ. Μιχαηλίδη, με τὴ λεμεσιανὴ χορωδία, παρατηροῦμε. Μιὰ σύντομη ἀναδρομὴ στὸ παρελθὸν εἶναι πάντα ἐνδιαφέρουσα. Καὶ

ΥΜΝΟΣ ΚΑΙ ΘΡῆΝΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΥΠΡΟ

ΓΙΑ ΒΑΡΥΤΟΝΟ (ἢ ΜΕΤΣΟ) - ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΑΙ ΠΙΑΝΟ

Ποίηση: Γ. ΡΙΤΣΟΣ.

Μουσική: ΣΟΛ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

LENTO

I.

SOLO *p* *crepescivo*

Μη.οὶ πι.κρό, νη.οὶ γλυ.κό, νη.οὶ τυ.ραγν.

Rall.

μέ.νο κα.γα.τὸν πό. νο.οὐ.νά. τί.α καὶ προ.ο.κνῶ. καὶ

Ἡ πρώτη σελίδα τοῦ ἐκδοθέντος μουσικοῦ ἔργου τοῦ Σόλωνα Μιχαηλίδη «Ἕγνος καὶ Ἐρῆνος γιὰ τὴν Κύπρον». Ἄς σημειωθεῖ, ὅτι ἡ γνωστὴ ποιητικὴ δημιουργία τοῦ Γιάννη Ρίτσου μελοποιήθηκε ὁλόκληρη...

γιὰ σὰς ἀναμφίβολα νοσταλγική.

Ὁ μάεστρος ἀναπολεῖ λιγάκι ὕστερα μιλά κατὰ συγκεκριμένο τρόπο. Εἶναι ὁ ἰδρυτὴς ἀπὸ τὸ 1939, τῆς χορωδίας τοῦ Ἄρη. Καὶ ἡ συνεργασία του με τὸ συγκροτῆμα ἐπρόκειτο νὰ συνεχίσει, καρποφόρα καὶ σχεδὸν ἀνελλιπῆ, μέχρι τὸ 1956

πὺ ἔφυγε ἀπὸ τὴν Κύπρον — γιὰ νὰ σταδιοδρομήσει στὴν Ἑλλάδα, κυρίως σὰν γενικός διευθυντὴς τῆς Κρατικῆς Ὀρχήστρας Βορείου Ἑλλάδος στὴ Θεσσαλονίκη.

Αὐτὴ ἡ περίοδος συνδέεται με μιὰ ἀσυνήθιστη γιὰ τὸ νησι μουσικὴ κίνηση — στὴ Λεμεσὸ καὶ τὴ Λευκωσία, σὲ ὅλα τὰ κέντρα

τοῦ μικροῦ μας τόπου. Ἄλλωστε, ὁ Σόλων Μιχαηλίδης εἶχε ἰδρύσει νωρίτερα (1934) τὸ Ὡδεῖο καὶ τὸν Σύλλογο Συναυλιῶν Λεμεσοῦ, ἐπίσης τὴν πρώτη Ἑλληνικὴ Ὀρχήστρα. Καὶ με τὸ ἀνθρώπινο δυναμικὸ πὺ διέθετε — ὀρχήστρα καὶ χορωδία — εἶδνε γιὰ εἴκοσι ὀλόκληρα χρόνια συναυλίες με συμφωνικὰ ἔργα, ὁρατόρια καὶ ὄπερες.

Σ' ἓνα σημεῖο ἐκδηλώνεται ἰδιαίτερη ἐπιμονὴ ἀπὸ τὸν συνομιλητὴ μας:

— Πρέπει γὰ σημειωθεῖ, ὅτι ὕστερα ἀπὸ μιὰ ἐξάχρονη περίπου διακοπὴ, τὸ 1962, ἔγινε ἡ ἀνασύσταση τῆς χορωδίας τοῦ Ἄρη ἀπὸ τὸν κ. Μαρῖνο Μιτέλλα ὁ ὁποῖος τὴ διετήρησε σὲ ἀξιόλογο ἐπίπεδο μέχρι σήμερα.

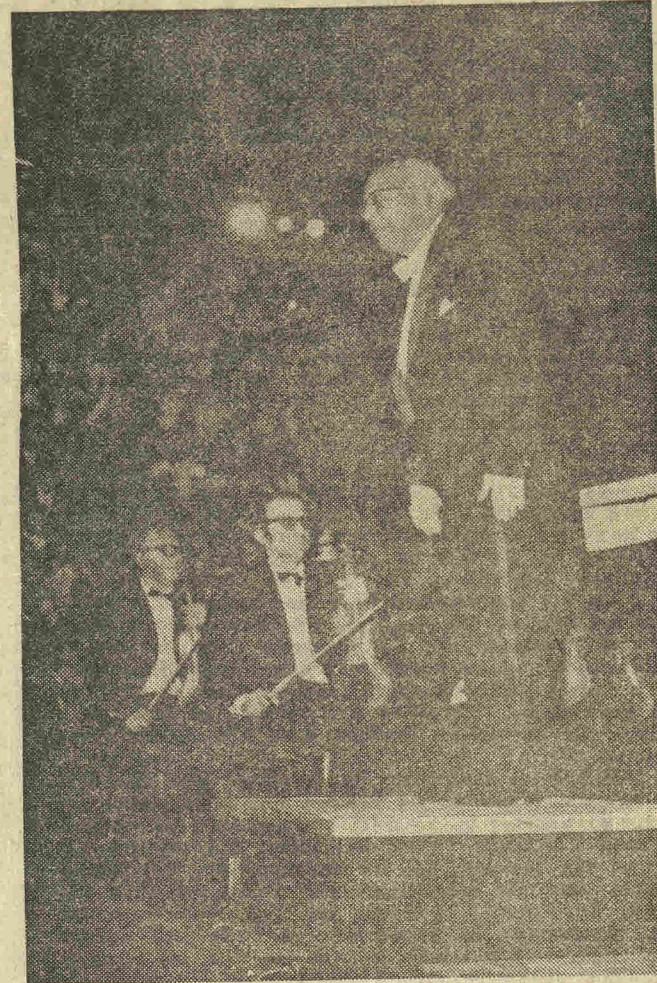
Μικρὴ παύση καὶ ὕστερα προσθέτει ὁ Σ. Μιχαηλίδης:

— Ἄλλωστε θὰ ἦταν παράλειψη νὰ μὴ ἀναφερθεῖ ὅτι ὁ κ. Μιτέλλας με τὴ χορωδία του ἔκανε σημαντικώτατη προπαρασκευαστικὰ δουλειὰ γιὰ τίς τωρινὲς συναυλίες. Μιὰ δουλειὰ πὺ κράτησε ἀρκετὸ χρόνο..

Ἡ μίαις τῆς ὕψης συνομιλία δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ παρουσιάσει πολλὲς ἐνδιαφέρουσες πτυχές. Θὰ μπορούσαμε ἐπὶ παραδείγματι, νὰ γράψουμε περισσότερο γιὰ τὸ πρόγραμμα τῶν τεσσάρων συναυλιῶν, πὺ ἀρχίζουν ἀπὸ αὔριο Παρασκευὴ με πρῶτο χᾶρο τὸ «Ριάτσο» Λεμεσοῦ. Θὰ ἦταν δυνατό ἀκόμη ν' ἀναφερθοῦμε στίς προσεχείς ἐμφανίσεις τοῦ Σόλωνα Μιχαηλίδη στὴν Ἀθήνα καὶ τὴ Θεσσαλονίκη — ὅπου θὰ διευθύνει τὰ ἀντίστοιχα κρατικὰ συγκροτήματα — ἢ στίς μελλοντικὲς του δραστηριότητες ὡς μέλους κριτικῶν ἐπιτροπῶν σὲ διεθνῆς μουσικοῦς διαγωνισμοὺς καὶ φεστιβάλ.

Ἄλλὰ θὰ μὰς δοθεῖ σύντομα ἡ εὐκαιρία νὰ μιλήσουμε ξανά γιὰ τὸν «ἐν ἐνεργεία συναξιοῦχο» δημιουργὸ καὶ τὸ ἀξιόλογο ἔργο του. Θὰ μιλήσουμε γενικότερα γιὰ τὸν δημιουργὸ τοῦ πενταγράμμου, πὺ ἔκλεισε μόλις πρὶν λίγες μέρες τὸ 70ῶ ἔτος τῆς ἀφιερωμένης στὴν Τέχνη καὶ τὸν Ἄνθρωπο ζωῆς του..

Ἰάκωβος Ρωσιδης

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης ἐνῶ διευθύνει τὴν Κρατικὴ Ὀρχήστρα Ἀθηνῶν.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Οι νέες συναυλίες μας με έργα του στην Κύπρο

Σημείωμα του κ. ΜΙΧΑΛΗ ΣΤΑΥΡΙΔΗ

Έντονη είναι η καλλιτεχνική παρουσία στο νησί μας αυτές τις μέρες του μεγάλου μας Κυπρίου συνθέτη, αρχιμουσικού και μουσικολόγου Σόλων Μιχαηλίδη. Ο Δάσκαλος θυμήθηκε πάλι τη «μικροκόρη» του, καθώς λέει και ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος στο ποίημά του «Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο», και ήρθε για να μας

και «Τό Πανηγύρι της Κακάδας», εμπνευσμένο από τον «Δωδεκάλογο του Γύφτου» του Κ. Παλαμά (1936), «Η ζωή εν τάφω» του Στράτη Μυριδάλλη (De Pro Fundis) συμφωνικό ποίημα (1933, 1949), «Βυζαντινό αφιέρωμα» για όρχηστρα, εγχόρδων (1944), «Αρχαϊκή Σουίτα» για φλάουτο, όπιον, άρπα και όρχηστρα

τόπο μας. Γιατί μουσική ζωή σε μια χώρα δεν είναι μόνο οι συναυλίες που δίνουν σ' αυτή περαστικές όρχηστρες ή διάσημοι δεξιοτέχνες, αλλά πάνω απ' όλα η μουσική δημιουργία των συνθετών της και η έκταση της της μουσικής αυτής, πλαισιωμένη με έργα από το παγκόσμιο ρεπερτόριο, από ντόπιους καλλιτέχνες ή φωνητικά συγκρο

τήν ίδια τιμιότητα και την ίδια ανθρωπιά.

Αντικρύζοντας δηλαδή την πολύπληρη προσφορά, ερχόμαστε σήμερα με το σύντομο μας τούτο σημείωμα, να τον ξεναγήσουμε στους παλιούς και να τον γνωρίσουμε στους νέους με την ευκαιρία των συναυλιών του, που τις όργανώνει το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και η Μορφωτική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας.

Τό πρόγραμμα των συναυλιών περιλαμβάνει στο πρώτο μέρος (α) Τό «Χαίρε Μαρία» για μικτή χορωδία a Capella, (β) την καντάτα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» βασισμένο στο γνωστό ποίημα του Διονυσίου Σολωμού για βαρύτονο και μικτή χορωδία (σολίστ Τζών Μοδινόσ) (γ) την «Προσοχή του Ταπεινού» σε ποίηση Ζαχαρία Παπαγιάννου (σολίστ Τζών Μοδινόσ) και (δ) Τρία Κυπριακά Δημοτικά τραγούδια: τό ποιμνικό «Η αϊγία ή κότσινη», τό χιουμοριστικό «Η Τηλλυκώκτησας» και ένα χορευτικό (σολίστ Τζών Μοδινόσ).

Στό δεύτερο μέρος τό πρόγραμμα των συναυλιών περιλαμβάνει (α) τόν «Ύμνον και θρήνον για την Κύπρο» βασισμένο πάνω στο γνωστό ποίημα του Γιάννη Ρίτσου που είναι εμπνευσμένο από την πρόσφατη τραγωδία της Κύπρου για βαρύτονο (Τζών Μοδινόσ) και μικτή χορωδία (β) την σουίτα πάνω σε Κυπριακά θέματα για πιάνο (σολίστ Έλενα Λαμάρη — Παπαδοπούλου) και (γ) την «Ρωμιόσση» ή όποια είναι βασισμένη στο γνωστό ποίημα της 9ης Ίουλίου του βάδου της Κυπριακής ποίησης Βασίλη Μιχαηλίδη.

Παρακολουθώντας τις, πιστεύω, ότι, άφ' ενός μόν, άνονώσουμε την επαφή μας με τό δημιουργικό έργο του Σόλωνος Μιχαηλίδη και έτσι θα νιώσουμε και θα εκτιμήσουμε καλύτερα τό συμβολή του στην προώγηση της μουσικής όχι μόνο στον Έλληνικό χώρο αλλά και στον ευρύτερο διεθνή άφ' ετέρου δέ, θα άποδειξουμε ότι δίδουμε περιεχόμενο στη μουσική μας κληρονομία. Πρώτη φορά στην Κύπρο πραγματοποιείται τέτοιο καλλιτεχνικό γεγονός με έξ ολοκλήρου Κυπριακές καλλιτεχνικές δυνάμεις, γι' αυτό είναι ύποχρέωση όλων μας να τρέξουμε στις συναυλίες για να τιμήσουμε με την παρουσία μας τό πνευματικό τέκνον του τόπου μας, γνωρίζοντας ότι όσο περισσότερο τιμούνται τόσο ψηλότερη άποδεικνύεται πώς είναι και ή πολιτιστική του στάθμη.

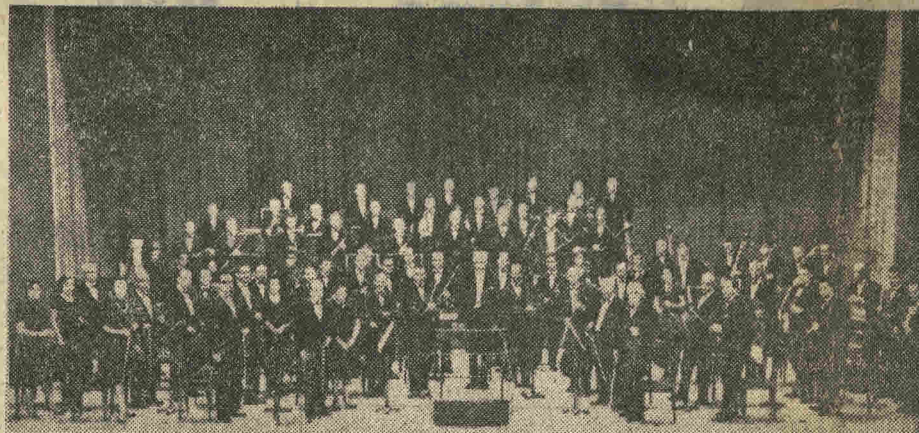
Ο ΤΖΩΝ ΜΟΔΙΝΟΣ

Θά ήταν, όμως, παράλειψη να μην αναφερθούμε στο σύντομο μας αυτό σημείωμα για την καλλιτεχνική παρουσία του διάσημου επίσης Κυπρίου βαρύτονου Τζών Μοδινόσ.

Γεννήθηκε στη Λεμεσό όπου και άρχισε να μελετά μουσική νεώτατος με πρώτο δάσκαλό του τόν Σόλων Μιχαηλίδη. Σε ηλικία 17 ετών έφυγε για τις «Ηνωμένες Πολιτείες». Εκεί πραγματοποίησε τις πρώτες του εμφανίσεις ύστερα από λαμπρές σπουδές που έπιστέγασμα τους υπήρξαν τέσσερα διεθνή βραβεία. Στην Ελλάδα άποδείχθηκε νίσηκε κατά τό Φεστιβάλ Άθηνών 1961 και 1962, έρμηνεύοντας βασικούς ρόλους στις όπερες «Ναυσικά» της Πέγκυ Γκλάνβιλ-Χίξς και στον «Κωνσταντίνο Παλαιολόγον» του Μανώλη Καλομοίρη. Τόν ίδιο χρόνο (1962) ένω ακόμα διεθνές βραβείο του έδωσε την ευκαιρία να εμφανισθώ στο Μιλάνο και στη Φλωρεντία και στη συνέχεια να άναδειχθώ σαν πρώτος βαρύτονος της «Όπερας» της Ζυρίχης. Από τότε γνώρισε μεγάλες έπιτυχίες στα μεγάλα λύτερα ευρωπαϊκά λυρικά θέατρα και πραγματοποιήσε συνεχές εμφανίσεις με την Έθνική Λυρική Σκηνή.

Ο Τζών Μοδινόσ έχει τραγουδήσει μέχρι σήμερα όλόκληρο σχεδόν τό ρεπερτόριο του βαρύτονου στην όπερα. Έπίσης ήχογράφησε σε δίσκους τις όπερες του Γκ. Βέρντι «Ριγκολέττο», «Οθέλλο» και «Τραβιάτα» καθώς και τόν όπερα του Τζ. Ροσσίνι «Ο κουρέας της Σεβίλλης».

Μ. Γ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Ο Σόλων Μιχαηλίδης με τη Συμφωνική Όρχηστρα Βορείου Ελλάδος, τό δικό του δημιούργημα, που γνώρισε κάτω από τη μπκακέτα του μέρες καλλιτεχνικού θριάμβου.

γεμίσει με την παρουσία του και την καλλιτεχνική του προσφορά τό μεγάλο κενό στη μουσική μας ζωή και να μας άποδείξει για άλλη μία φορά, ότι ξέρει να άγωνίζεται από τις δικές του επάλξεις με όλες τις δυνάμεις για την επίδωση του Έλληνισμού της Κύπρου.

Θά δώσει τέσσερις συναυλίες με έργα του και υπό τη διεύθυνσή του ύπερ του Ταμείου Έκτοπισθέντων και Παύδντων. Στις συναυλίες, που θά δοθούν στη Λεμεσό, την Παρασκευή 28 Νοεμβρίου στο «Ριάλτο», στην Πάφο τό Σάββατο 29 Νοεμβρίου στο Α΄ Γυμνάσιο, στη Λάρνακα, την Κυριακή 30 Νοεμβρίου στην «Αμερικανική Ακαδημία και στη Λευκωσία τη Δευτέρα 1 Δεκεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο, συμμετέχουν ό διάσημος Κύπριος βαρύτονος Τζών Μοδινόσ, ή Πιανίστα Έλενα Λαμάρη - Παπαδοπούλου και ή μικτή χορωδία του συλλόγου «Άρης», ή όποια γυμνάζεται με ιδιαίτερο ζήλο εξαντλώντας όλες τις καλλιτεχνικές της δυνάμεις κάτω από τό διεύθυντή της Μαρίνο Μιτέλλα.

Είναι, βέβαια, δύσκολο έγχείρημα τό να θέλη κανείς να μιλήσει για ένα καλλιτέχνη τόσο γνωστό και με τόση μεγάλη προσφορά σε πολλούς τομείς όπως στη σύνθεση, στη διεύθυνση όρχηστρας, στη συγγραφή μουσικολογικών έργων, στη μουσική παιδαγωγία, στη κριτική και άλλο. Γιατί άν πρόκειται να άπασχολήσης τόν άναγνώστη με βιογραφικά στοιχεία, νομίζω πως διακινδυνεύεις να τόν κουράσης, άν δέ πρόκειται να άξιολογήσης τό δημιουργικό του έργο θά ήταν άσπείο να τό θελήσης γι' ένα σημείωμα έφημερίδας. Γι' αυτό, στο σύντομο μας τούτο σημείωμα θά έξετάσουμε την ώφελιμότητα της παρουσίας του Σόλωνος Μιχαηλίδη σ' ό,τι άφορά την προώγηση της μουσικής κίνησης στον τόπο μας και στον ευρύτερο ελληνικό χώρο.

Σε δύο σκέλη στηρίζεται κυρίως ή προσφορά του Σόλωνος Μιχαηλίδη στην Ιστορία της Έλληνικής μουσικής. Τό ένα τό συνθέτει ή καθαρά δημιουργική εργασία του:

ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ «Κυπριώτικος γάμος» για όρχηστρα εγχόρδων και σόλο φλάουτο (1934), «Δύο Βυζαντινά σκίτσας» για όρχηστρα εγχόρδων (1936), Δύο Συμφωνικές εικάνες, «Αυγή στον Παρθενώνα»

εγχόρδων, Κοντσέρτο για πιάνο (1966).

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ: «Όδυσσείας», όπερα σε τρεις πράξεις με λιμπρέττο του συνθέτη (1951).

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗΣ: Για τις τραγωδίες του Έριπίδη «Μήδεια», «Ηλέκτρα» και «Ιφιγένεια εν Ταύροις», και «Οι δίποδα Τύρανοι» του Σοφοκλή.

ΚΑΝΤΑΤΕΣ: «Ο Τάφος» για άφηγητή, μέτζο — σοπράνο, μπάσο, χορωδία και όρχηστρα σε στίχους του Κωστή Παλαμά (1936). «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» για βαρύτονο, χορωδία και όρχηστρα, σε στίχους Δ. Σολωμού (1955), «Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο» σε στίχους Γιάννη Ρίτσου (1975) για βαρύτονο, μικτή χορωδία και όρχηστρα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΩΜΑΤΙΟΥ: Κουαρτέττο εγχόρδων (1934). Τρία με πιάνο (1946), Σουίτα για βιολοντσέλλο και πιάνο (1966).

Έγραψε επίσης κομμάτια για πιάνο, για άρπα και τραγούδια.

Τά εμπνεύσεις του τις άπτελει από τη μία μεριά από τη μουσική των άγνων μας δημοτικών τραγουδιών, από τη Βυζαντινή ύμνωδία, από την Έλληνική και Κυπριακή παράδοση και από την άλλη τις σπαλίζει με όλα τά τεχνικά μέσα που μάς χάρισε ή άδιάκοπη εργασία των προοδευμένων μουσικά λαών της Εύρώπης. Η ποιητικότητα εξέλιξη της μουσικής κατά τόν τελευταίο αιώνα, όπου ό διασκορπισμός των διαφόρων τάσεων έχει φτάσει στο κορυφώμη του και όπου ή εξέλικτική έπιτάχυνση δημιουργήσαν μία καινούργια μουσική έκφραση, έχει άγγίσει τόν Μιχαηλίδη, αλλά της δίνει, μέσα στο έργο του, τη δική του, έκφραση και την προσωπική του σφραγίδα.

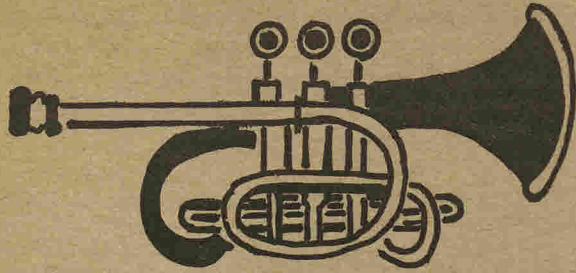
Κυρίως όμως ό Μιχαηλίδης τρέφεται από τη λαϊκή μούση και με τά εφόδια των σπουδών του, τόν παλμό και τά δεινρά του μεταφέρει άρχικά στο νησί μας τό πρέπον προοδευτικό κλίμα και προσπαθεί για τη δημιουργία μουσικής ζωής στον

τόπο μας. Αυτό δημιουργεί σε μία χώρα εκείνο που άπκαλούμε μουσική παράδοση. Και ό Σόλων Μιχαηλίδης εργάζεται προς την κατεύθυνση αυτή και χοράζει τό δρόμο για τη συγκρότηση όρχηστρας και χορωδίας με Κυπριακή ιδιοσυστασία. Με συνεχείς προσπάθειες, με άγάπης σκληρούς, ξεπερνώντας άπογοητεύσεις και πικρίες κορθώνει για πρώτη φορά να άνοδώσει, με καθαρά Κυπριακές καλλιτεχνικές δυνάμεις, στην Κύπρο τόν όπερα «Διδώ και Αϊνεάς» του Πέρσελ τό 1950 και μετά δύο χρόνια να παρουσιάσει τό όρατόριο «Δημιουργία» του Χάιτν. Άξέχαστες πραγματικά μένον στην θύμηση όλων ό πετυχημένες παραστάσεις των πιό πάνω έργων, οι όποιες δημιούργηθηκαν με την πίστη και τό μόχθο του.

Έξ ίσου μεγάλη και άνεκτή μητη είναι ή προσφορά του Σόλων Μιχαηλίδη στη δισκαλία της Μουσικής. Δούλεψε άποδοτικά σαν μουσικοπαιδαγωγός με άποτέλεσμα να μορφώσει και να γεμίσει την ψυχή των μαθητών του με την άγάπη για τη μουσική τέχνη και τά έργα της. Θεωρείται σαν ένας από τους πιό προικισμένους και καλλίτερα γνημένους σκαπτήδες που προσέτοίμασε τό έδαφος και θεμελίωσε τη μουσική ζωή στον τόπο μας όσο και στην Έλλάδα σ' όλες της τις εκδηλώσεις. Η Μουσική μας Παιδεία βρήκε στο πρόσωπο του Σόλωνος Μιχαηλίδη τόν προστάτη άγγελό της. Για μάς όλους που είμαστε μαθητές του, ή άγάπη και εκτίμησή μας για τό Δάσκαλο όσο περνά ό χρόνος, μεγαλώνει περισσότερο βλέποντας τόν όγκο του δημιουργικού του έργου και τις μεγάλες του προσπάθειες για τη στερέωση της Μουσικής Παιδείας στον Έλληνικό χώρο.

Για να γνωρίσει κανείς τό πολύτιμο έργο του Σόλωνος Μιχαηλίδη χρειάζεται μεγάλο χρονικό διάστημα. Πάνω όμως, απ' όλα ό Μιχαηλίδης παραμένει, ό ίδιος άνθρωπος από τό ξεκινώμα του μέχρι σήμερα. Άπλόσ και έγκάρδιος με ένα άνοητόκαρδο χαρούμενο χαμόγελο, κολλουδάτος και εύπροσγγύρος.

Ο έξαιρέτος κατά γενική όμολογία αυτός καλλιτέχνης ύπηρετεί την τέχνη του με τό ίδιο πάθος, τό ίδιο αίσθημα ευθύνης,

ΓΙΑ ΤΟΥΣ

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Τὰ 70 χρόνια του Κυπρίου συνθέτη, μαέστρου και μουσικολόγου

Ο ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ, ο μεγαλύτερος μουσουργός του τόπου μας (στών τομέα της σοβαράς μουσικής), γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 12 Δεκεμβρίου 1905. Η αγάπη του προς την μουσική εκδηλώθηκε από τα μικρά του χρόνια, άρχισε μάλιστα να παίρνει μαθήματα βιολιού.

Όταν ο Σόλων Μιχαηλίδης συμπλήρωσε τις ακαδημαϊκές του σπουδές στο Γυμνάσιο, έφυγε για το Λονδίνο για μουσικές σπουδές στο «TRINITY COLLEGE». Από εκεί πήγε στο Παρίσι, στην «ECOLE NORMALE DE MUSIQUE», όπου παρακολούθησε μαθήματα αρμονίας, αντίστιξης και φούγκας με δασκάλα την διάσημη παιδαγωγό NADIA BOULANGER, και πιάνου με τους R. THILBERGE, P. MAIRE και A. CORTOT. Στη «SCOLA CANTORUM» της ίδιας πόλης πήρε μαθήματα συνθέσεως από τον GUY DE LIONCOURT και διευθύνσεως ορχήστρας από τον MARCEL LABEY.

Κι' έφθασε η ώρα της επιστροφής στην πατρίδα: Στα 1934, αφού πήρε το δίπλωμά του κι' από τις τρεις αυτές Σχολές, ο Σόλων Μιχαηλίδης, γύρισε στην Κύπρο, στη Λεμεσό αυτή τη φορά, όπου με πολλή φροντίδα και αγάπη, ίδρυσε το 'Ωδείο και τον Σύλλογο Συναυλιών Λεμεσού· άρχισε έτσι να δημιουργηται ένας πυρήνας για μια σημαντική μουσική κίνηση, τόσο στη Λεμεσό, όσο και σ' όλοκληρο το νησί. Στις Συναυλίες του έρμηνεύονταν Συμφωνικά Έργα, Ορατόρια, Όπερες κ.ά.

Στη Λεμεσό ο Μιχαηλίδης παρέμεινε μέχρι τα 1937, όταν κατόπιν προσκλήσεως του Έλλαδικού Υπουργείου

Παιδείας, ανέλαβε τη διεύθυνση του Κρατικού 'Ωδείου Θεσσαλονίκης, όπου παρέμεινε μέχρι την άφιξητέρήσθ του.

Δύο χρόνια αργότερα (δηλ. στα 1959) χάρη στις προσπάθειές του ιδρύθηκε η Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδος· διορίστηκε τότε μόνιμος μαέστρος της. Στα 1966 ή ίδια Ορχήστρα μετετράπη σε Κρατικό Οργανισμό και μετονομάσθηκε «Κρατική Ορχήστρα Θεσσαλονίκης»· ο Μιχαηλίδης διορίστηκε τότε Γενικός Διευθυντής της.

Εκτός της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης, της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών και της Συμφωνικής Ορχήστρας του ΕΙΡΤ, ο Κυπριος μαέστρος έχει διευθύνει έπανελλημμένα, ως προσκεκλημένος Αρχιμουσικός, ορχήστρες σ' όλοκληρο τον κόσμο, όπως της Γαλλίας, Γερμανίας, Ιταλίας Ρουμανίας, Ηνωμένων Πολιτειών, Φιλιππινών κ.ά.

Ο Σόλων Μιχαηλίδης υπήρξε μέλος του Έκτελεστικού Συμβουλίου της Διεθνούς Έταιρείας Λαϊκής Μουσικής (1948 — 1968) και μέλος του Δ. Σ. της Ακαδημίας Μουσικής (1962 — 1964), καθώς και του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου (1960 — 1962) του Υπουργείου Παιδείας και διαφόρων ομβουλίων του Υπουργείου Πολιτισμού. Επίσης Πρόεδρος της Καλλιτεχνικής Επιτροπής της Εθνικής Λαϊκής Σκηνής Ελλάδος (1974 — 75). Είναι σήμερα Αντιπρόεδρος της Ένώσεως Έλλήνων Μουσουργών, του Έθνικού Συμβουλίου Μουσικής και του Συμβουλίου του Διεθνούς Φεστιβάλ Ουάλλιας. Κονιά σ' αυτά ο Σόλων Μιχαηλίδης χρημάτισε μέλος της Έξεταστικής Επιτροπής διαφόρων Διεθνών Διαγωνισμών και Φεστιβάλ, όπως του LLANGOLLEN Ουάλλιας και της «ECOLE CESAR FRANCK» Παρισιών. Έλαβε μέρος σε πολλά Διεθνή Συνέδρια όπου προέβαλε με τις διαλέξεις του την Έλληνική μουσική, τόσο την άρχαία, όσο και τη νεώτερη έντεχνη και δημόδη.

Έπιπροσθετα, προς τις υπόλοιπες δραστηριότητές του έχει δημοσιεύσει πολλές μουσικολογικές μελέτες, όπως «Η νεώτερη Έλληνική μουσική» (1945, 1952), «THE NEOHELLENIC FOLK MUSIC» (1948) κ.ά. Ένα διτομο σύγγραμμά του, που κρίθηκε στην ολόκλητά του σαν τὸ πληρέστερο έργο του είδους του στην παγκόσμια μουσική φιλολογία, φέρει τίτλο: «Η Αρμονία της Σύγχρονης Μουσικής»

(1945). Σημαντική προσφορά του, είναι επίσης η όρθογραφία του για την Έλληνική μουσική και τους Έλληνες συνθέτες στην πολύτομη Άγγλική Μουσική Έγκυκλοπαίδεια «GROVES». Υπό έκδοση βρίσκεται τώρα τὸ μεγάλο του «Λεξικό της Άρχαίας Έλληνικής Μουσικής», σὲ Άγγλικά.

Συνθέσεις: Για Όρχήστρα: «Κυπριατικός γάμος» για όρχήστρα έγχορδων και σόλο φλάουτο (1934). «Δύο Βυζαντινά σκίτσα» για όρχήστρα έγχορδων (1936). Δύο Συμφωνικές εϊκόνας: «Αύγη στον Παρθενώνα» και «Τὸ Πανηγύρι της Κακάδας» έμπνευσμένο από τὸν «Δωδεκάλογο του Γύφτου» του Κ. Παλαμά (1936). «DE PROFUNDIS» συμφωνικό ποίημα (1933, 1949). «Βυζαντινό άφιέρωμα», για όρχήστρα έγχορδων (1944). «Αρχαϊκή Σουίτα» για φλάουτο, όμποε, άρπα και όρχήστρα έγχορδων (1954). Κοντιέρτο για πιάνο.

Μελωδραματική Μουσική: «Όδυσσέας», όπερα σε τρεις πράξεις, λιμπρέτο του συνθέτη (1951).

Μουσική Σκηνής: Για τις τραγωδίες του Εύριπίδη «Μήδεια», «Ηλέκτρα», και «Ιφιγένεια έν Ταύροις» και «Οιδίποδα Τύραννο» του Σοφοκλή. Ένα μπαλέτο «Ναυοικά».

Καντάτες: «Ο Τάφος» για άφηγητή, μέτζο—σοπράνο, μπάσο, χορωδία και όρχήστρα σε στίχους του Κωστή Παλαμά (1936). «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» για βαρύτονο, χορωδία και όρχήστρα, σε στίχους Δ. Σολωμού (1955). «Υμνος και θρήνος για την Κύπρο» σε στίχους Γιάννη Ρίτσου (1975) για βαρύτονο, μικτή χορωδία και όρχήστρα.

Μουσική Δωματίου: Κουαρτέτο έγχορδων (1934). Τρίο με πιάνο (1946). Σουίτα για βιολοντιέλλο και πιάνο (1966). Έγραψε επίσης κομμάτια για πιάνο, για άρπα και τραγούδια.

Διακρίσεις: Ταξίαρχης του «Φοίνικος» (1956). Επίτιμος Έταίρος του «TRINITY COLLEGE» Λονδίνου (1952) και της Αμερικανικής Έθνομουσικολογικής Έταιρείας (1966). Βραβείο της Ακαδημίας Αθηνών (1974).

Στις 12 Δεκεμβρίου 70η επέτειο των γενεθλίων του Σ. Μιχαηλίδη στις 1500—1600, οι φιλόμουσοι μπορούν να παρακολούθησουν από τὸ Α΄ Πρόγραμμα του Σταθμού μας, έκπομπή αφιερωμένη σε μερικές από τις συνθέσεις του.

Z. ΜΠ.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Οι νέες συναυλίες μας με έργα του στην Κύπρο

Φιλελεύθερος Σημέρισμα του κ. ΜΙΧΑΛΗ ΣΤΑΥΡΙΔΗ

«Έντονη είναι η καλλιτεχνική παρουσία στο νησί μας αυτές τις μέρες του μεγάλου μας Κυπρίου συνθέτη, αρχιμουσικού και μουσικολόγου Σόλων Μιχαηλίδη. Ο δάσκαλος θυμήθηκε πάλι τη «μικροκόρη» του, καθώς λέει και ο ποιητής Γιάννης Ρίτσος στο ποίημά του «Ύμνος και θρήνος για την Κύπρο», και ήρθε για να μάς

και «Τό Πανηγύρι της Κακάδας», εμπνευσμένο από τον «Δωδεκάλογο του Γύφτου» του Κ. Πάλαμά (1936), «Η ζωή εν τάφω» του Στράτη Μυριβήλλη (De Pro Fundis) συμφωνικό ποίημα (1933, 1949), «Βυζαντινό αφιέρωμα» για ορχήστρα, εγχόρδων (1944), «Αρχαϊκή Σουίτα» για φλόουτο, όμποε, άρπα και ορχήστρα

τόπο μας. Γιατί μουσική ζωή σε μια χώρα δεν είναι μόνο οι συναυλίες που δίνουν σ' αυτή περαστικές ορχήστρες ή διάσημοι δεξιότητες, αλλά πάνω απ' όλα, η μουσική δημιουργία των συνθετών της και η εκτέλεση της μουσικής αυτής, πλασιωμένη με έργα από το παγκόσμιο ρεπερτόριο, από ντόπιους καλλιτέχνες ή φωνητικά συγκρο

τήν ίδια τιμιότητα και την ίδια ανθρωπιά.

Αντικρύζοντας όλη αυτή την πολύπλευρη προσφορά, ερχόμαστε σήμερα με το σύντομο μας τούτο σημείωμα, να τον ευχαριστούμε στους παλιούς και να τον γνωρίσουμε στους νέους με την ευκαιρία των συναυλιών του, που τις οργανώνει το Ραδιοφωνικό Ίδρυμα Κύπρου και η Μορφωτική Υπηρεσία του Υπουργείου Παιδείας.

Το πρόγραμμα των συναυλιών περιλαμβάνει στο πρώτο μέρος (α) Τό «Χαίρε Μαρία» για μικτή χορωδία a Capella, (β) την καντάτα «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» βασισμένο στο γνωστό ποίημα του Διονυσίου Σολωμού για βαρύτονο και μικτή χορωδία (σολίστ Τζών Μοδινό), (γ) την «Προσχή του Ταπεινού» σε ποίηση Ζαχαρία Παπαντωνίου (σολίστ Τζών Μοδινό) και (δ) Τρία Κυπριακά Δημοτικά τραγούδια: τό ποίημα νικό «Η αγία η κότσινη», τό χουμοριστικό «Η Τηλυρκώτισσα» και ένα χορευτικό (σολίστ Τζών Μοδινό).

Στο δεύτερο μέρος το πρόγραμμα τών συναυλιών περιλαμβάνει (α) τον «Ύμνο και θρήνο για την Κύπρο» βασισμένο πάνω στο γνωστό ποίημα του Γιάννη Ρίτσου που είναι εμπνευσμένο από την πρόσφατη τραγωδία της Κύπρου για βαρύτονο (Τζών Μοδινό) και μικτή χορωδία (β) την σουίτα πάνω σε Κυπριακά θέματα για πιάνο (σολίστ Έλενα Λαμάρη — Παπαδοπούλου) και (γ) την «Ρωμιόσση» ή όποια είναι βασισμένη στο γνωστό ποίημα της 9ης Ίουλιου του βάρδου της Κυπριακής ποίησης Βασίλη Μιχαηλίδη.

Παρακολουθώντας τες, πιστεύουμε, ότι, απ' ενός μέρους, να γνώσουμε την επαφή μας με το δημιουργικό έργο του Σόλωνος Μιχαηλίδη και έτσι, θα γινόσσομε και θά εκτιμήσομε καλύτερα τη συμβολή του στην προαγωγή της μουσικής όχι μόνο στον Ελληνικό χώρο αλλά και στον ευρύτερο διεθνή. Απ' άλλου μέρους, θα αποδείξομε ότι διδόμε περιεχόμενο στη μουσική μας κληρονομιά. Πρώτη φορά στην Κύπρο πραγματοποιείται τέτοιο καλλιτεχνικό γεγονός με έξι ολοκλήρω Κυπριακές καλλιτεχνικές δυνάμεις, γι' αυτό είναι υποχρέωση όλων μας να τρέξομε στις συναυλίες για να τιμήσομε με την παρουσία μας τα πνευματικά τέκνα του τόπου μας, γνωρίζοντας ότι όσο περισσότερο τιμούνται τόσο ψηλότερη αποδεικνύεται πώς είναι και η πολιτιστική του στάθμη.

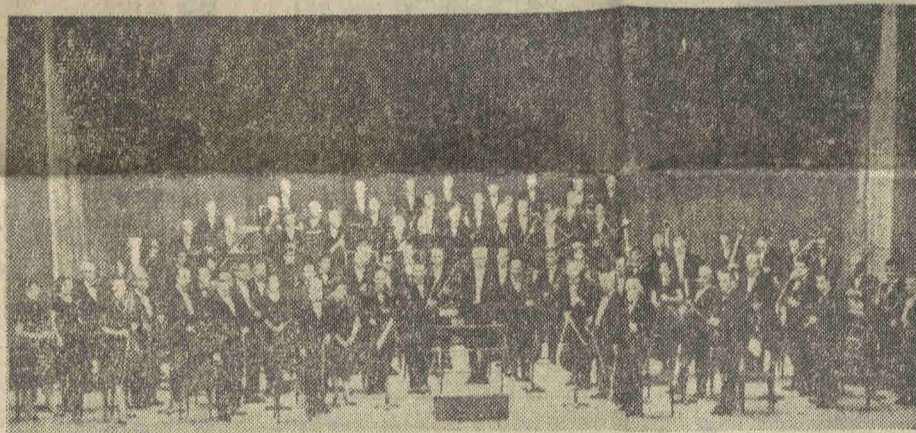
Ο ΤΖΩΝ ΜΟΔΙΝΟΣ

Θά ήταν, όμως, παράλειψη να μην αναφερθώ στο σύντομο μας αυτό σημείωμα και στην καλλιτεχνική παρουσία του διάσημου επίσης Κυπρίου βαρύτονου Τζών Μοδίνου.

Γεννήθηκε στη Λεμεσό όπου άρχισε να μελετά μουσική νεώτατος με πρώτο δάσκαλό του τον Σόλων Μιχαηλίδη. Σέ ηλικία 17 ετών έφυγε για τίς «Ηνωμένες Πολιτείες». Εκεί πραγματοποίησε τις πρώτες του εμφανίσεις ύστερα από λαμπρές σπουδές που έπιστέγασμα τους υπήρξαν τέσσερα διεθνή βραβεία. Στην Ελλάδα πρωτοεμφανίσθηκε κατά τό Φεστιβάλ «Αθηνών 1961 και 1962, ερμηνεύοντας βασικούς ρόλους στις όπερες «Ναυσικά» της Πέγκυ Γκλάνβιλ-Χίπς και στον «Κωνσταντίνου Παλαιολόγου» του Μανώλη Καλομύρη. Τόν ίδιο χρόνο (1962) ένα ακόμα διεθνές βραβείο του έδωσε την ευκαιρία να εμφανισθώ στο Μιλάνο και στη Φλωρεντία και στη συνέχεια να αναδειχθώ σαν πρώτος βαρύτονος της «Όπερας της Ζυρίχης». Από τότε γνώρισε μεγάλες επιτυχίες από θεατρικά και πραγματοποιήσε συγχυές εμφανίσεις με τών «Εθνική Λυρική Σκηνή».

Ο Τζών Μοδινός έχει τραγουδήσει μέχρι σήμερα δόλοκληρο σχεδόν τό ρεπερτόριο του βαρύτονου στην όπερα. Έπίσης ηχογράφησε σε δίσκους τις όπερες του Γκ. Βέρντι «Ρίγκολέττο», «Οθέλλο» και «Τραβιάτα» καθώς και τών όπερας τού Τζ. Ροσσίνι «Ο κορφέας τής Σεβίλλης».

Μ. Γ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Ο Σόλων Μιχαηλίδης με τή Συμφωνική Ορχήστρα Βορείου Ελλάδας, τό δικό του δημιούργημα, που γνώρισε κάτω από τή μπακέτα του μέρες καλλιτεχνικού θριάμβου.

γεμίση με τήν παρουσία του και τήν καλλιτεχνική του προσφορά τό μεγάλο κενό στη μουσική μας ζωή και να μάς αποδείξει για άλλη μία φορά, ότι ξέρει να αγωνίζεται από τις δικές του επάλξεις με όλες τις δυνάμεις για τήν επίβιωση του Έλληνισμού τής Κύπρου.

Θά δώση τέσσερις συναυλίες με έργα του και υπό τή διεύθυνσή του υπέρ του Ταμείου Έκποισθέντων και Παθόντων. Στις συναυλίες, που θά διεξάσσομε στη Λεμεσό, τήν Παρασκευή 23 Νοεμβρίου στο «Ριάλτο», στήν Πάφο τό Σάββατο 29 Νοεμβρίου στο Α' Γυμνάσιο, στη Λάρνακα, τήν Κυριακή 30 Νοεμβρίου στήν «Αμερικανική Ακαδημία και στή Λευκωσία τή Δευτέρα 1 Δεκεμβρίου στο Δημοτικό Θέατρο, συμμετέχουν ο διάσημος Κύπριος βαρύτονος Τζών Μοδινό, ή Πιανίστα Έλενα Λαμάρη - Παπαδοπούλου και ή μικτή χορωδία του συλλόγου «Άρης», ή όποια γυμνάζεται με ιδιαίτερο ζήλο εξαντλώντας όλες τις καλλιτεχνικές τής δυνάμεις κάτω από τό διεθυντή τής Μαρίνο Μιτέλλα.

Είπα, βέβαια, δύσκολο έχει τήν τά να θέλη κανείς να μιλήσει για ένα καλλιτέχνη τόσο γνωστό και με τόση μεγάλη προσφορά σε πολλούς τομείς όπως στή σύνθεση, στή διεύθυνση ορχήστρας, στή συγγραφή μουσικολογικών έργων, στή μουσική παιδαγωγία, στή κριτική και άλλοι. Γιατί αν πρόκειται να ασχοληθείς τόν αναγκάσσει με βιογραφικά στοιχεία, νομίζω πως διακινδυνεύει να τόν κουράσει, αν δε πρόκειται να αξιολογήσει τό δημιουργικό του έργο θά ήταν άστειο να τό θέλησης μ' ένα σημείωμα έφημερίδας. Γι' αυτό, στο σύντομο μας τούτο σημείωμα θά εξετάσομε τήν ώφελιμότητα τής παρουσίας του Σόλωνος Μιχαηλίδη σ' ότι αφορά τήν προαγωγή της μουσικής κίνησης στον τόπο μας και στον ευρύτερο ελληνικό χώρο.

Σέ δύο σκέλη στηρίζεται κυρίως ή προσφορά του Σόλωνος Μιχαηλίδη στην Ιστορία της Έλληνικής μουσικής. Τό ένα τό συνθέτει ή καθαρά δημιουργική εργασία του:

ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ «Κυπριώτικος γάμος» για ορχήστρα εγχόρδων και σόλο φλόουτο (1934), «Δύο Βυζαντινά σκίτσες» για ορχήστρα εγχόρδων (1936), Δύο Συμφωνικές εικόνες, «Αυγή στον Παρθενώνα»

εγχόρδων, Κοντσέρτο για πιάνο (1966).

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ: «Οδυσσεύς», όπερα σε τρεις πράξεις με λιμπρέττο του συνθέτη (1951).

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗΣ: Για τις τραγωδίες του Ευριπίδη «Μήδεια», «Ηλέκτρα» και «Οι γένεια εν Ταυροις», και «Οι δίποδα Τύραννο» του Σοφοκλή.

ΚΑΝΤΑΤΕΣ: «Ο Τάφος» για άφηγητή, μέζο — σοπράνο, μπάσο, χορωδία και ορχήστρα σε στίχους του Κωστή Παλαμά (1936), «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» για βαρύτονο, χορωδία και ορχήστρα, σε στίχους Δ. Σολωμού (1955), «Ύμνος και θρήνος για τήν Κύπρο» σε στίχους Γιάννη Ρίτσου (1975) για βαρύτονο, μικτή χορωδία και ορχήστρα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΩΜΑΤΙΟΥ: Κουαρτέττο εγχόρδων (1934). Τρίο με πιάνο (1946), Σουίτα για βιολοντσέλλο και πιάνο (1966).

Έγραψε επίσης κομμάτια για πιάνο, για άρπα και τραγούδια.

Τά εμπνεύσεις του τις άντλεί από τή μία μεριά από τή μουσική τών αγώνων μας δημοτικών τραγουδιών, από τή Βυζαντινή ύμνωδία, από τήν Ελληνική και Κυπριακή παράδοση και από τήν άλλη τής σχολικής με όλα τά τεχνικά μέσα που μάς χάρισε ή αδιάκοπη εργασία τών προοδευμένων μουσικά λαών τής Ευρώπης. Η ποιικιλότερη εξέλιξη τής μουσικής κατά τόν τελευταίο αιώνα, όπου ό διασκορπισμός τών διαφορών τάσεων έχει φτάσει στο κορυφώμη του και όπου ή εξέλικτική επιτάχυνση δημιούργησαν μία καινούργια μουσική έκφραση, έχει άγγίσει τόν Μιχαηλίδη, αλλά τής δίνει, μέσα στο έργο του, τή δική του, έκφραση και τήν προσωπική του σφραγίδα.

Κυρίως όμως ό Μιχαηλίδης τρέφεται από τή λαϊκή μούση και με τά έφοδια τών σπουδών του, τόν παλμό και τά δεινρά του μεταφέρει άρχικά στο νησί μας τό πρέπον προοδευτικέ κλίμα και προσπαθεί για τή δημιουργία μουσικής ζωής στον

τόπο μας. Αυτό δημιουργεί σε μια χώρα εκείνο που αποκαλούμε μουσική παράδοση. Και ό Σόλων Μιχαηλίδης εργάζεται προς τήν κατεύθυνση αυτή και χαράζει τό δρόμο για τή συγκρότηση ορχήστρας και χορωδίας με Κυπριακή ιδιαιτερότητα. Με συνεχές προσπάθειες, με άάγωνες σκληρούς, ξεπερνώντας άπογοητεύσεις και πικρίες κορθώνει για πρώτη φορά να άνεβάσει, με καθαρά Κυπριακές καλλιτεχνικές δυνάμεις, στην Κύπρο τών όπερα «Οιδώ και Αινείας» του Πέρσελ τό 1950 και μετά δύο χρόνια να παρουσιάσει τό όρατόριο «Δημιουργία» του Χάιτν. Αξέχαστες πραγματικά μέμνη στή θύμηση όλων ό πετυχημένες παραστάσεις τών πιάτων έργων, οι όποιες δημιουργήθηκαν με τήν πίστη και τό μόχθο του.

Έξ ίσου μεγάλη και άνεκτίμητη είναι ή προσφορά του Σόλωνος Μιχαηλίδη στή διδασκαλία τής Μουσικής. Δούλεψε άποδοτικά σαν μουσικοπαιδαγωγός με άποτέλεσμα να μορφώσει και να γεμίσει τήν ψυχή τών μαθητών του με τήν αγάπη για τή μουσική τέχνη και τά έργα της. Θεωρείται σαν ένας από τούς πιο προικισμένους και καλλιεργημένους σκαπανείς που προετοίμασε τό έδαφος και θεμελίωσε τή μουσική ζωή τόσο στον τόπο μας όσο και στην Ελλάδα σ' όλο της τό πλάτος και σ' όλες της τις έκδηλώσεις. Η Μουσική μας Παιδεία βρήκε στο πρόσωπο του Σόλωνος Μιχαηλίδη τόν προστάτη άγγελό της. Για μάς όλους που είμαστε μαθητές του, ή αγάπη και εκτίμησή μας για τό δάσκαλο όσο περνά ό χρόνος, μεγαλώνει περισσότερο βλέποντας τόν έργο του δημιουργικού του έργου και τις μεγάλες του προσπάθειες για τή στερέωση τής Μουσικής Παιδείας στον Έλληνικό χώρο.

Για να γνωρίσει κανείς τό πολύτιμο έργο του Σόλωνος Μιχαηλίδη χρειάζεται μεγάλο χρονικό διάστημα. Πάνω όμως, απ' όλα ό Μιχαηλίδης παραμένει ή ίδια ανθρωπιά από τό ξεκίνημα του μέχρι σήμερα. Άπλός και έγκάρδιος με ένα άνοιχτό-καρδο χαρούμενο χαμόγελο, κο λουνατός και εύπροσηγυρος.

Ο εξαιρετός κατά γενική όμολογία αυτός καλλιτέχνης υπηρετεί τήν τέχνη του με τό ίδιο πάθος, τό ίδιο αίσθημα ευθύνης,

ΟΙ ΤΕΛΕΥΤΑΙΕΣ ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ

ΕΡΕΣ ΛΕΥΘΕΡΟΣ

ΘΕΡΜΕΣ· εὐχαριστίες καί συγχαρητήρια πρέπει νὰ ἐκφρά-
σουμε πρὸς ὄλους ἐκείνους πού ἐργάστηκαν τόσο ἀφιλοκερ-
δῶς γιὰ τὶς συναυλίες τῆς χορωδίας τοῦ γνωστοῦ σωματεί-
ου τῆς Λεμεσοῦ «Ἄρης» πού δόθηκαν ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ
μουσουργοῦ κ. Σόλων Μιχαηλίδη. Τὰ μέλη τῆς χορωδίας
(ἄνθρωποι ἀφοσιωμένοι στὴ θεὰ τέχνη τῆς μουσικῆς πού γιὰ
νά τὴν ὑπηρετήσῃ κανεὶς χρειάζεται κόπος καί χρόνος), ὁ
βαρύτενος συμπατριώτης Τζῶν Μοδινός, ἡ καὶ Ἑλενα Λαμά-
ρη — Παπαδοπούλου, ὁ κ. Σόλων Μιχαηλίδης καί ὄλοι οἱ ἀρ-
μόδιοι τοῦ ΡΙΚ εἶναι ἄξιοι συγχαρητηρίων γιὰ τὶς ἐκδηλώ-
σεις αὐτὲς ποιότητας τὶς ἀφιερωμένες στ' ἀδελφία μας
καὶ πάσχου.

ΜΟΥΣΙΚΗ

ΣΥΝΑΥΛΙΕΣ Σ. ΜΙΧΑΗΛΙΔΗ ΥΠΕΡ ΚΥΠΡΙΩΝ ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ

Ἐπέστρεψε ὁ διακεκριμένος Κύπριος συνθέτης καί μαέστρος Σόλων Μιχαηλίδης ἀπό τήν Κύπρον, ἔπου διηύθυνε σειρά συναυλιῶν γιά τήν ἐνίσχυση τοῦ Ταμείου τῶν Προσφύγων. Στίς συναυλίαις αὐτές πού ὀργανώθηκαν ἀπό τό Ραδιοφωνικό Ἰδρυμα Κύπρου καί τήν Μορφωτική Ὑπηρεσία τοῦ ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου, στή Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα καί Πάφο, ἔλαβαν μέρος ὡς σολίστ ὁ διακεκοιμμένος Κύπριος βαρύτονος Τζῶν Μαδινός, ἡ πιανίστα Ἐλενα Λαμάρη - Παπσιδοπούλου καί ἡ μικτή χορωδία τοῦ Συλλόγου «Ἄρης» Λεμεσοῦ. Τό πρόγραμμα περιελάμβανε ἀποκλειστικά ἔργα τοῦ Σ. Μιχαηλίδη, ἐμπνευσμένα ἀπό τήν Κύπρον, μέ κεντρικό τήν πρόσφατη σύνθεση τοῦ «Ἕγνος καί Θρήνος γιά τήν Κύπρον» (καντάτα γιά βαρύτονο σόλο καί μικτή χορωδία) πάνω στό γνωστό ποίημα τοῦ Γιάννη Ρίτσου, πού θά κυκλοφορήσῃ σύντομα καί σέ δίσκο ὑπέρ τῶν προσφύγων.

Τῆ συναυλία τῆς Λευκωσίας ἐτίμησε καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος πού συνεχάρη θερμά ὅλους τοὺς καλλιτέχνες. Πληροφορούμεθα ὅτι ὁ Μιχαηλίδης διέθεσε ὑπέρ τοῦ Ταμείου τῶν Προσφύγων καί ὅλο τό ποσόν τῶν ἐξόδων μεταβάσεως καί διανομῆς του εἰς Κύπρον, καθώς καί τό προϊόν ἐκ τῆς πωλήσεως τοῦ ἐκδοθέντος ἔργου τοῦ «Ἕγνος καί Θρήνος γιά τήν Κύπρον».

“Υμνος καί θρῆνος γιά τήν Κύπρο

Ἄκόμη μιά προσπάθεια γιά νά ἀπολύνη ὁ πόνος τῶν Κυπρίων, ἦταν καί ἡ σειρά συναυλιῶν, γιά τήν ἐνίσχυσι τοῦ Ταμείου τῶν προσφύγων, πού διηύθυνε ὁ διακεκριμένος Κύπριος συνθέτης καί μαέστρος Σόλων Μιχαηλίδης. Στίς συναυλίες αὐτές, πού ὀργανώθηκαν μέ ἐξαιρετική ἐπιτυχία ἀπό τὸ Ραδιοφωνικὸ Ἰδρυμα Κύπρου καί τήν Μορφωτικὴ Ὑπηρεσία τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας Κύπρου, στίς πόλεις Λευκωσία, Λεμεσό, Λάρνακα καί Πάφο, ἔλαβαν μέρος ὡς σολιστ, ὁ διακεκριμένος Κύπριος βαρύτονος Τζῶν Μοδινός, ἡ πιανίστα Ἐλενα Λοκάρη Παπαδοπούλου καί ἡ μικτὴ χορωδία τοῦ Συλλόγου «Ἄρης» Λεμεσοῦ.

Ἡ πρόσφατη σύνθεσι «Ἕμνος καί θρῆνος γιά τήν Κύπρο» (καντάδα γιά βαρύτονο σόλο καί μικτὴ χορωδία), πάνω στό γνωστὸ ποίημα τοῦ Γιάννη Ρίτσου, πού θά κυκλοφορήσῃ σύντομα καί σὲ δίσκους, ἐπίσης ὑπὲρ τῶν προσφύγων, ἦταν τὸ κεντρικὸ θέμα τοῦ προγράμματος, πού περιελάμβανε ἀποκλειστικὰ ἔργα τοῦ Σ. Μιχαηλίδη, ἐμπνευσμένα ἀπὸ τήν Κύπρο. Τὴν συναυλία τῆς Λευκωσίας, ἐτίμησε καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μοκάριος.

Πληροφοροῦμεθα ἐπίσης, ὅτι ὁ Μιχαηλίδης διέθεσε γιά τὸ Ταμεῖο τῶν Προσφύγων καί ὅλο τὸ ποσὸν τῶν ἐξόδων τῆς μεταβάσεως καί διαμονῆς του στὴν Κύπρο, καθὼς καί τίς εἰσπράξεις ἀπὸ τὴν πώλησι τοῦ ἔργου του «Ἕμνος καί θρῆνος γιά τήν Κύπρο».

Ρεσιτάλ του Μοδινού στην Κύπρο

★ Ἰδιαίτερη ἐπιτυχία ἐσημείωσε τό ρεσιτάλ τοῦ διεθνoῦς φήμης βαρυτόνου Τζών Μοδινού, πού ἔδωσε στήν Λευκωσία, τήν Πάφο, τήν Λάρνακα καί τήν ἰδιαίτερη ψυχωίδα τοῦ Λεμεσό, τραγουδώντας τόν « Ὑμνος » καί ἕρῃνο γιά τήν Κύπρον τοῦ Γιάννη Ρίτσου σέ μουσική τοῦ Κυπρίου μουσουργοῦ Σόλωνα Μιχαηλίδη.

Στήν ἐκδήλωσι τῆς Λευκωσίας παρέστη καί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Μακάριος, ὁ ὁποῖος καί συνεχάρη τόν ἐκλεκτό καλλιτέχνη γιά τήν ἐπιτυχία καί τήν προσφορὰ του.

✪ Μεγάλη επιτυχία σημείωσε πρόσφατα στο Παρίσι στο «Φεστιβάλ Φθινοπύρου», ο Έλληνας τουμπίστας Γιάννης Ζουγανέλης, στο έργο του Ιάπωνα συνθέτη Ακί Ματσουντάϊρα, «Προσποίηση» σε α' εκτέλεση, γραμμένο ειδικά για τον Έλληνα καλλιτέχνη. Δεν είναι η πρώτη φορά που συνθέτης γράφει έργο για τον Γιάννη Ζουγανέλη. Ήδη από το 1967 μέχρι σήμερα, γράφτηκαν 25 έργα για «Τούμπα», αφιερωμένα σ' εκείνον, από συνθέτες όπως οι Γ. Α. Παπαϊωάννου, Γ. Σισιλιάνος, Θ. Αντωνίου, Δ. Δραγατάκης, Δ. Τερζάκης, Σ. Μιχαηλίδης, Γ. Πονιρίδης, Λ. Ζώρας κ.ά.

Ὁ Γιάννης Ζουγανέλης
(τούμπα) καὶ ἡ Νέλλη Σεμι-
τέκολο (πιάνο) θὰ ἐμφανι-
σθοῦν τὴν Τετάρτη στὴν αἶ-
θουσα τῆς «Τέχνης» στὴν
Θεσσαλονίκη. Ὁ πρῶτος θὰ
ἐρμηνεύσῃ ἔργα Ἀντωνίου,
Σισιλιάνου, Ζώρα καὶ Μιχα-
ηλῖδη καὶ ἡ δεύτερη Μπετό-
δεν, Στραβίνσκι καὶ Σοστα-
κόβιτς.

Ο Σόλων Μιχαηλίδης με τον διάσημο Ρώσο βιολοντσέλλιστα Ροστρόποβιτς ύστερ' από κοινή συνεργασία τους με την ορχήστρα Θεσσαλονίκης.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

"Εκλείσει χθές τὰ 70 του χρόνια

Η ζωή και δράση του στην Ελλάδα—Η μουσικολογική του συμβολή—Τὰ έργα του
Του κ. ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗ

Β' (Τελευταίον)

Τὸ 1957 ὁ Σόλων Μιχαηλίδης πήγε στὴν Ἑλλάδα, ὕστερ' ἀπὸ πρόσκληση τοῦ Ὑπουργείου Ἐθνικῆς Παιδείας, γιὰ ν' ἀναλάβῃ τὴ διεύθυνση τοῦ Κρατικοῦ Ὁδείου Θεσσαλονίκης. Στὴν 31 Μαρτίου τῆς ἴδιας χρονίᾳς διορίστηκε στὴ θέση αὐτὴ πού τὴ διατήρησε μέχρι τὸ χρόνο τῆς ἀφυπηρέτησής του τὸ 1970.

Ἀνοιγόταν γι' αὐτὸν ἕνας πλατὺς ὄριζοντας. Ἔτσι ἐγκαταστάθηκε μόνιμα στὴ Θεσσαλονίκη. Μιὰ νέα περίοδος ἐργασίας ἀρχίζει γιὰ τὸ καλὸ ὄχι μονάχα τῆς συμπρωτεύουσας ἀλλὰ κι' ὁλόκληρης τῆς Ἑλλάδος.

Στὰ χέρια του μέσα στὸ Ὁδεῖο ξαναγεννήθηκε. Τὸ φυτόριο δὺς ἀπὸ δὲν ἦταν ἀρκετὸ. Ἐπρεπε νὰ δημιουργηθῆ καὶ μουσικὴ κίνηση σ' ὁλόκληρη τὴν πόλη. Βασικὸ θῆταν μιὰ ορχήστρα.

Τὸν Φεβρουάριο τοῦ 1959 ἰδρύεται ἡ «Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα Βορείου Ἑλλάδος». Ὁ Μιχαηλίδης διορίστηκε μόνιμος Ἀρχιμουσικὸς τῆς. Κι' ὅταν ἀργότερα, τὸ 1966, ἡ ορχήστρα αὐτὴ ἔγινε «Κρατικὴ Ὀρχήστρα Θεσσαλονίκης» ὠρίστηκε Γενικὸς Διευθυντὴς τῆς.

Ἔτσι ἀπ' τὶς δυὸ του λεπτεῖς καὶ σημαντικὲς θέσεις, τοῦ Ὁδείου καὶ τῆς Ὀρχήστρας, συνδύασε γιὰ μιὰ δεκαετία τὴ μουσικὴ διαπαιδαγώγηση μὲ τὴν καλλιτεχνικὴ μόρφωση.

Ἐχει διευθύνει ἐπανελημμένα ὅλες τὶς ορχήστρες τῆς Ἑλλάδος καθὼς καὶ Συμφωνικὲς Ὀρχήστρες στὴ Γαλλία, Γερμανία, Ἰταλία, Ρουμανία, Ἠνωμένες Πολιτείες, Φιλιππίνες κ.ά.

Ὑπὸ τὴ διεύθυνση του ἔπαιξαν διάσημοι ξένοι πιανίστες (Ἀσκενάτζυ, Οὐνίνσκυ, Τσερκάσκυ), βιολιστὲς (Κάμπολι, Παρικιάν, Σέρρυγκ), βιολοντσέλλιστες (Κασαντό, Ροστρόποβιτς, Νασάρρα, Ταρτελιέ), καθὼς καὶ Ἕλληνες καλλιτέχνες ἐνόργανης καὶ φωνητικῆς μουσικῆς.

Τώρα μιὰ ματιὰ στὶς μουσικὲς του συνθέσεις:

ΓΙΑ ΟΡΧΗΣΤΡΑ:

«Κυπριώτικος γάμος» γιὰ ὀρχήστρα ἐγχόρδων καὶ σόλο φλάουτο (1934), «Δυὸ Βυζαντινὰ σκίτσα» (1936), Συμφωνικὲς εἰκόνες «Αὐγὴ στὸν Παρθενῶνα» καὶ «Τὸ

Πανηγύρι τῆς Κακάδας» ἐμπνευσμένο ἀπ' τὸν Δωδεκάλογο τοῦ Γύφτου (1936), «Βυζαντινὸ Ἀφιέρωμα» (1944), «Ἀρχαϊκὴ Σουίτα» γιὰ φλάουτο, ὄμπο, ἄρπα καὶ ὀρχήστρα ἐγχόρδων (1954).

ΜΕΛΟΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ:

«Ὀδυσσεύς», ὄπερα σὲ τρεῖς πράξεις, λιμπρέττο τοῦ συνθέτη (1951).

ΜΟΥΣΙΚΗ ΣΚΗΝΗΣ:

Γιὰ τὶς τραγωδίες τοῦ Εὐριπίδη «Μήδεια», «Ἥλέκτρα» καὶ «Ἰφιγένεια ἐν Ταυτοῖς» καὶ τοῦ Σοφοκλῆ «Οἰδίποδα Τύραννος». Ἐπίσης ἕνα μπαλέτο «Ναυσικά».

ΚΑΝΤΑΤΕΣ:

«Ὁ Τάφος» (γιὰ ἀφηγητὴ, μέτζο - σοπράνο, μπάσο, χορωδία καὶ ὀρχήστρα, σὲ στίχους τοῦ Κωστή Παλαμά, (1936), «Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι» γιὰ βαρύτονο, χορὸν καὶ ὀρχήστρα, σὲ στίχους Δ. Σολωμοῦ (1955), «Ὕμνος καὶ θρήνος γιὰ τὴν Κύπρο» σὲ στίχους Γιάννη Ρίτσου (1975) γιὰ βαρύτονο, μικτὴ χορωδία καὶ ὀρχήστρα.

ΜΟΥΣΙΚΗ ΔΩΜΑΤΙΟΥ:

Κουαρτέτο «Ἐγχόρδων» (1934). Τρίο μὲ πιάνο (1946). Σουίτα γιὰ βιολοντσέλλο καὶ πιάνο (1966). Ἐγραψε ἐπίσης κομμάτια γιὰ πιάνο, γιὰ ἄρπα καθὼς καὶ τραγοῦδια.

ΚΟΝΤΣΕΡΤΑ:

Κοντσέρτο γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα (1966).

Ἔργα του ἐκτελέστηκαν, ἐκτὸς ἀπ' τὶς ορχήστρες τῆς Ἑλλάδος, ἀπ' τὴ Συμφωνικὴ Ὀρχήστρα τοῦ Ὄσλο, τοῦ Μπί Μπί Σί τῆς Γαλλικῆς, Ἱταλικῆς καὶ Ρουμανικῆς. Ραδιοτηλεοράσεις τῆ Συμφωνικῆ τοῦ Ραδιοσταθμοῦ Γενεύης, τὴν Ὀρχήστρα τοῦ Μονάχου, τοῦ Φεστιβάλ Μπάθ, τῆς Λυών, τῆς Λισσαβώνας τῆς Οὐαλλίας κλπ. τὸσον ὑπὸ τὴν διεύθυνση τοῦ ἰδίου ὅσο καὶ ὑπὸ τὴν διεύθυνση ἄλλων Ἑλλήνων καὶ ξένων μαέστρων.

Ἔργα του ἔχουν ἐκδοθῆ ἀπὸ τὴν Ἑνωσὴ Ἑλλήνων Μουσουργῶν, τὸ Ὑπουργεῖο Ἐθνικῆς Παιδείας καὶ ἀπὸ ξένους Μουσικοὺς Οἴκους. Αὐτὴ τὴ

στιγμὴ τυπώνεται ἀπ' τὸ Ὑπουργεῖο Πολιτισμοῦ τὸ κοντσέρτο του γιὰ πιάνο καὶ ὀρχήστρα πού γράφτηκε τὸ 1966.

**

Ἡ Μουσικολογικὴ συμβολὴ τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδου εἶν' ἐπίσης πολὺ μεγάλη. Δημοσιεύσε πολλές μελέτες ὅπως «Ἡ σύγχρονη ἀγγλικὴ μουσικὴ» (1939), «Ἡ Κυπριακὴ Λαϊκὴ Μουσικὴ» (944, 1956), «Ἡ Νεώτερη Ἑλληνικὴ Μουσικὴ» (1945, 1952), «THE NEOHELLENIC FOLK MUSIC» (1948)

καθὼς καὶ πολλὰ ἄρθρα πάνω σὲ διάφορα μουσικὰ θέματα, δημοσιευμένα σὲ γαλλικὰ, ἀγγλικὰ καὶ ἑλληνικὰ περιοδικὰ.

Ὅμως τὸ πῶς σημαντικὸ σύγγραμμά του εἶναι «Ἡ Ἀρμονία τῆς σύγχρονης μουσικῆς» (1945) σὲ 2 τόμους πού κριθῆκε γενικὰ ὡς τὸ πληρέστερο ἔργο τοῦ εἶδους του στὴν παγκόσμια μουσικὴ φιλοσοφία. Ὅταν ὁ Ἀκαδημαϊκὸς Μανώλης Καλομοίρης παρουσίαζε τὸ βιβλίο αὐτὸ στὴν Ἀκαδημία Ἀθηνῶν στὶς 2 Μαΐου 1946 εἶπε μεταξὺ ἄλλων:

«Τὸ ἔργο αὐτὸ τοῦ κ. Σόλωνος Μιχαηλίδου ἀποτελεῖ μιὰ ἀξιολογώτατη ὅσο καὶ συγκινητικὴ συμβολὴ τῆς μεγαλονήσου μέσα στὴν ὅλη ἑλληνικὴ μουσικὴ κίνηση στὸν κύκλο τῆς νεοελληνικῆς πνευματικῆς ἀναδημιουργίας. Εἶναι καταπληκτικὸ τὸ ὅτι ἕνας τόσο ἄρτια αἰσθητικὰ μορφωμένος νέος μουσικὸς εἶχε τὴ δύναμη καὶ τὴν ἔφεση νὰ χωρίσῃ στὴ φτωχότατη ὡς τώρα ἑλληνικὴ μας μουσικολογία ἕνα ἔργο ἄρτια διατυπωμένο καὶ διαμορφωμένο, πού ὡς ἐμφάνιση ἀκόμα τιμὰ τὸ ἀνθρώπινο καὶ ἑλληνοεὐδα νοσή μας».

Ἐξ ἴσου σημαντικὴ εἶναι ἡ ἀρθρογραφία του γιὰ ὅτι ἀφορᾷ στὴν Ἑλληνικὴ Μουσικὴ καὶ τοὺς Ἑλληνες συνθέτες στὸ ἐνεστάτομο ἀγγλικὸ Λεξικὸ τῆς Μουσικῆς «GROVE», Λονδίνο 1954.

Τώρα ἐτοιμάζει καὶ ἔχει ὑπὸ ἐκδόση ἕνα μεγάλο «Λεξικὸ τῆς Ἀρχαίας Ἑλληνικῆς Μουσικῆς» στὴν Ἀγγλικὴ γλῶσσα.

**

Ἐκτὸς ἀπ' τὴ συμβολὴ του στὴ σύνθεση, στὴ διεύθυνση ὀρχήστρας, στὴ συγγραφή μουσικολογικῶν ἔργων καὶ στὴ μουσικὴ παιδαγωγία, πρόσφερε ἐπίσης πολλὰ ὡς σύμβουλος καὶ κριτικὸς.

Ἀπ' τὸ 1949 προσκαλεῖται, γιὰ 26 χρόνια, ὡς μέλος τῆς Κριτικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Διεθνoῦς Μουσικοῦ Διαγωνι-

σμοῦ τοῦ Χλανγκόχλεν τῆς Οὐαλλίας καὶ φέτος ἐξελέγη ἀντιπρόεδρος τοῦ Συμβουλίου του. Προσκαλεῖται ἐπίσης συχνὰ ὡς μέλος Κριτικῶν Ἐπιτροπῶν σὲ Διεθνεῖς Μουσικοὺς Διαγωνισμοὺς στὸ Ἀρέτζο καὶ στὸ Μπολζάνο τῆς Ἰταλίας, στὴ Βάρνα τῆς Βουλγαρίας, στὸ Μοντρέ τῆς Ἑλβετίας κ.ά.

Ἐπῆρξε γιὰ 20 χρόνια (1948—1968) μέλος τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς Διεθνoῦς Ἐταιρείας Λαϊκῆς Μουσικῆς.

Ἐχρημάτισε ἐπίσης μέλος τῆς Ἐξεταστικῆς Ἐπιτροπῆς τῶν διπλωματικῶν ἐξετάσεων τοῦ Παρισίου Ὁδείου «Σεζάρ Φράνκ». Πῆρε ἐνεργὸ μέρος σὲ Διεθνή Συνεδρία Μουσικῆς στὴ Βασιλεία, στὴ Βενετία, στὴν Πάλλα τῆς Μαγιόρκας, στὸ Λονδίνο (1952) ὅπου καὶ ἐξελέγη Πρόεδρος τοῦ Συνεδρίου μεταξὺ 300 συνέδρων, στὶς Βρυξέλλες, Λιέγη, Ὄσλο, Βιέννη, Κεμπέκ (Καναδά) καὶ Νέα Ὑόρκη. Σ' ὅλα αὐτὰ τὰ Συνεδρία πρόβαλε μὲ τις ὁμιλίες του τὴν Ἑλληνικὴ μουσικὴ, τόσο στὴν ἀρχαία ὅσο καὶ τὴ νεώτερη, ἐντεχνη καὶ λαϊκὴ.

Ἐβωσε διαλέξεις πάνω σὲ μουσικὰ θέματα καὶ ἰδιαίτερα στὴν Ἑλληνικὴ μουσικὴ σὲ Πανεπιστήμια τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν (Γέηλ, Μάρσαλ) καθὼς καὶ ἀπὸ τὸ Μπί Μπί Σί.

Ἐπῆρξε μέλος τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἀκαδημίας Μουσικῆς (1962—64) καὶ τοῦ Γνωμοδοτικοῦ Συμβουλίου (1960—62) τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας καὶ διαφόρων συμβουλίων τοῦ Ὑπουργείου Πολιτισμοῦ. Ἐπίσης Πρόεδρος τῆς Καλλιτεχνικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Ἐθνικῆς Λυρικῆς Σκηνῆς (1974—75). Εἶναι ἀμέσως Ἀντιπρόεδρος τῆς Ἑνώσεως Ἑλλήνων Μουσουργῶν, τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Μουσικῆς καὶ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Διεθνoῦς Φεστιβάλ Οὐαλλίας.

ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ: Ταξιδάρχης τοῦ Φοίνικος (Μάιος 1965), Ἐπίτιμος Ἐταῖρος τοῦ Κολλεγίου Τρίνιτυ τοῦ Λονδίνου (1952) καὶ τῆς Ἀμερικανικῆς Ἐθνομουσικολογικῆς Ἐταιρείας (1966). Βραβεῖο τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν (1974).

Ὁ Σόλων Μιχαηλίδης ζῆ τώρα στὴν Ἀθήνα, στὴν ὁδὸ Νεοφύτου Μεταξᾶ, μαζί μὲ τὴ γυναίκα του Καλλιόπη, τὸ γένος Μωρίδου ἀπ' τὴ Λεμεσό. Ἡ κυρία Καλλιόπη ἀπ' τὸν καιρὸ τοῦ ξεκινήματός του συνδέθηκε μαζί του λυγρὰ καὶ καλλιτεχνικὰ κι' ἔπαιξε γενικὰ τόσο σημαντικὸ ρόλο στὴ ζωὴ του.

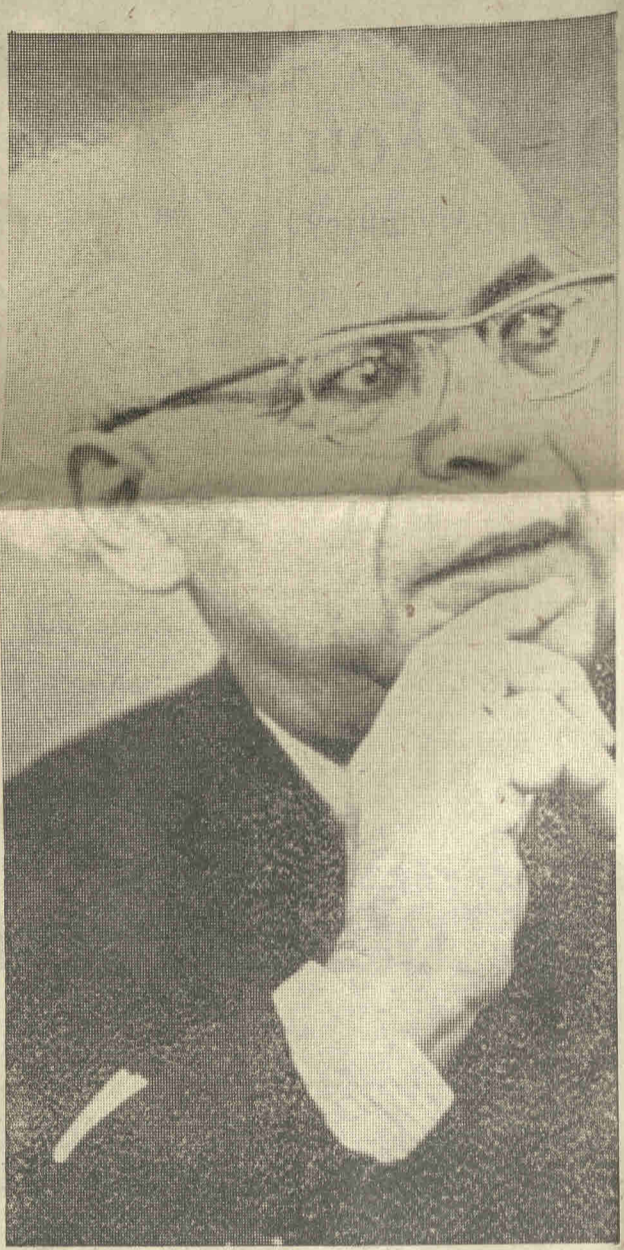
Μὲ τὸν ἐρχομὸ τοῦ Σόλωνος Μιχαηλίδου σὲ λίγες μέρες στὴν Κύπρο, ὡς τρέξουμε ὅλοι νὰ παρευρεθοῦμε στὶς Συναυλίες μεῖ ἔργα του. Θάναυ αὐτὸ μιὰ ἀπόδειξη ὅτι ἐκτιμοῦμε καὶ καμαρώνουμε τὸν καλλιτέχνη ἐκεῖνο πού τόσο ἔχει τιμῆσει τ' ὄνομα τῆς βασιτισμένης του Πατρίδας.

ΣΟΛΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

Κλείνει σήμερα τὰ 70 του χρόνια

Νέα έργα του θα παρουσιασθούν στο τέλος του μηνός στην Κύπρο απ' τον βαρύτονο Τζών Μοδινό και την Χορωδία του συνθέτη — Η περσινή συναυλία «Προσφορά στην Κύπρο»

Του κ. ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗ

ΣΗΜΕΡΑ ακριβώς γίνεται 70 χρονών, ο μεγάλος μας Κύ-

πριος συνθέτης, μαέστρος και μουσικολόγος Σόλων Μιχαηλίδης, γεννήθηκε στη Λευκωσία στις 12 Νοεμβρίου 1905.

«Αρχαίο νησί και νέο νησί, νησί των μαρτυριών
Τό αιώνιο φώς σου μάτωσε στα δόντια των θηρίων.
Δώστε τον όρκο αδέρφια μου καταμεσίς στην πλάση,
Τ' άδικο πιά να δικάστη, τὸ δικίο να γιορτάση.
Κι' ἡ Δόξα στην ὀλόμαυρη που περπατούσε ράχη
τῆς Λευτεριάς και τῆς Χαράς γιά συντροφιά τῆς νύχης.
Κουράγιο, μικροκόρη μας, που μάς ἐγίνης μάνα.
Ἕγνος και θρήνος τῆς ζωῆς κι' ἀνάστασης καμπάνια».

Με τὴν 5η αὐτῆς στροφή τελειώνει τὸ ποίημα τοῦ Γιάννη Ρίτσου «Ἕγνος και θρήνος γιά τὴν Κύπρο». Τὸ ποίημα τοῦτο που κλείνει μέσα του τὸ δρόμο τῆς Κύπρου μας, τόσο πολὺ συγκίνησε τὸν Σόλωνα Μιχαηλίδη που ἀποφάσισε νὰ τὸ μελοποιήση. Μιά νέα σύνθεση ἦταν ἔτοιμη τὸν Ἀπρίλη τοῦ 1975 γιά βαρύτονο, μικτὴ χορωδία και πιάνο.

Τὸ νέο αὐτὸ ἔργο θὰ παρουσιασθῆ στα τέλη τοῦ μηνός στην Κύπρο σὲ πρώτη ἐκτέλεση ἀπ' τὸν διάσημο ἐπίσης Κύπριο βαρύτονο Τζών Μοδινό και τὴν Χορωδία τοῦ Ἄρη Λεμεσοῦ ὑπὸ τῆ διεύθυνση τοῦ ἴδιου τοῦ συνθέτη που ἔρχεται τὶς μέρες αὐτὲς γιά τὴ σχετικὴ προετοιμασία.

Μαζὶ μ' αὐτὸ θὰ ἐκτελεσθοῦν, και διάφορα ἄλλα ἔργα τοῦ Μιχαηλίδη, κυρίως χορωδιακά. Ξεχωριστὴ θέση ἔχει τὸ «Ἐλεύθεροι Πολιορκημένοι» που ἔγραψε πιδὸ παλιά (1955), ὅπως ἐπίσης και τὸ ἐντέλως πρόσφατο «Ἡ Ρωμισσὴν» βασισμένο πάνω στους γνωστὸς στίχους ἀπ' τὸ ποίημα «9η Ἰουλίου 1821» τοῦ Βασίλη Μιχαηλίδη.

Ὅλα τὰ χορωδιακά θὰ ἐκτελεσθῆ ἡ Χορωδία τοῦ Ἄρη που ἐργάζεται ἤδη ἐντατικὰ μετὸν διευθυντὴ τῆς Μαρίνο Μιτέλα. Τὴ συνοδεῖα στὸ πιάνο ἔχει ἡ Ἐλενα Παπαδοπούλου.

Θὰ δοθοῦν συναυλίες σ' ὅλες τὶς πόλεις, οἱ δὲ εἰσπράξεις θὰ διατεθοῦν γιά τοὺς ἱρόσφυες.

Ἔτσι ἡ προσφορά τοῦ Σόλωνα Μιχαηλίδη θάναί διπλή: Καλλιτεχνικὴ ἀπ' τὴ μιὰ και ἐνισχυτικὴ γιά τὴν πατρίδα του ἀπ' τὴν ἄλλη. Κι' οἱ ἐμφανίσεις αὐτὲς ἔρχονται σὰν στοχασμοὶ νὰ συμπέσουν μετὸν 70ῆ ἐπέτειο τῶν γενεθλίων του.

Πρωταρχικὸ ὄλο ἔπαιξε ὁ Σόλων Μιχαηλίδης σ' ἄλλη μιὰ συναυλία μετὸν ἴδιο διπλὸ σκοπὸ, που ἀξίζει νὰ τὴν ξαναφέρουμε στὴ μνήμη μας. Δόθηκε στὴν Ἀθήνα πρὶν ἕνα χρόνο, στίς 8 Σεπτεμβρίου 1974, στὸ Ὄδειον Ἡρώδου τοῦ Ἀττικοῦ μετὸν ὀνομασία «Προσφορά στὴν Κύπρο». Τὴ διοργάνωση ἀνάλαβε τὸ Ἐθνικὸ Ἰδρυμα Ραδιοφωνίας — Τηλεοράσεως και τῆ διεύθυνση ὁ Σόλων Μιχαηλίδης μαζί μετὸν Γάλλο ἀρχιμουσικὸ Σέρζ Φουρνιέ. Λίγες μόνο μέρες ὕστερ' ἀπ' τὴν Τουρκικὴ εἰσβολὴ ἤρθε ἡ συναυλία σὰν ἕνα ξέσπασμα τοῦ πικρότατου ἀκροατηρίου που κατάκλυσε τὸν ἀόχαϊστο ἐκεῖνο χώρο κάτω ἀπ' τὴν Ἀκρόπολη.

Ὁ Ποέσβος τῆς Κύπρου κ. Νίκος Κρανιδιώτης ἔγραψε στὸ πρόγραμμα:

«Ἡ ἀποψινὴ συγκέντρωση ἀποτελεῖ μιὰ συμβολικὴ ἐκδήλωση τῆς ἀδιάσπαστης ἐνότητος τοῦ ἐθνικοῦ και πνευματικοῦ χώρου τῆς Ἡπειρωτικῆς Ἑλλάδος και τῆς Κύπρου. Μέσα στὸν χώρο αὐτὸ καλούμεθα ὅλοι νὰ αγωνιστοῦμε μετὸν ὅλες μας τὶς δυνάμεις γιά τὴν ἐπιβίωση τοῦ Ἑλληνισμοῦ. Ὑπὸ τῶν καθήκον ὄλων μας εἶναι ἡ σωτηρία τῆς Κύπρου».

Μετὸν Συμφωνικὸ Ὀρχήστρα τοῦ ΕἰΡΤ ἐμφανίστηκαν τὴ βραδύα ἐκεῖνη δυὸ διάσημοι Ἑλληνίδες σολίστες τοῦ πιάνου: ἡ Τζίνα Μπαχάουερ στὸ «κοντσέρτο γιά πιάνο και ὀρχήστρα σὲ Λὰ ἔλ» τοῦ Γκογκ και ἡ Βάσω Δεβετζὴ στὸ «κοντσέρτο ἀρ. 1 γιά πιάνο και ὀρχήστρα» τοῦ Μπετόβεν.

Τὸ πρῶτο μέρος τῆς συναυλίας ἄρχισε μετὸν Συμφωνικὸ Ποίημα «Κυπριακά Ἐλευθέρια» τοῦ Μιχαηλίδη. Τὸ τέλος τοῦ πρῶτου μέρους ἔκλεισε μετὸν ἐπίσης φημισμένο συμπατριώτη μας βαρύτονο Τζών Μοδινό, τὸ δὲ θέατρο δονοῦσε ἀκράτητα ἀπ' ἀκρὴ σ' ἀκρὴ σὰν ἀκούστηκαν τὰ Κυπριακά δημοτικὰ τραγούδια

«Αἴγια Κότσινη» (τὸ «Κόκκινο Κατσίκι» ὅπως ... μεταφράστηκε στὸ πρόγραμμα) και ἡ «Τηλλυρκώτισσα», ἐνορχηστρωμένα και τὰ δυὸ ἀπ' τὸν Μιχαηλίδη. Μετ' ἀπ' τὰ τραγούδια αὐτὰ, τὸν ἐρμηνευτὴ και τὸν μαέστρο ξεπήδησε ἡ φωνὴ τῆς Κύπρου, τῆς ἀδικημένης και καταπονημένης. Ἦταν τὸ μέρος ἐκεῖνο μιὰ «Προσφορά τῆς Κύπρου» ἐνταγμένη στὸ πρόγραμμα «Προσφορά στὴν Κύπρο»...

Εἶδαμε τὴν ἐπικαιρὴ διπλὴ του συμβολὴ στὸν τελευταῖο χρόνο 1974—75. Τώρα θὰ γυρίσουμε 40 χρόνια πιδὸ μπροστὰ και θὰ ρίξουμε μιὰ ματιὰ στὸ πρῶτο του ξεκίνημα, στὴ Λεμεσό, καθὼς και στα 22 χρόνια δουλειὰς του στὴν πόλη αὐτὴ (1934—1956).

Ἀφοῦ τέλειωσε τὶς σπουδὲς του στὸ Λονδίνο και στὸ Παρίσι, γεμάτος μ' ὄλα τὰ ἐφόδια και πλημμυρισμένος ἀπὸ ὄρεξη γιά δουλειὰ γύρισε στὴν πατρίδα του. Ἡ Λεμεσὸς εἶχε τὴν τύχη νὰ τὸν δεχθῆ στὴν ἀγκαλιά τῆς. Ἐγινε ἡ πόλις του, ἡ πόλις που συνδέθηκε τόσο πολὺ μετ' ὄνομά του.

Ἀπ' τὴν πρῶτη χρονιά ἱδρυσε τὸ Ὄδειον Λεμεσοῦ τὸ ὁποῖο διηύθυνε γιά 22 χρόνια. Ταυτῶχρονα ἱδρυσεν τὸν πρῶτο στὴν Κύπρο «Ἑλληνικὸ Σύνολο Συναυλιῶν» και τὴν πρῶτη Ἑλληνικὴ Ὀρχήστρα 1934. Ὁ σύλλογος αὐτὸς ἔδιδε, μαζί μετὸν Μικτὴ Χορωδία ὑπὸ τῆ διεύθυνση του, συναυλίες μετὸν συμφωνικὰ και χορωδιακά ἔργα στὴ Λεμεσό και σ' ἄλλες πόλεις.

Ὁ Σύνολος Συναυλιῶν κράτησε πέντε πρῶτου χρόνου. Ὑστερ' ἀπ' τὴ διάλυση του τὸ 1940 ἤλθε σὰν συνεχιστὴς ὁ Σύνολος «Ἀρης», ὁ πάντα φιλόμοσος αὐτὸς σύλλογος που μέχρι σήμερὰ τιμὰ τὸν τόπο μας στὸν τομέα αὐτό. Ἐδωσε τότε ἀδίστακτα τὸ χέρι στὸν 35χρονο μουσικὸ.

Παράλληλα διορίστηκε ὁ Μιχαηλίδης Καθηγητὴς Μουσικῆς στὸ Ἑλληνικὸ Γυμνάσιο Λεμεσοῦ, τὸ μετέπειτα «Λανίτειο» ὅπου τοῦ δόθηκε ἡ εὐκαιρία νὰ διαφωτίση τοὺς νεαροὺς μαθητὲς μετὸν ἀθάνατες μουσικὲς ἰδέες. Ἐμεινε στὴ θέση αὐτὴ ἀπ' τὸ 1941 μέχρι τὸ 1956. Ἡ θύμησή του μένει βαθειὰ ριζωμένη στὴν καρδιά ὄλων μας που διατελέσαμε μαθητὲς του. Ἡ ἐκτίμησή που τοῦ εἶχαμε ἦταν ἀπεριόριστη, μιὰ ἐκτίμησή που ὅσο περνοῦν τὰ χρόνια γίνεται ὄλο και πιδὸ μεγαλύτερη. Ταχτικὲς συναυλίες σ' ὅλες τὶς πόλεις. Ὅλο και πηγαιναν πιδὸ ψηλά. Ἐφτασε ἡ χρονιά τοῦ 1950, ἡ χρονιά που θέαμε ὀρόσημο στὴ μουσικὴ κίνηση τοῦ νησιοῦ μας. Ἦταν τότε που γινε τὸ πρῶτο τεράστιο ἄλλα: Ἀνεβάστηκε γιά πρῶτη φορά στὴν Κύπρο ὄπερα. Πρόκειται γιά τὴν ὄπερα «Διδὼ και Αἰνείας» τοῦ Πέρσελ στὴν ὁποία συνεργάστηκε ἡ χορωδία τοῦ Ἄρη μετὸν ὀρχήστρα «Μότσαρτ» τῆς Λευκωσίας. Στὴν πρῶτη τῆς παράσταση παρευρέθηκε κι' ὁ αἰμυνηστος ἐθνικός μας Μουσουργὸς Μανώλης Καλομοίρης.

Ὑστερ' ἀπὸ 2 χρόνια, τὸ 1952, ὁ Μιχαηλίδης κατάφερε νὰ παρουσιάση τὸ ὄρατοριο «Δημιουργία» τοῦ Χαύντν, τὸ ὁποῖο ἐπίσης σημείωσε ἐπιτυχία. Δὲν πρέπει νὰ ξεχνοῦμε και τὴ σχολικὴ χορωδία τοῦ Γυμνασίου Λεμεσοῦ που κάτω ἀπ' τὴν διεύθυνση του γνώρισε μέρες λαμπρῆς. Καὶ συνέχισε ἡ δουλειὰ μέχρι τὸ 1956.

Στὸ ἐπόμενο μας σημείωμα θ' ἀναφερθοῦμε στὴν κατοπινη του δουλειὰ στὴν Ἑλλάδα και στα κυριώτερα ἔργα του. Τελειώνοντας, ὅς τοῦ σφίξου μετὸν πάλι θεομὰ τὸ χέρι κι' ἄς τοῦ εὐχηθοῦμε ὄλο ὀλόμυχα στὴ σημερινὴ τῶν ἐπέτειο «Χρόνια Πολλά».

ΑΥΡΙΟΝ: Τὸ τέλος.

Ένας άρχιμουσικός περιγράφει τήν τραγωδία τής Κύπρου

ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΤΟ ΥΨΗΛΟ ΦΡΟΝΗΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΘΡΩΠΩΝ ΤΗΣ

«Η Κύπρος αλύγιστη πάντα! Όλοι όσοι γυρίζουν από τό μαρτυρικό αυτό νησί τονίζουν με θαυμασμό ότι ο Άτιπας που άώρησε τόσα έρείπια δέν λύγισε τόν ήρωικό λαό που έρθιος, «σιπτός» όπως τόν θέλει ο ποιητής συνεχίζει τήν δραστηριότητά του σέ όλους τούς τομείς. Κορυφαίος έκπρόσωπος τού πνευματικού κόσμου τής Κύπρου αλλά και γνωστός γενικά ο συνθέτης και άρχιμουσικός κ. Σόλων Μιχαηλίδης γύρισε πριν λίγες ήμέρες από τήν Κύπρο και, χθές, είχε τήν παρακάτω συνομιλία μέ συνειργάτη τής έφημερίδος μας.

ΕΡΩΤ.: Τι έντυπώσεις έχετε άποκομίσει από τήν πρόσφατη επίσκεψή σας στην Κύπρο;

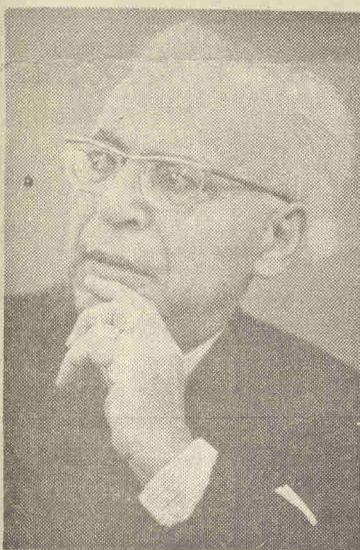
ΑΠ.: Οι έντυπώσεις μου είναι πολλές και ποικίλες. Θα μπορούσαν ίσως, να συνομισηθούν σέ μία εικόνα μέ διπλή όψη: από τή μία ή τραγωδία τής καταστροφής μέ τήν έρήμωση, τήν καταλήστευση και τό σφετερισμό των ελλησικών περιουσιών, τό ξεριζώμα των δισκόσιων χιλιάδων Έλλήνων και κυρίως τήν ήθική και ψυχική καταπίεση που συνεχώς αισθάνονται οι Έλληνες από τήν παρουσία των βαρβάρων και τήν κατοχή του μισού σχεδόν νησιού, και από τήν άλλη, ή πίστη, τό κοράγιο, τό δούλωτο φρόνημα, τό άκαμπο πνεύμα του λαού μας. Είχα τήν εύκαιρία να έπισκεφθώ τις ελεύθερες πόλεις του νησιού, τή Λευκωσία, τή Λάρνακα, τή Λεμεσό και τήν Πάφο, να δω μερικους καταυλισμούς, να μιλήσω μέ απλους ανθρώπους του λαού, ν' άκούσω τήσ οκέφως και τις αντιδράσεις τους. Ό λαός μας είναι πληγωμένος βαθειά, πονεμένος, πικραμένος. Η άπροκάλυπτη ύποπτηξη από άρισμένες δυνάμεις και ή άνοχη από άλλες τής άνομίας, τής άπρόκλητης εισβολής και τής καταπίεσως των πιο στοιχειωδών άνθρπιών δικαιωμάτων έχει σαρώσει μέσα από τήν ψυχή του τήν πίστη σέ ήθικες άρχές και στη θέση της στοίβασε όγκους πικρίας, διαμαρτυρίας και άγανάκτησης.

ρο του νησιού. Κάπου έχει ιδωθεί ο ένας, κάπου βρίσκεται κρυμμένος ή δουλεύει εργάτης στην κατεχόμενη Κύπρο ο άλλος. Και συντηρούν τις ελπίδες στις χαροκαμένες μητέρες και αυτιώου.

ΕΡΩΤ.: Ποιά είναι ή θέση των Έλλήνων έναντι των Τουρκοκυπριών;

ΑΠ.: Μ' ένα γενικό τρόπο, ή θέση των δικών μας δέν είναι έχθρική έναντι των Τουρκοκυπριών, γιατί για γενές ζούσαν μαζί ειρηνικά και φιλικά. Νιώθουν πως και κείνοι, κατά τό πλείστον, είναι θύματα του ίδιου έχθρου. Οι πιο πολλοί σφύρησαν μέ τή θία στο θωρό και, αν οι πληροφορίες που διαρρέουν είναι άκριθείς, ύποφέρουν κι' αυτοί και καταδυναστεύονται από τόν Άτίπια. «Μας έπισαν οι Τούρκοι» λένε.

Ξεχωρίζουν λοιπόν οι Έλληνες τους Τουρκοκυπριους από τό στρατεύματα κατοχής. Οι όρδες αυτές, που κατά τό πλείστον δέν ήταν στρατός αλλά οτιφή ώπλισμένων ζώων, φέρθηκαν μέ άφάνταστη σκληρότητα και βαρβαρότητα, μέ άπερίγραπτη μανία έξοντώσως, μέ λύσσα κυριολεκτικά καταστροφική και προκάλεσαν τήν έρήμωση και τό ξεριζώμα. Φρικιαστικές Ιστορίες μέ άνατριχιαστικές λεπτομέρειες κυκλοφορούν για συγκεκριμένες περιπτώσεις θανατώσεων «έν ψυχρώ», έξοντώσως όλοκλήρων οικογενειών, θιασμών κ.λπ. Άληθινή «μύ-

Ό Κύπριος άρχιμουσικός Σόλων Μιχαηλίδης.

στιγα του Θεού» οι όρδες του Άτίπια. Άπό τήν άλλη άναφέρονται περιπτώσεις προφορής βθεσίας από Τουρκοκυπριους.

ΕΡΩΤ.: Πώς οι Έλληνες αντιμετώπιζον τό θέμα μιάς λύσεως;

ΑΠ.: Ό λαός μας δέν τρέφει ψευδαισθήσεις για τις δυσκολίες που ύπάρχουν στην έξευρει λύσεως. Νιώθουν όλοι πολύ καλά πως οι Τούρκοι έτσι εύκολα δέν θ' άφήσουν ό,τι άρραξαν και αφετερίστηκαν, Η Ιστορία τους είναι εύγλωττος μάρτυρας. Όμως δέν έν-

νοούν να δεχτούν οποιαδήποτε βεδιασμένη, υπό τήν πίεση των τραγικών συνθηκών, λύση. Οι πιο άνυποχρηστοί μάλιστα σέ μία συμβιβαστική λύση είναι οι πρόσφυγες, οι πιο ταλαιπωρημένοι. Κανένας, ύποστηρίζουν, δέν θα τολμήσει να ύπογράψει μία λύση που θα άπεμπολήση τά δικαιά μας.

Οι πρόσφυγες πέρασαν στις ακηνές ένα έξαιρετικά έριμύ χειμώνα και τώρα αντιμετωπίζουν τήν άφόρητη ζέση στην πυρμυμένο κυπριακό κίμπο. Χιλιάδες άλλοι, που έχασαν τά πάντα, έποζουν μέ τό πενιχρό μηνιαίο επίδομα τής Κυπριακής Κυβερνήσεως ή δουλεύουν και ως εργάτες άκόμη, για να ζήσουν. Όλοι αυτοί ύπομένουν μέ θάρρος και αλύγιστο φρόνημα. Η άναίσχυντια και ή προκλητικότητα των Τούρκων, άντι να κίμψουν, χαλυδώνουν τή δύναμη αντίστώσεως και επιδιώσεως. Ό λαός μας έχει έξεισθαύραστο άπόθεμα ζωτικόητας και άνανεωτικής δυνάμewe. Μετά τήν πρώτη σαρωτική λαίλαπα άρχισε να συνέρχεται και τώρα επιδιόεται μέ εργατικότητα στην άνασυγκρότηση και τήν άνάπτυξη άλλων τών δυνατών του πόρων. Νέες μικροβιοτεχνίες και μικροβιομηχανίες άρχισαν κι' όλες να δημιουργούνται στο νότο, παρά τήν άνασχετική επίδραση που άσκει ή ρευστότητα τής καταστάσεως. Η έκκληση για έξεισποίηση τής γης στην πιο δυνατό δοθμό στην Έλεύθερη Κύπρο έχει άποδώσει έξείλογους καρπούς. Όσοσο οι συνθήκες είναι γενικά δυσκολες και ή οικονομία του νησιού, παρά τή γενναία βοήθεια του Έλληνικού Λαού και τής Έλληνικής Κυβερνήσεως, παραμένει τραγική.

Ό Κυπριακός Έλληνομιάς έχει άποδυθί σ' ένα σκληρό και άκαμπο αγώνα επιδιώσεως. Η πεποίθηση, που άποκομίσαμε μέ τήν πρόσφατη έπαφή μας μαζί του, είναι ότι θα νικήσει, όπως και σέ τόσους άλλους παρόμοιους άνώνες που στην μακραίωνα Ιστορία του γνώρισε τό μαρτυρικό αυτό νησί. Τό ένιστόγεαμα αυτό του αγώνα δέν μπορεί να είναι άλλο από τήν πλήρη άπελευθέρωση όλου του νησιού και τήν έξευγισιαση του από τό μίσσημα και τή θρωμιά των όρθων του Άτίπια.

ΕΡΩΤ.: Και οι πνευματικοί άνθρωποι του νησιού πως αντιμετωπίζουν τήν κατάσταση και ποιά στάση κρατούν στην άγώνα;

ΑΠ.: Όλοι οι πνευματικοί άνθρωποι του νησιού είναι όλοψυχα δοσμένοι σ' αυτό τόν ίερό υπέρ πάντων άγώνα. Ό,τι άναφέραμε ιδιαίτερα πιο πάνω στο «λαό» Ισχυρεια απόλυτα και για τούς πνευματικούς άνθρώπους τής Κύπρου που άποτελούν άναπόσπαστο κομμάτι αυτού του λαού.

«ΕΣΠΕΡΙΝΗ» από πολύ κοντά θα παρακολουθή τήν μαρτυρική πορεία του άδελφου Κυπριακού Λαού, θα συμπαραστέκεται και θα συμβάλει στους άγώνες, τούς πόθους και τις ελπίδες του.

Κείνο που κυριαρχεί και θαραίνει στην ψυχή και τή σκέψη όλων είναι ο εφιάλτης του θανάτου, του χαμού τόσων παιδιών. Δέν ύπάρχει οικογένεια που να μην έχη καταβάλει τό δικό της τίμημα σ' αυτό τό όραμα και χιλιάδες έχουμ κτυπηθί μέ τόν άμειλικτο και άνέκκληττο αυτό τρόπο. Αυτό τό άνέκκλητο και όδικο του χαμού τόσων νέων άποτελεί τήν πιο σπαρακτική πλευρά του Κυπριακού δράματος. «Όλα τ' άλλα, σου λένε, θεραπεύονται, τά παιδιά όμως που χάθηκαν δέν Εανόρχονται».

Μαζί μέ τούς νεκρούς είναι οι άγνοούμενοι. Είναι κι' αυτό μία άλλη πλευρά που καταδυναστεύει τήν ψυχή του λαού. Τίποτε ούσιαστικό δέν έχει γίνει ως τώρα και χιλιάδες οικογένειες ζουν μέ τήν συνεχή άγωνία στην ψυχή. Φήμες και Ιστορίες κάνουν τό γά-

Vendredi 29/11 1975

ΤΖΩΝ ΜΟΔΙΝΟΣ

Και άλλοι καλλιτέχνες τών συναυλιών Σ. Μιχαηλίδη ΤΟΥ Κ. ΧΡ. ΑΧΙΛΛΕΟΥΔΗ

ΑΠΟΨΕ στις 8 ή ώρα στο «Ριάλτο» Λεμεσού δίδεται υπέρ του Ταμείου Έκτοπισθέντων και Παθόντων η πρώτη Συναυλία με έργα Σόλωνος Μιχαηλίδη, υπό την διεύθυνση του ίδιου του συνθέτη. Μιά συναυλία με άποκλειστικά κυπριακούς παράγοντες: συνθέτης, μαέστρος, σολίστας, χορωδία. Η άποψινή συναυλία, όπως και οι 3 άλλες που θ' ακολουθήσουν στην Πάφο, Λάρνακα και Λευκωσία, είναι ένα μεγάλο καλλιτεχνικό γεγονός. Μιά ακόμα προσφορά του ακούραστου συμπατριώτη μας συνθέτη, μαέστρου και μουσικολόγου Σόλωνος Μιχαηλίδη.

Στο σημερινό μας σημείωμα θα κάμουμε μία σύντομη παρουσίαση των παραγόντων της Συναυλίας με ιδιαίτερη έμφαση στον Τζών Μοδινό, καθώς και μία σύντομη αναφορά στα έργα του προγράμματος, προετοιμάζοντας έτσι τους αναγνώστες μας.

Στη ζωή και στο έργο του Σόλωνος Μιχαηλίδη άναφερθήκαμε στις 12 και 13 Νοεμβρίου. Είναι άλλωστε τόσο γνωστός στους δλους μας. Θά τον καμαρώσου με γιά μία ακόμη φορά.

Τό ίδιο γνωστή κι η Χορωδία τού "Αρη με τόν Διευθυντή της Μαρίνο Μιτέλλα, καθηγητή της Μουσικής στό Λανίτειο Γυμνάσιο. Τά μέλη της έφθασαν τά 53. Δούλεψαν όλοι με όρεξη, θυσιάζοντας πολλές άπ' τις ελευθερες τους ώρες, γιά νά φθάσουν στό επίπεδο αυτό. Ο Σόλων Μιχαηλίδης θά αισθάνεται ιδιαίτερη συγκίνηση πού θά διευθύνει καί πάλι τή χορωδία αυτή ύστερ' από τόσα χρόνια. Θά φέρη σίγουρα στό μυαλό του τό πρώτο της ξεκίνημα μαζί του, 35 χρόνια πιά μπροστά. Η "Ελενα Λαμάρη — Παπαδοπούλου, κι, αυτή καθηγήτρια Μουσικής στό Β' και Γ' Γυμνάσιο Λεμεσού, δούλεψε τό ίδιο σκληρά συνοδεύοντας τή χορωδία στις δοκιμές της. Θά συνοδεύση καί τώρα στό πιάνο όλα τά έργα τού προγράμματος. Η Παπαδοπούλου σπούδασε πιάνο στό «Σάντα Τερεζία» τής Ρώμης. Θά τήν ακούσουμε καί μόνη της στό δεύτερο μέρος τού προγράμματος νά μας έρμηνεύση τή «Σουίτα πάνω σέ Κυπριακά θέματα».

Μιά ακόμα νέα καθηγήτρια Μουσικής στό Γυμνάσιο Σολέας ή δ, Σπυρούλα Χατζήκyρου, πρό σφυγας κι αυτή άπ' τόν "Αγιο Αμβρόσιο. Σπούδασε τραγουδι στην "Αθήνα. Θά τήν ακούσουμε στό Α' Μέρος τού προγράμματος, στό έργο «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι».

Τώρα έρχόμαστε στό διάσημο θαρύντο, επίσης συμπατριώτη μας, Τζών Μοδινό.

Ο Τζών Μοδινός κατάγεται άπ' τό "Ομοδος. Φοίτησε σέ σχολεία τής Λεμεσού. Αρχισε από νωρίς νά μελετά μουσική με πρώτο του δάσκαλο τόν Σόλωνο Μιχαηλίδη. Στά 17 του χρόνια πήγε στην "Αμερική γιά νά συνεχίση τίς μουσικές του σπουδές. Φοίτησε στό «Μανχάτταν Σκούλ όφ Μιούσικ» καί στό «Αμερικαν Θιάτερ Γουίγκ» όπου διακρίθηκε πραγματικά παίρνοντας πρώτο βραβείο.

Αρχισε τότε τή σταδιοδρομία του με εμφανίσεις σέ διάφορες "Οπερες τής Νέας "Υόρκης, τού "Αγίου Φραγκίσκου, Σινσινάτι κλπ. Απ' τίς πρώτες του εμφανίσεις, κίνησε τήν προσοχή τών κριτικών τών έφημερίδων «Τάιμς» καί «Χέραλντ Τρίμπιουν» τής Νέας "Υόρκης, οι όποιοι έγραψαν γιά αυτόν με αληθινό ένθουσιασμό. Στή συνέχεια τραγούδησε διάφορους κλασσικούς ρόλους όπως τού Ριγκολέττο, τού Φίγκαρο κλπ. πού τόν καθιέρωσαν στην "Αμερική.

Στήν "Ελλάδα (καί στην Ερρώπη) εμφανίστηκε γιά πρώτη φορά στό Φεστιβάλ "Αθηνών 1961, στις 19 Αύγουστου, έρμηνεύοντας τό βασικό ρόλο τού Αίθωνος στην όπερα «Ναυσικά» τής "Αμερικανίδος συνθέτιδος Πέγκυ Γκλάνδιλ — Χίξς. Τόν επόμενο επίσης χρόνο στό Φεστιβάλ "Αθηνών 1962, στην παγκόσμια πρεμιέρα τής όπερας «Κωνσταντίνος Παλαιολόγος» τού Μανώλη Καλομοίρη, πού δόθηκε στις 12 Αύγουστου στό "Ηρώδειο. Έρμήνευσε τότε τόν ρόλο τού Καπετάν Χαρκάο τση.

Τόν ίδιο χρόνο (1962) ένω ακόμη διεθνές βραβείο (επελέγη μεταξύ διακοσίων διαγωνισθέντων) τούδωσε τήν ευκαιρία νά εμφανισθή στό Μιλάνο καί στή Φλωρεντία καί, στή συνέχεια ν' αναδειχθή σαν πρώτος θαρύντος τής "Οπερας τής Ζυρίχης.

Από τότε γνώρισε μεγάλες επιτυχίες στό μεγαλύτερα ευρωπαϊκά Λυρικά Θέατρα (Βιέννη, Λονδίνο, Βερολίνο, Αμβούργο, Μόναχο, Στουτγάρδη, Αμστερνταμ, Γενεύη, Παλέρνο, Γένοβα, Πράγα, Τέλ — Αβίθ κλπ.). Στό διάστημα αυτό πραγματοποίησε συχνά εμφανίσεις στην "Εθνική Λυρική Σκηνή τών "Αθηνών.

Ο Τζών Μοδινός έχει τραγουδήσει μέχρι σήμερα σχεδόν όλόκληρο τό ρεπερτόριο τού θαρύντου στην όπερα.

Έξ άλλου εμφανίστηκε έπαυλημένα σέ ρεσιτάλ καί τραγούδησε στό ραδιόφωνο "Αμερικής καί Εύρώπης. Επίσης ήχογράφησε σέ δίσκους τίς όπερες τού Βέρντι: «Ριγκολέττο», «Οθέλλο» καί Τραβιάτα» καθώς καί τήν όπερα τού Ροσσίνι «Ο Κουρέας τής Σεβίλλης».

Τιμήθηκε συνολικά με 4 Διεθνή Βραβεία (2 στην "Αμερική καί 2 στην Εύρώπη). Στή Συναυλία «Προσφορά στην Κύπρο» πού δόθηκε πέρυσι

τόν Σεπτέμβρη στό "Ηρώδειο "Ηρώδου τού "Αττικού πήρε κι αυτός μέρος καί κατενθουσίασε τό ακροατήριο με τά κυπριακά του τραγούδια, ένορχηστρωμένα από

Ο ΒΑΡΥΤΟΝΟΣ ΤΖΩΝ ΜΟΔΙΝΟΣ

«Έστησ' ό "Ερωτας χορό με τόν ξανθό "Απρίλη κι ή φύσις ηύρε τήν καλή καί τή γλυκειά της ώρα καί μέσ' στή σκιά πού φούντωσε καί κλει δροσιές καί μύσχους άνάκουστος κελαιδισμός καί λιποθυμισμένος.

Σάλπιγγα, κόψ' τού τραγουδιού τά μάγια με δία, γυναικός, γέροντος, παιδιού, μη κόψουν τήν άντρεία.

Τό Α' μέρος τού προγράμματος θά κλείση με τόν Τζών Μοδινό στό τραγούδι α) Προσευχή τού ταπεινού (Μιχαηλίδη σέ στίχους Ζαχαρία Παπαντωνίου). β) Τρία κυπριακά δημοτικά τραγούδια: «Αίγια Κάτσινη», «Τηλλυρκώτισσα», «Χορευτικό».

Τό Β' Μέρος αρχίζει με τήν

«Τό δάκρυ κράτησε τ' όρθό, κράτησε όρθό τό αίμα μη σου θολώσει τήν καρδιά τής άρννησίας τό ρέμα. Τούτο τό φώς δέν κρύβεται, φεγγοβολιάς καί δείχνει μέσα στην πιό βαθειά νυχτιά τών δολοφόνων τά ίχνη. Τούτο τό φώς δέ σβένεται, σπαθί δέν τό βερίζει ραντίστε τούς ώραίους νεκρούς μ' άνθόφυλλα καί ρύζι κι άποστεριώσατε τή γροθιά στου κόσμου τό τραπέζι δώ πέρα ό δίκαιος θά κριθή κι αυτός πού κρυφοπαίζει».

τόν Σόλωνο Μιχαηλίδη. Πρίν λίγο καιρό ξανάλλε στην Κύπρο κι έτρεξε νά δη από κοντά τό δράμα τών προσφύγων. Τραγούδησε μάλιστα γιά αυτός μέσα στους καταυλισμούς. Γιά τόν ίδιο σκοπό θά τόν άκούσουμε καί στις τωρινές Συναυλίες.

Καί τώρα στό Πρόγραμμα: Αρχίζει με τό χορωδιακό «Χαίρε Μαρία» τού Μιχαηλίδη, άπ' τή Χορωδία τού "Αρη άνευ συνοδείας.

Ακολουθεί τό έργο «Ελεύθεροι Πολιορκημένοι» γιά θαρύντο, σοπράνο καί μικτή χορωδία. Σολίστ ό Τζών Μοδινός καί ή Σπυρούλα Χατζήκyρου. Τό έργο αυτό γράφτηκε από τόν Μιχαηλίδη τό 1955 καί εκτελέστηκε στή Θεσσαλονίκη. Στην Κύπρο παίζεται γιά πρώτη φορά. Τό κείμενο είναι παρμένο από δυό Σχεδιάσματα τού Διονυσίου Σολωμού: α) "Ο Πειρασμός καί β) Σάλπιγγα.

Η "Ελενα Λαμάρη — Παπαδοπούλου συνεχίζει με τή «Σουίτα πάνω σέ κυπριακά θέματα» γιά πιάνο. Γράφτηκε άπ' τόν Μιχαηλίδη τό 1966. Τό έργο αυτό έχει αρχαϊκό στυλ μαζι με κυπριακά μοτίβα, άποτελείται δέ από 4 μέρη: α) Καθάρια κυπριακό μοτίβο «Τηλλυρκώτισσα», β) «Ανταντίνο» Αρκετά έκφραστικό, με όμορφη μελωδική γραμμή τόσο στό δεξί χέρι όσο καί στή άριστερά γ) «Ίν Μεμόρια» («Είς Μνήμην»). Αργό κι όλο πόνο, άπειρωμένο στό Φυλακισμένα Μνήματα, δ) Γρήγορο, πιά ζωηρό, χαρούμενο κι έλπιδοφόρο.

Τό όλο πρόγραμμα κλείνει με τό χορωδιακό «Η Ρωμισούνη» πού γράφτηκε μόλις τελευταία, τόν Σεπτέμβρη, πάνω στό γνωστό ποίημα «9η "Ιουλίου» τού Βασίλη Μιχαηλίδη καί πού επίσης παρουσιάζεται άπόψε σέ πρώτη εκτέλεση. Τό τελευταίο αυτό έργο, όπως μου άνεφερε σέ συνομιλία μας ό ίδιος ό συνθέτης του «έρχεται σαν ένα μήνυμα πίστωσης ότι ό "Ελληνισμός τής Κύπρου θά ξεπεράση κι αυτή τή δεινή δοκιμασία όπως ξεπέρασε καί τίς προηγούμενες στην μακραίωνα ιστορία του».

Η Συναυλία αυτή με τά ίδια έργα θά επαναληφθή αύριο Σάββατο 29 Νοεμβρίου στην Πάφο (Αίθουσα Α' Γυμνασίου), με θαύριο Κυριακή 30 Νοεμβρίου στην Λάρνακα (Αίθουσα "Επαγγελματικής Σχολής καί τή Λεωτέρα 1 Δεκεμβρίου στην Λευκωσία (Δημοτικό Θέατρο).

Πληροφορούμαι ότι τό μεγαλύτερο μέρος τού Προγράμματος θά γυρισθή σέ δίσκο από τό ΡΙΚ καί θά διατεθή καί πάλιν υπέρ τού Ταμείου Έκτοπισθέντων.

Κι ένα θαυμάσιο ένθύμιο: Στην είσοδο θά διατίθεται όλο κληρη ή παρτιτούρα τού νέου έργου τού Μιχαηλίδη «Υμνος καί Θρήνος γιά τήν Κύπρο» στην τιμή τής μιάς λίρας. Καί αυτά τά έσοδα προορίζονται γιά τό ίδιο ταμείο.